

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

15^E JAARGANG

WOENSDAG 1 JANUARI 1930

No. 731

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J.
Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen
Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis;
Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Assistent-Redacteur: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per
jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het
Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
volgens tarief. Administratie van abonnementen en adver-
tenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rot-
terdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-
rekening No. 6729.

31 DECEMBER 1929.

De gebruikelijke vraag naar geld voor de feestdagen en de voorbereiding voor de jaarswisseling deed het aanbod van geld verder sterk inkrimpen en bewerkte in versnelde mate de reeds in het midden der voorafgaande week bemerkbare stijging van de geldkoersen. Particulier disconto steeg daardoor tot 3½ à 4 pCt. Callgeld liep op tot 4¼ à 4½ pCt.; terwijl de prolongatierente Zaterdag, dus voor geld dat op den laatsten beursdag beschikbaar was, tot 5 pCt. opliep. Wel een zeer groot verschil met de koersen, die nog in het begin der vorige week gehandeld werden, toen wissels voor 3½ pCt. plaatsing vonden en callgeld voor 2 pCt. nauwelijks onder te brengen was.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijkt de invloed van de maands-, tevens jaarswisseling uit een verhooging van den post binnenlandsche wissels met ruim f 11 millioen en van den post beleeningen met bijna f 17 millioen. De rekening van het Rijk ver-
toont nog een stijging van het saldo in rekening-cou-
rant en wel met ruim f 0.7 millioen.

De post papier op het buitenland steeg met ruim f 1 millioen, de diverse rekeningen onder het actief met ruim f 4.5 millioen. De metaalvoorraad der Bank daalde met ruim f 1 millioen, voornamelijk uit hoofde van een vermindering van den post zilveren munt.

De bankbiljetten in omloop stegen met ruim f 28 millioen, de rekening-courant-saldi van anderen dan het Rijk met ruim f 3 millioen. Het beschikbaar metaalsaldo daalde met ruim f 14 millioen. Het dekingspercentage bedraagt ruim 53.

* * *

Hoewel de feestdagen een onderbreking gaven, hebben de overige dagen van de afgelopen berichtsweek zich door groote levendigheid van zaken gekenmerkt. Vooral de voor den ultimo te nemen dispositie's legden gewicht in de schaal en drukten de koersen over de

geheele linie. Maandag trad voor de meeste deviezen een krachtig herstel in. De Dollarkoers in Londen varieerde aanvankelijk weinig en bleef rond de 4.8820 schommelen om tenslotte tot 4.88 op te loopen. Het Pond hier te lande begon met van 12.09½ op 12.09 terug te loopen, om op den laatsten dag weder tot 12.09½ te stijgen. Ook de Dollar kon zich eerst niet op het hooge niveau van 2.4780 handhaven en daalde tot 2.4766 om tenslotte, na weder 2.4795 te hebben genoteerd, op 2.4790 de week te eindigen. Marken waren en bleven flauw; zij liepen van 59.38 op 59.23 terug. De Dollarkoers in Duitschland steeg van 4.1730 tot 4.1850, terwijl het Pond van 20.38 op 20.42½ kwam. Fransche Francs noteerden 9.76½—9.76—9.76½. Tegen het Pond daalde de notering tot 123.84, om tenslotte tot 123.90 te verbeteren. Er is weder goud van Londen naar Parijs gegaan. Zwitsersche Francs liepen van 48.21 op 48.15 terug. Van de Skandinavische deviezen was alleen Stockholm beduidend flauwer. Zeer flauw was de Peseta, die van 34.20 op 33.05 kwam om weder tot 33.60 te stijgen. Milreis 26½—27½. Argentinië beduidend beter 102½—103.

De fluctuaties op de termijnmarkt waren beduidend. Daar een ieder ter versterking zijner positie contante deviezen per den ultimo trachtte te plaatsen, was het vaak moeilijk tot zaken te komen. De markt had dan ook dikwijls een eenzijdig karakter. Eenmaands Ponden ultimo/ultimo deden ½—¾ c. agio, driemaands ½ c. disagio tot pari. Maandag, toen er dus per 2 Januari gehandeld werd, waren deze marges ¾ c. disagio tot pari en ¼—½ c. disagio.

Voor Maandsdollars ultimo/ultimo werd 35—40 c. agio genoteerd, 3-maands 42½—47½ c. agio; 2 Januari—2 Februari noteerde 15—20 c. agio, 2 Januari—2 April 25—30 c. agio. Maandsmarken, die aanvankelijk 14 c. disagio deden, verbeterden door de daling van den Markenkoers, tot 6 c. disagio. Driemaandsmarken kwamen van een disagio van 28 c. op 16 c.

LONDEN, 30 DECEMBER 1929.

De geldmarkt was verleden week onder den invloed van de arrangementen voor het einde van het jaar. Van de Bank van Engeland werden ruime bedragen voor 8 en 9 dagen geleend tot in het nieuwe jaar à 5½ pCt., terwijl ook nog verdere posten korte wissels à 5 pCt. bij de Bank werden geplaatst. Dientengevolge was daggeld buitengewoon overvloedig en bracht nu en dan niet meer dan 2½ pCt. op, terwijl lang geld tot in het nieuwe jaar gezocht bleef à 5 en 5¼ pCt.

Disconto bleef, in de verwachting van gemakkelijker condities in het begin van het nieuwe jaar, zwak van toon en noteerde aan het einde der week 4¼ pCt., terwijl de schatkistpromessen op Vrijdag 11. tegen ongeveer 4½ pCt. werden toegewezen.

De goudpositie is intusschen gunstiger geworden, ofschoon de Parijsche koers weder op een niveau is aangeland, waarop Frankrijk goud kan nemen. Er zijn dan ook weder eenige kleine posten naar Frankrijk verscheept. Dollars zijn iets duurder geworden, ongeveer 4.88, hetgeen echter met het einde der maand in verband wordt gebracht.

REDE VAN DEN VOORZITTER DER KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN VOOR AMSTERDAM, E. HELDRING.

Aan de Nieuwjaarsrede van den heer E. Heldring, Voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam, ontleenen wij het volgende:

Algemeen overzicht.

Handelspolitiek.

De ervaring in tal van discussies te Genève en laatstelijk in de beide conferenties te Parijs, (die betreffende de bovengenoemde conventie ¹⁾ en de daaraan voorafgaande, vrijwel mislukte, conferentie betreffende de gelijke behandeling van vreemdelingen), heeft wel aangetoond, dat men voor den wapenstilstand en tariefverlaging niet op de sympathie van Oost-Europa moet rekenen evenmin als op die van buiten-Europeesche landen. Men is dan ook ver van de verwezenlijking van de gedachte aan een Europeesche tol-unie verwijderd, welke door niemand minder dan de heeren Briand en Stresemann is verdedigd. Toch bestaat er alle aanleiding voor een inter-Europeesche economische toepassing, welke in een geografisch samenhoorend complex van landen de rationalisatie, de productiviteit en de welvaart aanzienlijk zou verhoogen. Men doet echter goed, zich te realiseeren, dat een tol-unie naast de afschaffing van rechten tusschen de unie-staten een tarief op goederen, uit andere staten ingevoerd, veronderstelt een al te groote revolutie in de economische en financieele structuur van de zich aansluitende landen benevens een centrale organisatie voor de verdeling van de opbrengst van de invoerrechten op van buiten af ingevoerde goederen zou medebrengen. Daarop gaat niemand in. Voor koloniale rijken als Engeland en Nederland zou aansluiting aan een dergelijk stelsel al daarom niet doenlijk zijn, omdat het niet met hun verhouding tot de overzeesche deelen van hun rijk zou strooken. De eenige mogelijkheid — en zij verdient in alle opzichten onderzocht te worden — bestaat in een verlaging van de tarieven door onderhandelingen tusschen een groep buurstaten, wier tarieven te hoog zijn. De mentaliteit der Zuid- en Oost-Europeesche landen doet voorzien, dat dergelijke onderhandelingen met hen niet met vrucht gevoerd kunnen worden en praktisch tot West-Europa beperkt zouden blijven. De aldus onderling bereikte concessies zouden tot landen wier toepolitiek reeds bij voorbaat vrijgevig is, zoals Engeland en Nederland, en wier tarieven niet voor onderhandelingen geschikt zijn, uitgestrekt moeten worden. Inderdaad zou daardoor het begin van een belangrijk beteren toestand in een gebied van 175 à 200 miljoen menschen geschapen zijn. De houding van twee daarbij onmisbare landen, Duitschland en Frankrijk, sterk protectionistisch en afkeerig van concessies, wettigt echter tot dusver niet de verwachting, dat zelfs deze beperkte economische ontwapening zal worden bereikt. Daarmede zou het Engelsche initiatief mislukt zijn. De reactie zou — zoo niet onmiddellijk dan toch onder een conservatieve regeering — den overgang van Engeland tot het protectionisme, zoo mogelijk imperiaal en zeker van het overige Europa afgekeerd, ten gevolge hebben.

Dit moge voor het Britsche rijk een noodlottige stap zijn — dit beoordeelen wij hier niet —, de vreedzame ontwikkeling van de economische verhoudingen tusschen de voornaamste staten van Europa zou bezwaarlijk ernstiger kunnen worden getroffen.

Scheepvaart.

De vrachtvaart ²⁾ heeft geen slechter jaar gekend dan 1929. Het resultaat van jarenlangen overmatigen aanbouw werd ditmaal verergerd door de goede graanoogsten in Europa, welke de gewone najaarsvraag naar ruimte in de kiem smoorden, want slechts van Roemenië, dat zeer veel mais naar West-Europa verkocht, kwam gedurende korten tijd de vracht in den herfst op een normaal peil. (Ook in de houtvaart aan de Oostzee ontwikkelden zich in de zomermaanden iets hooger vrachten). Het indexcijfer van „The Economist” is dan ook lager dan ooit: 102,7 tegen een jaar geleden 129,1, in 1913 116,3, in het tijdperk 1898—1913: 100. In de passagiersvaart zijn de resultaten iets beter voor zover de inrichting en de snelheid der schepen zich aan de behoeften van den tijd aanpassen, doch in beide branches is de toestand kritiek, nu de staten ondanks alle waarschuwendende verschijnselen voortgaan, op kunstmatige wijze schepen en lijnen in het leven te roepen en te houden, alles

¹⁾ De conventie voor de afschaffing van de in- en uitvoerverboden.

²⁾ Met uitzondering van de takvaart.

INHOUD.

	Blz.
REDE VAN DEN VOORZITTER DER KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN VOOR AMSTERDAM, E. HELDRING	2
Mededeelingen van den Dienst der Gemeente-Handelsinrichtingen inzake het verkeer in de Amsterdamse zeehaven en de luchthaven Schiphol in 1929..	5
Het volkscredietwezen in 1928 door <i>Dr. J. C. W. Cramer</i>	7
De Indische middelen over September 1929.....	9
BUITENLANDSOHE MEDEWERKING:	
De landbouwcrisis door <i>Mej. Karin Kock</i>	10
De nieuwe koperindustrie van Afrika door <i>E. Rosenthal</i>	11
AANTEKENINGEN:	
De geldmarkt in December.....	13
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Dr. Heinz George: Die Lage des Kautschukmarktes in der Nachkriegszeit, bespr. door <i>Th. Ligthart</i> ..	14
INGEZONDEN STUKKEN.....	15
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	16
MAANDCIJFERS:	
Overzicht van de Indische middelen	16
Statistisch Overzicht van den economischen toestand van Nederlandsch-Indië	17
Posterijen, Telegrafie en Telefonie	18
Rijkspostspaarbank	18
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	
Geldkoersen. Bankstaten. Verkeerswezen.	18—24
Wisselkoersen. Goederenhandel.	

onder de het groote publiek verlokken bewering, dat nationale economie en veiligheid het vervoer van nationale goederen onder nationale vlag noodig maken. In Italië, waar de rederij op alle mogelijke wijze wordt gesteund, heeft één der grootste rederijen haar kapitaal met 60 pCt. moeten verminderen, van de grootste Britsche rederij zijn de aandelen in korten tijd van pari op 29½ gevallen. Nergens bespeurt men neiging, de staatscredieten voor aanbouw en staatsubsidies aan lijnen in te krimpen en toch behooren de vloten, die het zonder regeeringssteun stellen, tot de meest doelmatig gedrevene.

Duitschland.

Bijzondere maatregelen zijn in den laatsten tijd ter bescherming van de agrarische belangen genomen, niet in den vorm van verlaging van industriele invoerrechten, zoals Dr. Curtius eertijds als wenschelijk beschreef, maar in dien van verhooging van de invoerrechten op granen, vee, vleesch en boter, de laatste drie van bedenkelijk belang voor onzen uitvoer. Het heet, dat die rechten van tijdelijken aard zullen zijn en slechts ten doel hebben, voor den landbouw, die inderdaad in een slechten toestand verkeert, gedeeltelijk tengevolge van te zware belasting met hypotheekschuld, een beschermden overgangstijd te scheppen, waarin hij zijn bedrijf rustig kan rationaliseeren. Aldus bevestigd kan Duitschland zich bij den wapenstilstand op tariefgebied aansluiten.

Engeland.

De voornaamste zorgen voor Engeland blijven de werkloosheid en de afhankelijkheid van het pond van New York en Parijs. De arbeidersregeering, die gouden bergen terzake van eerstgenoemd vraagstuk had beloofd, toen zij nog voor de stembus stond, kan het evenmin snel oplossen als eenige andere regeering, maar de ictwat verbeterde industriele toestand, vooral in het Zuiden des lands heeft toch vermindering van het aantal lediggangers veroorzaakt. De wet op de regeling van de voortbrenging, levering en verkoop van kolen door middel van een centraal lichaam heeft terecht weinig sympathie gevonden, al is zij in eerste lezing met een kleine meerderheid aangenomen. De grootste fout, die haar aankleefde, is dat zij niet voorziet in het meer economisch werken der mijnen, waarmede het treurig gesteld is — de kern van de moeilijkheid, die de Engelsche kool in haar strijd op de wereldmarkt ontmoet. Minister Graham heeft dezer dagen de vorming van een commissie voor de bestudeering van de amalgamatie der mijnen toegezegd. De voorgestelde regeling heeft ook de vrees doen rijzen dat de binnenlandsche verbruiker hooge prijzen zal moeten betalen om den uitvoer tot lager prijzen mogelijk te maken.

Het kabinet McDonald is in tegenstelling met zijn voorganger uitgesproken vrijhandelsgezind. Het zal zeker geen nieuwe bescherming invoeren: de safe-guarding moet het laten bestaan zolang de wettelijke termijn ze voorschrijft, dat is wellicht langer dan de partij aan het roer blijft. Wat het nopens de invoerrechten welke met de begroting samenhangen, o.w. de McKenna duties, die op suiker, en de kolo-

niale voorkeursrechten zal voorstellen, moet worden afgewacht.

Nederland.

Algemeene toestand.

Wat Nederland betreft, hoewel de recente moedeloosheid der beurs als reactie op de roes verklaarbaar is, moet men daarnaar den toestand niet beoordeelen, al is in de bedrijfs-wereld de voorspoeds-curve dalende. Er is geen reden voor pessimisme, wel voor sterk getemperd optimisme. De verwachting, dat voor ons land het afgelopen jaar over het algemeen goed zou zijn, heeft zich, wat de nijverheid aangaat, verwezenlijkt. De industrie bevindt zich behoudens enkele uitzonderingen in gezonden toestand en overwint de zich voordoende moeilijkheden van socialen en handelspoli-tieken aard met geestkracht. Haar steeds stijgende beteeken-is voor de nationale samenleving maakt deze uitkomst van bijzondere waarde bij de beschouwing van den toestand des lands. De reeds geringe werkloosheid nam verder af; de beurscrisis van November ging aan het eigenlijke bedrijfs-leven, luxe-industriën als de diamantslijperij uitgezonderd, zoo goed als voorbij, maar minder gunstig was het reeds vóór dien tijd in den land- en tuinbouw. Wel waren de oog-sten, behalve die van het gras, goed, doch een gelijke uit-slag in aangrenzende landen verminderde de afzet-mogelijk-heden en drukte sterk het prijsniveau, waarbij nog komt, dat op sommige gebieden, zooals in de cultuur onder glas, de snelle uitbreiding der laatste jaren tot overproductie heeft geleid. Ook deed de late koude in het voorjaar som-mige gewassen op een ongunstig tijdstip aan de markt kom-en. De grasbedrijven worden, behalve door een slechten hooioogst, door lage prijzen voor zuivelproducten gedrukt. De varkensfokkerij leverde bevredigende resultaten op. De groothandel leed onder de allerwege min of meer snel dal-ende goederenprijzen, de uitvoer naar Duitschland speciaal onder de daar heerschende slechte crediettoestanden. De zee-reederij, behalve enkele passagierslijnen, en de binnenvaart hebben het zeer moeilijk tengevolge van overmaat van scheepsruimte, de zeevisscherij leverde gunstige resultaten op.

De wijziging in de wereldconjunctuur, in de eerste plaats de sterk verminderde rentabiliteit der Indische onderne-mingen en de verzwakte koopkracht van Nederlandsch-Indië, weerspiegelen zich echter sedert eenige maanden in het afnemende aantal opdrachten, aan onze nijverheid ver-strekt. Zeer merkbaar is dit in Twente en in de machine-nijverheid, voorzoover zij voor Java werken, en in de naaste toekomst zal het verschijnsel zonder twijfel een meer alge-meen karakter aannemen, terwijl de xenophobe douanepoli-tiek van andere landen de verkoopkansen verder verslech-tert. Evenwel doet het aanpassingsvermogen, dat ons be-drijfsleven reeds herhaaldelijk aan den dag heeft gelegd, en de mentaliteit van menschen, die weten, dat zij er door eigen kracht moeten komen en niet links en rechts naar staatshulp uitzien, vertrouwen, dat de minder gunstige ont-wikkeling van den toestand, waarmede wij in het nieuwe jaar te rekenen hebben, getrotseerd zal worden.

Handelspolitiek.

Meer dan ooit zijn juiste economische inzichten bij onze regeerders noodig, doch ik betwijfel, of zij, althans aan het departement, dat over ons bedrijfsleven moet waken, in voldoende mate aanwezig zijn. Ik denk niet zoozeer aan de vermeerdering der sociale lasten, welke met zekerheid te verwachten of in het vooruitzicht zijn, en, mits dragelijk en niet als een lawine over ons komende, als maatregelen van sociale rechtvaardigheid, die de fysieke kracht en het arbeidsvermogen van het volk verhoogen, aanvaard moeten worden, dan wel aan de notie, dat onze economie onder onze vrijzinnige handelspolitiek lijdt. Daarin, zoo zeggen zij, die door eenzijdige waarneming van bepaalde gevallen geleid worden, moet door een kloeke houding verbetering worden gebracht; de tanden toonen, het zwaard zwaaien, paraatheid, vechttarif. Het moet uit zijn met die weer-loosheid, dat eenzijdige berusten in de slagen, die ons tref-fen. Dat met deze Balkan-methodes in de landen, die haar toepassen, bedrijfsonzekerheid en verwikkeling in een net-werk van zelf-opgelegde belemmeringen bij het onderhan-delen met derden zijn bereikt geworden, kan men van hen vernemen, die met het hanteeren van die strijdmiddelen belast zijn geweest; evenzoo dat buitenlandsche deskundi-gen, ook uit protectionistische landen, het goede inzicht, dat aan onze tegenwoordige handelspolitiek ten grondslag ligt, erkennen. Men zou daar zoo gaarne uit het moeras der dubbele en vecht-tarieven uit willen, maar kan niet meer, integendeel, men geraakt er hoe langer hoe meer in verstrikt. De belanghebbenden hebben te groote macht ver-kregen. Men zou over de komende ontwikkeling van zaken hier te lande geruster kunnen zijn, indien men van een volledige kennis van zaken daaromtrent bij ons bestuurs-

apparaat, dat leiding moet geven aan de ontwikkeling der nationale economie, zeker was; in die kennis ligt een zeer zwaar tegenwicht tegen verlangens naar een veran-dering van de huidige handelspolitiek. Straks komt een voorstel tot reorganisatie der economische voorlichting on-derdeel van dat apparaat. Ook daar is voor een doeltref-fende taakvervulling meer dan welwillendheid en ijver noodig.

Verhouding tot België.

Hetgeen ons met België verdeelt, houdt hier te lande de gemoederen, in latenten vorm, nog steeds bezig. Het is moei-lijk te zeggen, of er werkelijk misverstand over de cardi-nale kwesties bestaat, maar nu en dan duiken ongelukkiger-wijze incidenten op, die aan de een of andere zijde der grens op weinig subjectieve wijze opgeblazen worden en de atmosfeer vertroebelen.

Wij beleven thans een periode van betrekkelijke kalmte, niet verstoord door de subsidieering van de Antwerpsche Rijnvaart, welke onze belangen tot dusver niet deert. Het is te hopen, dat daarin eindelijk de toenadering wordt ver-kregen, die voor beide volkeren gewenscht is. Het stand-punt der Nederlandsche Regeering is door haar nota van 7 Mei jl. bekend. Zij heeft algemeen instemming in den lande gevonden. Men kan langs twee wegen verder — die van het recht en die van de onderhandeling. Blijven onze Belgische vrienden van meening, dat hun verlangens, en daaronder is die betreffende de verbinding tusschen Ant-werpen en den Rijn voor hen wel de voornaamste, op een rechtsgrond berusten, dan moeten zij en wij de consequen-ties van een onderzoek en uitspraak van het Internationale Hof aanvaarden. Kunnen wij het echter langs den weg van onderhandelingen, waarbij de juridische zijde voor goet buiten geding blijft, eens worden, des te beter. Men heeft zich in zakenkringen hier te lande nooit tegen een tege-moetkomende houding verzet, maar men kan van hen nimmer verlangen, dat zij medewerken aan oplossingen, die een al te ernstige bedreiging van de belangen van onze havens vormen. Deze bezitten immers niet, zooals Antwerpen, een uitgestrekt door den spoorweg beheerscht achterland en zijn voor hun bloei in veel hooger mate dan die stad op den Rijn aangewezen. Een zoodanige bedreiging lag in de directe verbinding van de Antwerpsche dokken met het Hollandsch diep. Men zou onzerzijds al zeer ver gaan, indien men de kanalisering van het Kreekerak en de Eendracht inwilligde, een oplossing, welke aan Antwerpen een ongeveer 30 KM. kortere verbinding met den Rijn dan de thans bestaande, die een merkwaardige ontwikkeling van het Antwerpensche Rijn-vervoer mogelijk heeft gemaakt. De grootte van het door Nederland te dragen aandeel in de aanlegkosten zou voornamelijk van de betekenis der concessies moeten af-hangen, welke België ons kan verschaffen. Ten aanzien van het régime op de Westerschelde schijnen de inzichten der beide regeeringen niet zóó ver van elkaar verwijderd, dan dat overeenstemming op voor ons aanvaardbaren grondslag onmogelijk zou zijn. Men bedenke echter, dat geen regeling met België volledig kan zijn, zonder dat het vraagstuk der Wielingen opgelost is en het uitermate ongewenscht ware, het als bron van hernieuwd dispuut open te laten. Het moet niet onmogelijk zijn ook op dit terrein tot een bevredigend accoord te geraken.

Arbeidsvoorwaarden.

Een van de voornaamste factoren, die tegen een aan-staande inzinking van de bedrijven in ons land pleiten, is de gunstige economische toestand van de arbeidersklasse. Het in het afgelopen jaar verschenen verslag van de sub-commissie uit de commissie voor de Economische Politiek toont aan, dat die toestand in de laatste 15 à 16 jaar aan-zienlijk vooruit ging. Men mag er uit concludeeren, ook al maakt men reserve voor zekere daarin gebruikte cijferme-thodes, dat het gemiddelde geldloon veel sterker dan de kos-ten van levensonderhoud is gestegen. Daarnaast geniet de arbeider voordeelen, die hij vroeger niet kende, zooals een belangrijke verkorting van den werktijd, betere of nieuwe regelingen betreffende ziekengeld, pensioenen, invaliditeits-, ouderdoms- en ongevallenverzekering. De welstand der Ne-derlanders in het algemeen is zeker niet in de zeldte mate toegenomen, zoodat de levensomstandigheden van hen, die niet tot den arbeidersstand behooren, in nog mindere mate zijn verbeterd. Dit wijst erop, dat men met verhooging van de lasten op de bedrijven voorzichtig zal moeten te werk gaan; de speling is niet groot meer en de stijging van het rendement op het daarin belegde kapitaal toont eerder aan, dat men zich heugelijkerwijs uit de put van de crisisjaren heeft gewerkt, dan dat er voor het beschikbare kapitaal zeer aantrekkelijke winstkansen bestaan. Heb ik vroeger de meening uitgesproken, dat men zich over het lage loon-

peil, in goud uitgedrukt, van naburige landen niet zeer ongerust behoefde te maken, daar de stijging daarvan op de stabilisatie van hun valuta's moest volgen, en is deze verwachting in groote mate verwezenlijkt, voor de plaatselijke verhoudingen binnen de landsgrenzen is het onderscheid in loonpeil tusschen verschillende gemeenten van meer beteekenis. Zoo zal Amsterdam, dat de hoogste loonen kent, daarvoor moeten boeten, indien het aanmerkelijke verschil te zijnen nadeel gehandhaafd blijft, daar de verplaatsing der industrieën binnen het land gemakkelijker geschiedt dan naar de andere zijde van de grens.

Handel met Duitschland.

Onze handelspolitieke betrekkingen met Duitschland worden jaar in jaar uit door de onwelwillende houding, van dit land verzuurd. Die houding, welke geheel tegenovergesteld is aan die, welke sommigen zich als uitwerking van het handels- en credietverdrag 1920 en onze onbegrijpelijke royaliteit in 1925 voorstelden, heeft in de Tweede Kamer aanleiding tot bittere kritiek gegeven. De Minister van Buitenlandsche Zaken erkende (op 14 November), dat de wijze waarop Duitschland Nederland met betrekking tot den invoer van steenkolen behandelt, hoogst onbevredigend is en alles te wenschen overlaat. Ten aanzien van de invoerrechten op enkele industriele artikelen, de steeds niet afgedane schadevergoeding van oorlogsschade en de tegen onze havens gerichte uitzonderingstarieven moet helaas hetzelfde gezegd worden. De nieuwe agrarische rechten zijn niet in het bijzonder tegen Nederland gericht, zij getuigen evenwel niet van het geringste ontzien van de belangen van een staat, die op één na Duitschlands grootste afnemer is. Ook de Deense Regeering heeft thans kritiek op de toepassing van de meestbegünstiging door Duitschland doen hooren; zulks naar aanleiding van de contingentceering van den vee-invoer.

Staatsfinanciën.

De geconsolideerde staatsschuld verminderde van 2.586 miljoen op het einde van 1928 tot 2.462 miljoen gulden op het oogenblik; zoodat deze schuld per hoofd van de bevolking van 336 op 316 gulden daalde. De vlottende schuld, gestegen van 199 op 238 miljoen, is grootendeels gedekt door vorderingen, waarvan de belangrijkste het grondstof-feneredit aan Duitschland is; hiervan staat thans 108 miljoen uit. De inkomsten van den staat vielen in het afgelopen jaar mee en opnieuw kan met een overschot op de gewone begrooting worden gerekend. Met de kritiek van hen, die op de meevallerspolitiek in onze staatsfinanciën aanmerking maken, kan ik slechts tot op zekere hoogte meegaan. Al is voor de juiste beoordeeling van de uitgaven- en belastingpolitiek noodig, een conservatieve maar zoo juist mogelijke begrooting der ontvangsten te ontwerpen, het is een niet te onderschatten voordeel, dat dank zij de overschotten belangrijke kapitaalsuitgaven, waarvan ook het indirecte rendement niet vaststaat, zoodat die voor de Zuiderzeewerken, grootendeels kunnen worden bestreden en men nieuwe leeningen heeft kunnen vermijden. (In de toekomst moeten de genomen maatregelen dergelijke onverwacht groote batige saldi voorkomen).

Niet te ontkennen valt, dat het bedrijfsleven door de overheid zwaar belast is geworden en hetgeen productiviteit van het kapitaal rende, dus ook de werkgelegenheid beperkte, maar, in aanmerking nemende dat de gezamenlijke resultaten van den nationalen arbeid na de crisisjaren bevredigend zijn geweest en de werkloosheid belangrijk verminderde, moet men er vrede mee hebben en bij het bepleiten van op zich zelf zeer gewenschte belastingverlaging niet uit het oog verliezen, dat de toekomstige kapitaalsuitgaven, waarvoor de staat beter doet niet te leenen, nog zeer aanzienlijk zijn. In de eerste plaats dient dan ook het streven op beperking der uitgaven, waar zij nog steeds overdadig zijn, gericht te wezen en de notie bestreden te worden, dat de financieele toestand weer grotere royaliteit wettigt. Te meer is matiging noodig, omdat in volgende jaren de kentering in het bedrijfsleven in de staatsinkomsten tot uitdrukking zal komen. Zou er ondanks de verwachtingen van een minder overdadig vloeien van inkomsten mogelijkheid van verdere belastingverlaging zijn — ik laat hierbij de heffingen ter zake van het leeningfonds buiten beschouwing — dan komt mijns inziens de accijns op het vleesch het eerst in aanmerking, daar het belang en van ons ras en van den veeteelt medebrengt, dat dit artikel meer en meer volksvoeding wordt. Dan zou het invoerrecht op buitenlandsch vleesch evenzeer moeten vervallen, zonder welken maatregel de afschaffing op een eenzijdige bescherming van de veehouderij zou neerkomen. De handhaving van het absurd hooge recht van 75 cent per KG. op thee drijft den Nederlandsch-Indischen export naar Londen en is niet te vereenigen met het streven naar versterking van de econo-

mische betrekkingen tusschen de beide deelen des Rijks, waarvoor de Regeering commissies instelt¹⁾.

Nederlandsch-Indië.

Staatsfinanciën.

Overigens zal zij in het afgelopen jaar het begin van de kentering in het vloeien der middelen hebben kunnen constateeren en met zekerheid mogen rekenen op een veel drastischer invloed op de cijfers over 1930, waarvan de begrooting de kenteekenen van „hoping against hope” draagt. Er moet een wonder gebeuren, indien dan ook de gewone dienst niet met een tekort sluit. Men hoopt het in 1929 althans zoover te brengen, nadat 1928 nog een batig slot van 47 miljoen opleverde. Gezien dat de buitengewone dienst uit 1929 een ongedekt tekort van 54 miljoen en in 1930 een geraamd tekort van 64 miljoen oplevert, en de hoogte der vlottende schuld op 14 December 57 miljoen beliep, komen nieuwe Indische leeningen in het verschiet. Welk onthaal die zullen vinden is niet bij voorbaat te zeggen, maar zeker is het ontbreken van reserves voor tegenvallers in de Indische begrootingen bij de geringe draagkracht der bevolking een factor, waarmede de verstandige belegger rekening zal houden. Misschien rekent men te Weltevreden met het regelmatig slingeren van het economisch uurwerk, maar men zou wederom te hoopvol zijn indien men binnen zeer korten tijd een uitwerking op 'slands financiën van een nieuwe bloeiperiode, die zich nog in het geheel niet laat voorzien, verwachtte. Min of meer luchthartige beschouwingen dienen voor een ernstig streven naar bezuiniging, welke niet in de eerste plaats de uitgaven, strekkende tot ontwikkeling van de economische kracht van het land, mag treffen. Wij hopen, dat enkele recente benoemingen, welke op het hechten aan grootere beteekenis van financieele kennis wijzen, in dit opzicht het gewenschte resultaat zullen hebben.

Handelspolitiek.

Nederlandsch-Indië heeft zich nopens zijn aansluiting aan de Conventie-Colijn betreffende de afschaffing van in- en uitvoerverboden nog niet uitgesproken. Het is te hopen, dat het daartoe besluiten zal en zich niet zal laten weerhouden door overwegingen, van verkeerd gezien nationaal belang. Een verbod van uitvoer van zaden en stekken ware — behalve in de praktijk van weinig waarde, zijnde gemakkelijk te ontduiken — kwalijk verdedigbaar, als men bedenkt, dat bijna alle gewassen, waaraan Nederlandsch-Indië zijn beteekenis te danken heeft, van elders ingevoerd zijn. De cultures zouden veel meer door een overijde afschaffing van de poenale sanctie, dan door aansluiting van deze Conventie geschaad zijn.

Invoerhandel.

De uitkomsten van den invoerhandel in Nederlandsch-Indië in het algemeen en den Nederlandschen invoerhandel in het bijzonder, waren ver van gunstig. Door de ongewoon langdurige droogte is in tal van streken de rijstooft mislukt of slecht, waardoor in enkele deelen van Java schaarschte aan voedsel is. Daarnaast staan als ongunstige omstandigheden de lage prijzen van vele Europeesche en inlandsche voortbrengselen en de steeds scherper wordende Japansche mededinging. Japan, dat in het verre Oosten op het gebied van de nijverheid meer en meer op den voorgrond treedt, bedreigt de Twentsche en de Engelsche textielnijverheid, zooals vroeger reeds opgemerkt, ernstig en breidt het assortiment katoenen goederen, waarin het tegen de Nederlandsche en Engelsche fabrikanten concurreert, geleidelijk uit. In vele gevallen kan Europa op het stuk van de prijzen niet tegen Japan op, waardoor het reeds een groot deel van zijn afzet verloor, dat zeer moeilijk zal worden terug gewonnen. De sterke toeneming van den Japanschen invoer van gebleekte goederen doet de Nederlandsche belanghebbenden vreezen, dat Japan, evenals ten aanzien van de ruwe katoenen manufacturen, ook in deze soort Nederland en Engeland zal verdringen.

Waren de uitvoeren naar Indië tot September niet onbevredigend, thans zit men daar met groote voorraden gebleekte Nederlandsche, Engelsche en Japansche manufacturen, die slechts tot verlies latende prijzen aan de koopers kunnen worden opgedrongen. De handel in fancy manufacturen was door de groote aanvoeren — van sommige soorten in het bijzonder uit Japan — alsook van de economische omstandigheden en de snel wisselende mode, teleurstellend en verliesgevend. Ook op ander gebied, als kramerijen, ijzerwaren, glas en aardewerk, liet de handel veel te wenschen, al was het aantal faillissementen, met de daaraan verbonden verliezen, niet ongewoon groot. Blijkens de laatste berichten nemen de geldelijke moeilijkheden evenwel toe. De vooruitzichten van den invoerhandel zijn bij den aanvang van het nieuwe jaar, kort gezegd, mistroostig.

¹⁾ Subcommissie E. P. ter zake van den uitvoer naar Indië: grooter invoer bevordert grooter uitvoer.

**MEDEDEELINGEN VAN DEN DIENST DER GEMEENTE-
HANDELSINRICHTINGEN INZAKE HET VERKEER IN
DE AMSTERDAMSCH E ZEEHAVEN EN DE LUCHT-
HAVEN SCHIPHOL IN 1929.**

Hoewel de gegevens over de maand December nog niet bekend zijn, kan — daar deze vrij nauwkeurig kunnen worden geraamd — toch thans reeds een zoo goed als volledig beeld worden gegeven van de ontwikkeling van het verkeer in de Amsterdamsche zeehaven en de luchthaven Schiphol in het afgelopen jaar.

Zeescheepvaart.

Kon het vorige jaar worden vastgesteld, dat 1928 alle daaraan voorafgaande jaren had overtroffen, in 1929 is het aantal aangekomen zeeschepen met de totale tonnenmaat daarvan weder vooruitgegaan. Terwijl in 1928 nl. 3870 schepen met een gezamenlijken inhoud van 5.503.000 N.R.T. de haven binnenkamen, bedroeg dit getal in 1929 naar schatting rond 3990 met een totale tonnenmaat van 5.725.000 N.R.T. Het aantal in de Amsterdamsche haven aangekomen zeeschepen is dus de 4000 thans zeer dicht genaderd¹⁾. In 1928 kon de toeneming in hoofdzaak worden toegeschreven aan het feit, dat in verband met de vestiging van het bunkerstation in de Coenhaven, schepen Amsterdam ook uitsluitend voor bunkerdoeleinden bezoeken. In het afgelopen jaar is de toeneming veroorzaakt, doordat de aantallen stukgoed, hout en kolen aanbrengende schepen met rond 40, 45 en 35 zijn toegenomen.

Tegenover 1928 is het aantal in 1929 aangekomen schepen met 3% vooruitgegaan; de totale tonnenmaat met ± 4%; de gemiddelde inhoud der schepen is dus nagenoeg stationnair gebleven.

Stemt het aantal aangekomen zeeschepen derhalve tot tevredenheid, daartegenover staat, dat ook thans weder een groot aantal in ballast moest vertrekken (nl. 1089 in 1928; rond 1170 in het afgelopen jaar), waaruit valt af te leiden, dat de aanvoer uit het achterland de zeescheepvaart nog niet voldoende voedt; op dit punt wordt bij de bespreking van het goederen-verkeer nog nader teruggekomen.

Rijnvaart.

De aantallen aangekomen en vertrokken Rijschepen hielden, zooals uit onderstaand overzicht blijkt, met de bovenvermelde toeneming van het zeeverkeer geen gelijken tred.

Wel gingen zowel de aantallen aangekomen als vertrokken Rijschepen in het afgelopen jaar, vergeleken bij die van 1928 vooruit, doch nog steeds moet een aanzienlijk aantal Rijschepen, dat hier lading aanvoert, naar elders gaan, om daar lading te zoeken.

Men ziet hier den tegenhanger van het hierboven vermelde feit, nl. dat de aanvoer uit het achterland de zeevaart nog onvoldoende van lading voorziet; ook de zeevaart geeft de Rijnvaart een niet voldoende hoeveelheid lading te verwerken.

Goederenverkeer.

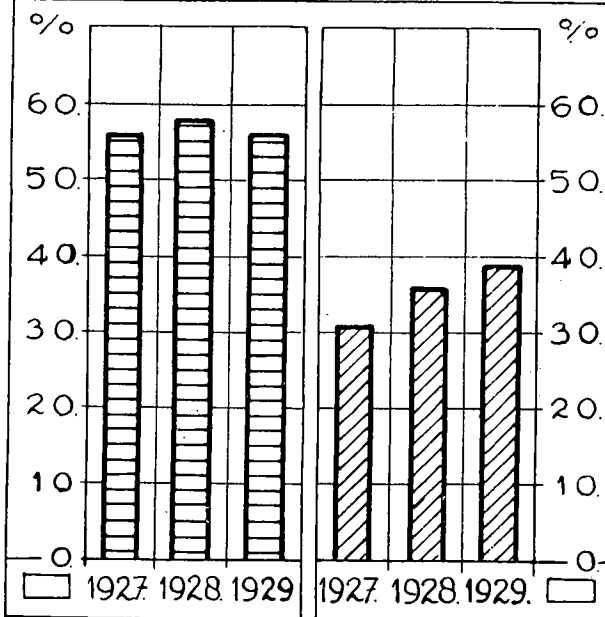
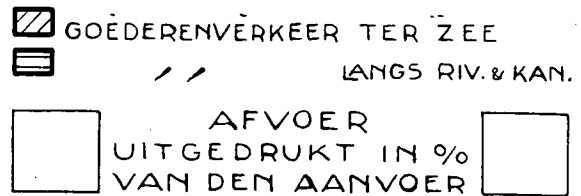
Met den hierboven vermelden groei van het zee-

¹⁾ Aangezien bij het schrijven van dit overzicht slechts de gegevens tot 28 December bekend waren, is het niet onmogelijk, dat het aantal aangekomen schepen de 4000 nog is gepasseerd.

verkeer en de geleidelijke toeneming van de Rijnvaart is een vooruitgang van het goederenverkeer gepaard gegaan, zooals het tweede overzicht te zien geeft. Daaruit blijkt, dat de aan- en afvoeren ter zee en de afvoer langs rivieren en kanalen resp. van 3.829.000, 2.220.000 en 791.000 ton in 1928 tot 4.197.000, 2.362.000 en 870.000 ton in 1929 zijn gestegen. De aanvoer langs rivieren en kanalen bleef in 1929 daarentegen gelijk aan dien in 1928 (in beide jaren ± 2.213.000 ton).

Uit den tweeden staat alsmede uit de hieronder afgedrukte grafiek is te zien, dat er belangrijke

**RETOURLADINGSMOGELIJKHEID
IN DE AMSTERDAMSCH E HAVEN.**

verschillen bestaan zowel tusschen de aan- en afvoeren ter zee als tusschen die langs rivieren en kanalen. In de laatste drie jaren bedroeg de afvoer ter zee achtereenvolgens 56, 58 en 56% van den aanvoer. Ten aanzien van den aan- en afvoer langs rivieren en kanalen bestaan nog belangrijke verschillen; in de genoemde jaren bedroeg deze afvoer resp. slechts 31, 36 en 39% van den aanvoer.

Bij het bezien van de cijfers in meergenoemd overzicht blijkt, dat deze anomalieën worden veroorzaakt door de wan-verhouding tusschen den aan- en afvoer van massagoederen. Uit bovenstaande cijfers is tevens af te leiden, dat:

1. de doorvoer en daarmee ook het massa-goed in Amsterdam eerst op de tweede plaats komt;
2. circa een vierde gedeelte van de ter zee aange-

Rijschepen (inhoud in 1000 M³).¹⁾

Jaar	Aangekomen				Vertrokken							
	Beladen		Ledig		Beladen naar Duitschland		Ledig naar Duitschland		Beladen naar elders		Ledig naar elders	
	aantal	inhoud	aantal	inhoud	aantal	inhoud	aantal	inhoud	aantal	inhoud	aantal	inhoud
1928.....	2617	1955	125	125	1330	956	272	242	123	70	1262	942
1929.....	2699	2025	166	179	1359	1063	326	299	81	47	1269	999

¹⁾ De cijfers voor 1929 zijn tot 21 Dec. 1929 bekend; het totaal is verkregen door schatting van de aantallen aangekomen en vertrokken schepen van 22—31 Dec. 1929.

Goederenverkeer Amsterdam 1927, 1928, 1929¹⁾. Ter Zee (in tonnen van 1000 KG.).

	invoer:			doorvoer:			aanvoer:		
	1927	1928	1929	1927	1928	1929	1927	1928	1929
Stukgoed	783.900	827.000	820.000	572.000	690.000	792.000	1.355.900	1.517.000	1.612.000
Massagoed ²⁾	1.825.000	2.096.000	2.330.000	206.800	216.000	255.000	2.031.800	2.312.000	2.585.000
Totaal	2.608.900	2.923.000	3.150.000	778.800	906.000	1.047.000	3.387.700	3.829.000	4.197.000

	uitvoer:			doorvoer:			afvoer:			Totaal:		
	1927	1928	1929	1927	1928	1929	1927	1928	1929	1927	1928	1929
	957.000	1.025.000	1.116.000	708.000	844.000	941.000	1.665.000	1.869.000	2.057.000	3.020.900	3.386.000	3.669.000
	115.000	268.000	208.000	79.000	83.000	97.000	194.000	351.000	305.000	2.225.800	2.663.000	2.890.000
	1.072.000	1.293.000	1.324.000	787.000	927.000	1.038.000	1.859.000	2.220.000	2.362.000	5.246.700	6.049.000	6.559.000

Langs rivieren en kanalen (in tonnen van 1000 KG.).

	invoer:			doorvoer:			aanvoer:		
	1927	1928	1929	1927	1928	1929	1927	1928	1929
Stukgoed	871.100	867.000	834.000	428.600	461.000	503.000	1.299.700	1.328.000	1.337.000
Massagoed ²⁾	775.400	818.000	814.000	51.100	67.000	62.000	836.500	885.000	876.000
Totaal	1.646.500	1.685.000	1.648.000	489.700	528.000	565.000	2.136.200	2.213.000	2.213.000

	uitvoer:			doorvoer:			afvoer:			Totaal:		
	1927	1928	1929	1927	1928	1929	1927	1928	1929	1927	1928	1929
	129.600	144.000	116.000	245.500	279.000	303.000	375.100	423.000	424.000	1.674.800	1.751.000	1.761.000
	103.600	188.000	231.000	185.400	180.000	215.000	289.000	368.000	446.000	1.125.500	1.253.000	1.322.000
	233.200	332.000	347.000	430.900	459.000	523.000	664.100	791.000	870.000	2.800.300	3.004.000	3.083.000

¹⁾ Dit overzicht is bewerkt uit de gegevens van de maandstatistiek van den in-, uit- en doorvoer van het Centraal Bureau voor de Statistiek; voor 1929 zijn de cijfers verkregen door de gegevens voor de maanden Januari-November 1929 te vermeerderen met de cijfers over de maand December 1928.

²⁾ Onder massa-goederen worden hier verstaan: kolen, ertsen, minerale-oliën en de derivaten daarvan, hout, granen en zaden.

- voerde goederen uit transito-goederen bestaat;
- 3e. ongeveer de helft van deze transito-goederen langs rivieren en kanalen wordt afgevoerd, zoodat het spoorwegvervoer, dat betrekkelijk van geringe beteekenis is, buiten beschouwing gelaten, aangenomen kan worden, dat ongeveer een achtste gedeelte van de ter zee aangebrachte goederen per zeeschip weder naar andere havens wordt verscheept;
- 4e. de ter zee afgevoerde goederen voor circa 45 pCt. uit transito-goederen bestaan;
- 5e. ongeveer 25 pCt. van de langs rivieren en kanalen aangevoerde goederen voor doorvoer is bestemd;
- 6e. de langs rivieren en kanalen afgevoerde goederen ongeveer 65 pCt. transito-goederen zijn.

Uit het vorengaande volgt, dat ook het *totaal* havenverkeer, waaronder hier wordt verstaan: de som van de hoeveelheden goederen, gelost en geladen bij in- en uitvoer ter zee en langs rivieren en kanalen, vermeerderd met het hoogste bedrag van de hoeveelheden goederen, gelost en geladen ter doorvoer, in het afgelopen jaar is vooruitgegaan. Bedroeg het totale goederenverkeer in 1928 7,67 miljoen ton, in 1929 is dit verkeer tot 8,08 miljoen ton gestegen, een vooruitgang derhalve van circa 5 pCt.

Deze vooruitgang is, zooals uit de tweede grafiek blijkt, zoowel aan de toeneming van het stukgoederen- als aan die van het massa-goederenverkeer te danken. Onderstaande analyse van het massa-goederenverkeer in de jaren 1927, 1928 en 1929 geeft te zien, dat de toeneming in het afgelopen jaar in de eerste plaats is veroorzaakt door den zeer aanzienlijken houtaanvoer en wel, doordat uit Rusland Amsterdam's houthaven met hout (voornamelijk balken en palen) overvoerd is. Deze aanvoer overtreft de behoefte aan hout in ons land verre en geeft daardoor geen juist beeld van de normale ontwikkeling. Ter illustratie hiervan zij vermeld, dat te Amsterdam in 1929 tot begin November 90 pCt. meer aan balken en palen werd aangevoerd dan de ge-

middelde aanvoer gedurende hetzelfde tijdsverloop in de laatste zes jaren bedroeg.

Ook het verkeer in minerale oliën geeft een niet onaanzienlijken vooruitgang te zien.

Totaal havenverkeer van massa-goederen in Amsterdam.

Artikelen.	Aantal mill. KG. in de jaren:		
	1927	1928	1929
Kolen	1470	1832	1828
Hout	577	568	705
Min. oliën (petroleum, gas-olie, benzine, enz.)	432	439	507
Zaden en granen	556	756	757
Ersen	53	76	111

Met betrekking tot enkele soorten stukgoederen, die voor Amsterdam van bijzondere beteekenis zijn, volgt nog een overzicht van het totaal havenverkeer (ter vergelijking zijn wederom de cijfers van 1927 en 1928 opgenomen).

Totaal havenverkeer van enkele soorten stukgoederen in Amsterdam.

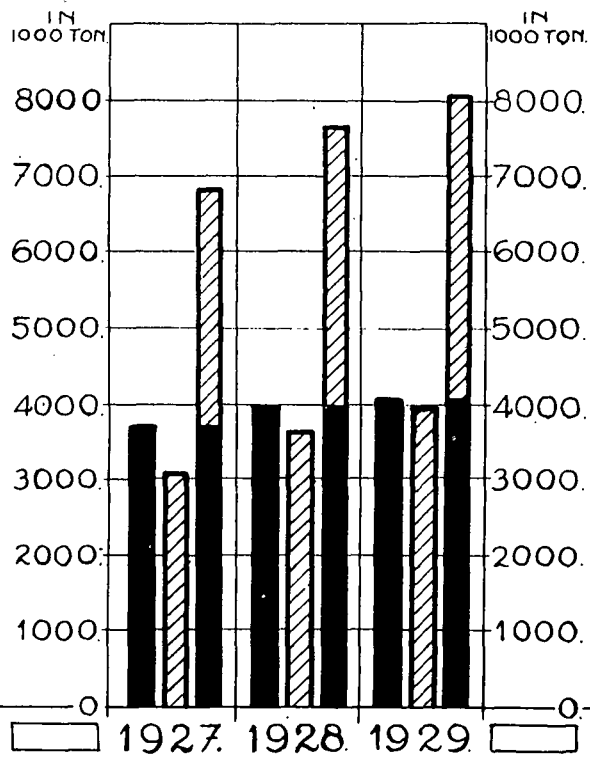
Artikelen.	In miljoenen KG.		
	1927	1928	1929
Cacaoboonen	96	85	88
Copra	85	95	105
Koffie	106	116	106
Thee	25	24	26
Tabak	98	91	92
Chem. producten	148	140	149
Ilarsen, gommen, enz.	239	215	214
Huiden en vellen	20	25	20
Papier	136	147	154

De goederenbeweging is ten aanzien van de Indische producten vrijwel stationnair gebleven; ook het verkeer in de overige in bovenstaanden staat vermelde artikelen geeft weinig verschuiving te zien.

Tenslotte zij nog vermeld, dat de afvoer ter zee

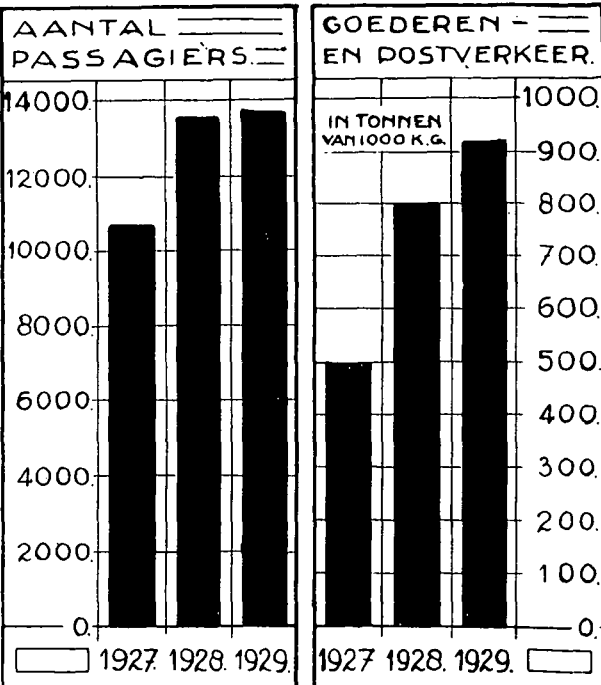
HET TOTALE GOEDERENVERKEER
IN DE AMSTERDAMSCH E HAVEN.
STUK- EN MASSAGOEDEREN.

■ STUKGOEDEREN ▨ □
▩ MASSAGOEDEREN ▨ □
■ TOTAAL ▨ □

van salpeter en kunstmest in 1929 weder zeer aanzienlijk is geweest: nl. ongeveer 129.000 ton; dat ± 175.000 ton kalk, tras, cement en krijt en ± 57.000 ton

VERKEER LUCHTHAVEN
„SCHIPHOL”

kunststeen langs rivieren en kanalen werden aangevoerd.

Luchthaven Schiphol.

Het was te verwachten, dat de sterke vooruitgang, die het passagiers-vervoer in 1928 vertoonde (nl. 10.775 in 1927; 13.590 in 1928) zich in 1929 niet zou voortzetten. Immers, in het jaar 1928 hebben de Olympische spelen hun invloed op het luchtverkeer doen gelden. Het stemt daarom verblijdend, dat niettegenstaande in het afgelopen jaar geen bijzondere factoren aanwezig waren, die dit verkeer gunstig beïnvloedden, toch nog een lichte stijging merkbaar is; 13.590 passagiers in het vorige jaar, 13.750 in 1929. Deze vooruitgang is het gevolg van het toenemend aantal doorgaande reizigers.

Gaf het personen-vervoer dus slechts een geringen vooruitgang te zien, het goederen-verkeer is in het afgelopen jaar weder aanmerkelijk vooruitgegaan; dit steeg van 695 ton in 1928 tot 760 ton in het afgelopen jaar, een vermeerdering dus van ruim 9 pCt. Ook het post-vervoer ontwikkelde zich gunstig, nl. 103 ton in 1928; 145 ton in 1929. Deze vooruitgang is voor een deel het gevolg van de in het afgelopen jaar uitgevoerde vluchten tusschen Nederland en Indië.

Het vorengaande samenvattend mag wel de conclusie worden getrokken, dat 1929 zoowel voor de Amsterdamsche zee- als voor de luchthaven over het algemeen genomen niet ongunstig is geweest.

HET VOLKSCREDIETWEZEN IN 1928.

Het verslag van het volkscredietwezen over 1928 begint met te constateeren, dat dit een goed jaar was voor de volkscredietinstellingen op Java, iets minder gunstig — door de daling der rubberprijzen — in de Buitengewesten. Onmiddellijk daarop volgt dan de belangrijke vraag of men uit den toenemenden omzet der volkscredietinstellingen iets kan concluderen, t.a.v. de welvaart. Hierop geeft het verslag een zeer juist antwoord: De vermeerdering op zichzelf zegt daaromtrent niets, doch uit die vermeerdering in verband met dalende achterstandspercentages en het steeds beter toezicht op de leeners mag men wel besluiten, dat het den Inlanders naar verhouding goed gaat. Hoe langer hoe meer toch heeft de bevolking geleerd slechts te leenen, wanneer ze op de door de banken gewenschte wijze kan terugbetalen.

In 1928 was een belangrijk feit voor het volkscredietwezen de doorvoering der reorganisatie van het volksbankwezen, welke den invloed der Centrale Kas versterken zal, de éénheid van leiding bevorderen. Het verslag zegt: „De overname van de nieuwe modelstatuten door de banken verliep in het algemeen zeer vlot, niet in de laatste plaats door de duidelijke wijze, waarop de Regeering te kennen heeft gegeven, dat haar ambtenaren, leden en bestuurders dier instellingen, verplicht zijn om de door de Regeering met betrekking daartoe aangegeven beginselen te bevorderen en op te volgen.

... Bij het afsluiten van dit verslag had slechts één bank de nieuwe modelstatuten niet overgenomen.”

Op een enkele na staan dus voortaan de volksbank-administrateurs in dienst der Kas, hetgeen de nogal veelvuldige wrijving tusschen hen en de controleerende Kasambtenaren zal moeten doen verdwijnen. Ofschon m.i. deze reorganisatie van harte moet worden toegejuicht, meen ik, dat de Regeering niet het recht had haar ambtenaren te dwingen vóór de hervorming te stemmen. Zij zijn geen bankbestuurder, omdat zij ambtenaar zijn, doch omdat zij belangstellenden zijn in de Inlandsche welvaart en formeel zijn de volksbanken geen officieele instituten.

Bovendien beschikte de Regeering over een veel krachtiger pressiemiddel door te kunnen dreigen met de opheffing van erkenning der betrokken bank als

philanthropische credietinstelling. Immers, zonder hulp van het Binnenlandsch Bestuur zouden al heel weinig volksbanken hun bedrijf in stand kunnen houden.

De Centrale Kas leed over 1928 een verlies van f 189.000, uitsluitend door de reserveering van ruim 3 ton ter dekking van de verplichtingen der fout gegane Lampongsche Volkscredietbank. Voor het eerst heeft hier de Kas het tekort eener geliquideerde bank voor haar rekening genomen, waartoe ze volgens een nieuw statutenartikel (van Febr. 1929) voortaan ook verplicht is. Reeds altijd echter heeft ze openlijk verklaard het hooghouden van het crediet der volksbanken als doelstelling te hebben.

De credietverstrekking door de Kas aan de volksbanken nam van 1927 op 1928 toe van een gemiddeld uitstaand bedrag van f 4.823.000 tot een gemiddeld uitstaand bedrag van f 5.782.000. Echter bleef er nog steeds een overschot van beleggingen door de volksbanken bij de Kas; het kleinste saldo was nog altijd f 914.000. In vergelijking met het totaal door die banken opgenomen bedrag van f 62.872.000 is het bij de Kas geleende niet veel. Doch zeer juist omschrijft het verslag: „... dat haar (de Kas) beteekenis als centrale voor het volkscredietwezen allerminst mag worden afgemeten naar het betrekkelijk gering bedrag, dat door de volksbanken bij haar is opgenomen... Haar crediet dient voor elke bank normaal slechts weinig hooger te zijn dan het verschil tusschen het grootste en het kleinste kapitaal, dat die bank in eenig jaar behoeft, ... Een uitzondering moet alleen gemaakt worden voor de banken, die tijdelijk of blijvend niet voldoende kapitaal van buiten kunnen aantrekken, ...” Daarom ook verleent de Kas haar tusschenkomst bij het opnemen van deposito's door volkscredietbanken, die in eigen ressort niet de daartoe benodigde gelden kunnen vinden.

De volksbanken op Java hebben een goed jaar gehad. Het totaal der uitleeningen steeg van f 49.600.000 op f 53.400.000. Het verslag merkt op, dat, wanneer de vermeerdering in dezelfde mate doorgaat, in 1934 zoowel het aantal schuldbewijzen als het uitstaand bedrag tweemaal dat van 1924 zijn zal, evenzeer als zulk een verdubbeling voor het uitstaand bedrag plaats had van 1914 op 1924. Men vergete echter niet, dat in 1924 de gulden in verhouding tot zijn waarde in 1914 sterk was achteruitgelopen (de verhouding is ongeveer als 10 : 17), zoodat een verdubbeling van 1924 op 1934 virtueel veel meer zou beteekenen.

Het Verslag noemt voor die snelle toeneming een drietal oorzaken: Vermeerdering der bevolking en van het geldverkeer en verbetering van de werkwijze der banken, waardoor deze meer in den smaak der bevolking komen en dus ook meer klandizie krijgen.

In sommige bankressorten bedraagt het aantal leeners van 5 tot 6 pCt. der bevolking, d.w.z. van 20 tot 25 pCt. — zooda niet meer — der gezinnen. Zeker vangt het volksbankcrediet veel crediet door particuliere geldschietters en ongetwijfeld zullen vele — ik durf wel zeggen de meeste — verstrekte sommen economisch nuttig aangewend geacht kunnen worden. Daarvoor is het dalend achterstandscijfer — in 1928 3.04 pCt. van het uitstaand bedrag der gewone leeningen tegen 3.7 pCt. in 1927 — een aanwijzing. Toch wordt het steeds meer gewenscht om in deze ressorten meer precies op de hoogte te komen van de aanwending der geleende gelden. Want nog steeds moet erkend worden, dat met het volkscredietwezen een machtige kracht tot verandering binnen de Inlandsche maatschappij in beweging is gebracht zonder dat men precies haar werking en haar resultaten kent. Zoo blijkt op verschillende plaatsen uit het verslag, dat men nog zoekende is naar de juiste aanpassing der leentermijnen. Zij toonen echter eveneens, dat men inderdaad met ernst zoekt, hetgeen wel blijkt uit de

toenemende variatie in de termijstelling, bij de banken in gebruik.

Zooals reeds gezegd, een kenmerk van gezondheid is de daling van het achterstandspercentage, terwijl daarbij die achterstand gemiddeld steeds jonger wordt, dus ook steeds minder kwaadaardig.

De verhooging der beteekenis van de door desabankjes en andere publiekrechtelijke instellingen bij de volksbanken belegde gelden ging voort. In 1928 waren de percentages door deze gelden en door die, belegd door particulieren, uitgemaakt van het totaal aan opgenomen middelen respectievelijk 60.9 pCt. en 33.6 pCt. tegen 58.9 pCt. en 36.6 pCt. in 1927.

De volksbanken in de Buitengewesten leenden in 1928 ruim f 1.000.000 meer uit dan in 1927, in 't geheel f 14.096.000; in 1926 en 1927 was de vermeerdering telkens ruim dubbel zoo groot. Oorzaak van de vertraagde uitbreiding was vooral de daling der rubberprijzen, welke bijv. bij de volksbank te Palembang — verreweg de grootste, die meer dan 30 pCt. uitleende van 't door alle banken in de Buitengewesten tezamen uitgeleend bedrag — sterk de vermeerdering der uitleeningen remde.

Ook in de stijging van het achterstandspercentage, van 2.42 pCt. op 2.64 pCt., terwijl de nieuwste achterstand (niet ouder dan één jaar) daarvan in 1928 uitmaakte 54.73 pCt. tegenover 49.8 pCt. in 1927 en in de stijging — alweer vooral in Palembang — van het aantal voorgebrachte gerechtszaken, van 1633 op 2548, komt de daling der rubberprijzen tot uiting. In Djambi, alweer een echte rubberstreek, steeg het achterstandspercentage zelfs tot 8.6 pCt.

Bij de banken buiten de rubberstreken daalde de achterstand belangrijk.

Niettegenstaande de voor het bedrijf ongunstige factoren, leed geen der banken verlies. Tezamen nam haar zuiver vermogen met ruim 5 ton toe; het vormt thans 19.2 pCt. van het totaal der opgenomen gelden, in 1927 16.3 pCt.

Dorpscredietinstellingen op Java.

De loemboengs verminderden weder met een goede 100; thans zijn er nog 5959. De bestaande instellingen werkten over het algemeen goed en namen in omvang toe. Nog steeds nemen de loemboengs in padistreken een beteekenisvolle plaats in; zij leenden in 1928 totaal uit 1.722.000 picols padi, niet veel minder dan in 1927.

Wederom bleek echter, dat een goede controle op de loemboengcommissies, evenals trouwens op de desabankbesturen, broodnoodig blijft. Verslapt het toezicht dan volgt gewoonlijk knoeierij.

Ook de desabankjes werkten over het algemeen goed, dank zij voortdurende leiding. Hun aantal klom met 285 tot 5317, tezamen uitleenend f 11.656.000, totaal tegen f 10.426.000 in 1927.

Het bleek echter, dat het nog steeds veel voorkomt, dat de desabankcommissie meer let op het bezit dan op de credietwaardigheid van den leener in spe; een fout, recht indruischend tegen de beginselen van het volkscredietwezen. Met het boetestelsel echter werd door de desabankjes volkomen gebroken, het selectiestelsel, waarbij onbetrouwbare leeners in den vervolge uitgesloten worden, bleek veiliger en juist.

Ook bij de desabankjes wordt het bedrijf steeds intensiever gevoerd, wat weer uit het toenemend aantal leeningstypen kan blijken.

In de Buitengewesten deed alweer de inzinking der rubberprijzen zich voelen. Waar de rubber de groote inkomstenbron was, gingen de zaken minder goed — bijv. Palembang en Djambi — in andere streken waren ze meest bevreemd.

Overal bleef echter controle het wachtwoord.

In 4 desa's van Zuid-Bali wordt een proef genomen met de organisatie van desacrediet op grondslag van de desakas, omdat de Baliër dit instituut van ouds kent en steeds neiging toonde de overtollige desamiddelen rentegevend te maken. Het moet worden

afgewacht of dit systeem behoorlijk functioneert en niet ontaardt in een belasting op de desa-armen.

Onder toezicht van de Indonesische Studieclub te Soerabaja zijn 9 desabankjes omgezet in coöperaties, aangezien de betrokken desa's opgeheven werden. Nog eenige andere credietcoöperaties en andere coöperatieve vereenigingen werden in het verslagjaar op Java opgericht op grondslag van de nieuwe regeling van 1927. Uiteraard moeten de resultaten nog worden afgewacht.

J. C. W. CRAMER.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER SEPTEMBER 1929.

De totale opbrengst der Landsmiddelen, vermeld in het bijgevoegd overzicht sedert den aanvang van dit jaar, bedroeg op het einde van verslagmaand f 508.658.000 tegen f 526.392.000 in de eerste 9 maanden van het vorige jaar of ruim f 17.7 m/m minder. Indien men bij vergelijking van deze totalen de hoofdzakelijk in het vorig jaar ontvangen achterstallige uitkeeringen aan Nederlandsch-Indië uit de opbrengst der Nederlandsche Oorlogswinstbelasting ad ruim f 21 m/m niet medetelt, dan is de uitkomst voor het loopende jaar ruim f 3.3 m/m gunstiger dan voor 1929.

De ontvangsten in *verslagmaand* bedroegen tezamen f 8.484 m/m minder dan die in de maand September 1928; zij geven groeps-gewijze aldus vergeleken het volgende beeld:

belastingen	minder	circa	f 4.315	m/m
monopolies	meer	"	" 0.173	"
producten	minder	"	" 1.463	"
bedrijven	meer	"	" 0.087	"
allerlei middelen	minder	"	" 2.966	"

Bij de *belastinggroep* was de teruggang hoofdzakelijk het gevolg van een lagere ontvangst aan vennootschapsbelasting ad f 3.705 m/m en voorts aan inkomstenbelasting en landelijke inkomsten ad resp. f 0.206 m/m en f 0.34 m/m. Aan personeele belasting en verponding werd resp. f 0.057 m/m en f 0.203 m/m meer ontvangen dan in September 1928. De opbrengst in het afgelopen negenmaandsch tijdvak van elk dezer belastingen was hooger dan die in dezelfde periode van het vorig jaar, uitgezonderd van de vennootschapsbelasting, die ruim f 3.7 m/m minder opbracht. Bij deze belasting had in September 1928 betaling plaats van belangrijke bedragen, die in het afgelopen jaargedeelte nog niet ontvangen werden. Bovendien is de raming 1929 voor deze heffing f 6 m/m lager dan voor 1928, hetgeen vergelijking van de opbrengsten in beide jaren minder zuiver doet zijn. Bij vorengenoemde kohierbelastingen, die tegen het einde van het jaar ruim plegen te vloeien, kunnen eveneens geen zuivere vergelijkingen getroffen worden tusschen de opbrengstcijfers en de overeenkomstige ramingen.

Het invoerrecht bracht in verslagmaand f 0.253 m/m méér op dan in dezelfde maand van het vorige jaar. In vergelijking met het overeenkomstige tijdvak van 1928 gaf dit recht in het reeds verlopen gedeelte van het loopende jaar een accres van circa f 6.3 m/m. Ten aanzien van de onmiddellijk daaraan voorafgegane maand was de opbrengst in verslagmaand echter f 0.454 m/m lager. De gemiddelde maandraming zoowel als het evenredig deel der jaarraming werden in verslagmaand en in het afgelopen jaargedeelte overschreden met resp. f 0.562 m/m en f 11.04 m/m. Bij dit middel, dat in het loopende jaar de verwachtingen verre overtrof, valt de laatste maanden een daling te constateeren, hetgeen nochtans niet kan leiden tot een bepaalde conclusie. Ditzelfde verloop is waar te nemen in het eerste kwartaal, waarop een sterke stijging volgde.

De opbrengst van het uitvoerrecht was in verslagmaand f 0.093 m/m lager dan in September 1928 en f 0.239 m/m lager dan in de maand tevoren. In de eerste 9 maanden van het loopende jaar werd f 0.114 m/m minder ontvangen dan in dezelfde periode van

het vorige jaar, doch de evenredige gedeelten der jaarraming, waarbij op een geringen achteruitgang gerekend werd, werden in verslagmaand en in het afgelopen deel van het jaar overtroffen met resp. f 0.148 m/m en f 0.141 m/m.

De accijnzen leverden in verslagmaand overeenkomstig de verwachting en in tegenstelling met de maand tevoren meer op dan in dezelfde maand van het vorige jaar en wel f 0.464 m/m, terwijl f 0.842 m/m meer werd ontvangen dan in de vorige maand. De opbrengst in het afgelopen jaargedeelte was f 1.794 m/m hooger dan die in dezelfde periode van 1928. Ook van dit middel bedroegen de ontvangsten in verslagmaand en die in de maanden Januari t/m September 1929 meer dan geraamd werd. De evenredige gedeelten der jaarraming zijn tot dusver nog slechts met een gering bedrag overschreden (resp. f 0.472 m/m en f 0.077 m/m).

Aan statistiekrecht werd in verslagmaand f 0.006 m/m minder ontvangen dan in de gelijknamige maand van het vorige jaar, doch de opbrengst in het afgelopen jaargedeelte was f 0.137 m/m hooger dan die in de eerste negen maanden van 1928 en f 0.191 m/m hooger dan de raming deed verwachten.

Het zegelrecht gaf in verslagmaand een ongunstig cijfer, aangezien de opbrengst daarvan werd verminderd met een in die maand betaalbaar gesteld bedrag ad circa f 0.5 m/m aan teruggegeven ontschepingsgelden van immigranten, die niet werden toegelaten of Indië binnen de zes maanden weer verlieten. In de eerste negen maanden van het loopende jaar werd f 0.345 m/m minder ontvangen dan in hetzelfde tijdvak van 1928, hetgeen werd veroorzaakt door hoogere teruggaven van ontschepingsgelden ad f 0.374 m/m. De netto-opbrengst was echter f 0.032 m/m hooger dan het 9/12 deel der jaarraming.

De opbrengst der slachtbelastingen was in het loopende jaar vrijwel gelijk aan die in het jaar 1928 en constant hooger dan de raming deed verwachten. De fractioneele jaarraming werd in het afgelopen jaargedeelte overschreden met f 0.365 m/m.

De gunstige uitkomst in verslagmaand bij de *monopolies* werd, evenals in de vorige maand, verkregen door een hoogere opbrengst van de pandhuisregie ad f 0.559 m/m. Deze overtrof de gemiddelde maandraming met f 0.346 m/m, terwijl de opbrengst in het afgelopen jaargedeelte die in dezelfde periode van 1928 en het evenredig deel der jaarraming overschreed met resp. f 0.201 m/m en f 1.51 m/m. Dit accres is het gevolg van de reeds in het vorig verslag vermelde oorzaken.

Bij de opiumregie waren de ontvangsten in verslagmaand en in de eerste 9 maanden van het loopende jaar wederom minder dan in dezelfde tijdvakken van het vorige jaar en wel resp. f 0.188 m/m en f 1.066 m/m. Betreffende dezen achteruitgang werden de vermoedelijke oorzaken reeds in vorige verslagen vermeld. De vorengenoemde periodieke opbrengsten waren niettemin nog resp. f 0.186 m/m en f 1.865 m/m hooger dan de fractioneele ramingen deden verwachten.

De lagere opbrengst van het zoutmonopolie in vergelijking met de eerste 9 maanden van het vorig jaar ad f 1.554 m/m vond haar oorzaak in de levering sedert den aanvang van het loopende jaar van verpakt zout tegen gereduceerden prijs aan de provincie Oost-Java. Hiermede werd echter bij de raming rekening gehouden, zoodat de ontvangsten van dit middel in verslagmaand en in het afgelopen gedeelte van het jaar t.a.v. de raming gunstig waren. Het surplus bedroeg resp. f 0.039 m/m en f 0.705 m/m.

De uitkomsten der *producten*, met uitzondering van het boschwezen, gaven zoowel in verslagmaand als in de eerste 9 maanden van het jaar tegenvallers.

De tinopbrengst bleef in laatstgenoemde periode ver ten achter bij die in het vorige jaar en bij het evenredig deel der jaarraming (resp. f 5.438 m/m en

f 3.515 m/m) als gevolg van een sterke prijsdaling.

Ook de rubbercultuur gaf weinig gunstige geldelijke resultaten. Deze bracht in het afgelopen negenmaandsch tijdvak f 1.23 m/m minder op dan in het vorig jaar en f 0.668 m/m minder dan de raming deed verwachten, hetgeen hoofdzakelijk het gevolg is van een lagere productie en minder verkoop dan geraamd. De kina-onderneming bracht weliswaar f 0.106 m/m meer op dan in 1928, doch f 0.075 m/m minder dan het 9/12 deel der raming.

De steenkolenmijnen leverden in totaal f 0.569 m/m meer op dan in de eerste 9 maanden van 1928, doch ook hiervan bleef de uitkomst beneden de raming en wel f 1.952 m/m, waarbij valt op te merken, dat over deze periode nog een bedrag van circa f 1.5 m/m bleef te vorderen; de opbrengst der goud- en zilvermijnen daarentegen was f 0.045 m/m lager dan het vorige jaar, doch overtrof de verwachting met f 0.049 m/m.

De ontvangsten bij het boschwezen en wel voornamelijk bij het djatibedrijf waren wederom zeer gunstig. In verslagmaand werd f 0.804 m/m meer ontvangen dan in September 1928 en f 1.085 m/m meer dan de gemiddelde maandraming. De totaal-opbrengst in het afgelopen gedeelte van het jaar was f 2.066 m/m hooger dan in dezelfde periode van het vorige jaar en f 1.874 m/m hooger dan het evenredig deel der jaarraming.

De resultaten bij de *bedrijven* waren in het afgelopen jaargedeelte gunstig, met uitzondering bij de Landsdrukkerij en den dienst voor W. en E. Van deze bedrijven geven de cijfers echter geen juiste uitkomsten aan, omdat daarbij doorlopend belangrijke bedragen te verrekenen en te vorderen blijven. De Staatsspoor- en tramwegen, de dienst der P. T. en T., het havenwezen en de baggerdienst brachten in genoemd tijdvak resp. f 2.219 m/m, f 1.082 m/m, f 0.832 m/m en f 0.644 m/m meer op dan in dezelfde periode van 1928 en resp. f 1.043 m/m, f 0.413 m/m, f 2.271 m/m en f 1.459 m/m meer dan de ramingen deden verwachten.

In verslagmaand werd door de spoor- en tramwegen in totaal f 227.000 minder ontvangen dan in September 1928, nl. door:

het Javanet	minder	f 125.000
de S.S. Sum. Westk.	„	„ 59.000
„ Zuid-Sum. S.S.	„	„ 34.000
„ Atjehtram	„	„ 11.000
„ Z.W. Cel. tram.	„	„ 2.000

(uit nevenbedrijven en aan andere ontvangsten werd f 2.912 m/m meer ontvangen) en f 1.535 m/m minder dan in de maand Augustus tevoren, w.o. f 1.463 m/m door de S.S. op Java. Deze achteruitgang wordt veroorzaakt, doordat het suikertransport in September afneemt.

De P.T.T. dienst leverde in verslagmaand f 108.000 meer op dan in dezelfde maand van het vorig jaar, waarin werd bijgedragen door:

de telegrafie	ad.	f 61.000
„ telefonie	„	„ 83.000

doch door de posterijen werd f 28.000 en aan andere ontvangsten f 7.000 minder ontvangen. De achteruitgang bij de posterijen houdt verband met de reeds vroeger vermelde verlaging van het posttarief.

Havenwezen en baggerdienst gaven in het afgelopen jaargedeelte varieerende, doch in het algemeen gunstige, uitkomsten, bij het havenwezen zowel veroorzaakt door een hogere opbrengst der havenbedrijven als door meerdere ontvangsten aan goederengeld.

Bij den baggerdienst werd een belangrijk surplus verkregen door het verrichten van opspuitwerk voor particulieren te Palembang, waarop bij de begroting niet is gerekend. In de ontvangsten van dezen dienst gedurende verslagmaand is de opbrengst begrepen van de naar Sjanghai verkochte baggermolen „Java.”

Het nadeelig verschil met het vorige jaar in de ontvangsten aan *allerlei middelen* in verslagmaand

en in het afgelopen jaargedeelte ad resp. f 2.966 m/m en f 3.419 m/m is het gevolg van de omstandigheid, dat in September 1928 belangrijke stortingen door enkele groote aardolie- en mijnbouwmaatschappijen plaats hadden aan cijns van mijnconcessiën, waarvan de betaling in het loopende jaar nog niet geschiedde. In het verstreken negenmaandsch tijdvak werd echter aan enkele andere middelen, — o.a. aan afkoop heereyndiensten in de buitengewesten en aan aandeel in de winst van de Javasche Bank ad. resp. f 1.264 m/m en f 0.536 m/m — meer ontvangen dan geraamd, waardoor de totaalopbrengst van de groep allerlei middelen f 0.058 m/m hooger was dan het evenredig gedeelte der jaarraming.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE LANDBOUWCRIJS.

Mej. Karin Koek te Stockholm schrijft ons:

De tariefvraagstukken hebben in langen tijd niet zoo in het brandpunt van de belangstelling gestaan als thans. Men kan geen courant openslaan, zonder daarin lange artikelen voor en tegen bescherming aan te treffen en speciaal de protectionisten zijn weder met al hun, uit vroegere discussies bekende, argumenten voor den dag gekomen. In 1921—'22 was het de industrie, die tot ondergang gedoemd zou zijn, indien de tarieven niet onmiddellijk werden verhoogd; thans is het de landbouw, die de tegenwoordige crisis niet te boven zal komen, indien aan de vraag naar bescherming niet wordt voldaan.

Het is eenigszins eigenaardig, dat de landbouwerisis juist thans het onderwerp van gesprek vormt, nu de oogst dit jaar, zowel wat de kwaliteit als wat de kwantiteit betreft, beter is dan gedurende de laatste jaren het geval was. Hiervoor kunnen echter verschillende redenen worden aangevoerd. In de eerste plaats is de verwachte prijsverbetering, waarop de boeren reeds verscheidene jaren hadden gehoopt, ook dit jaar uitgebleven. De prijzen zijn zelfs laag te noemen, tengevolge van de groote oogsten in Europa en de dumping van de Deutsche rogge en haver. De Deutsche exporteurs maken misbruik van de uitvoerpremie¹⁾ en verkoopen hun producten tegen prijzen, die lager zijn dan de productiekosten in Zweden. Haver en rogge zijn van groote beteekenis voor den Zweedschen boer en het feit, dat hij deze voortbrengselen niet met winst kan verkoopen, brengt hem in groote moeilijkheden. De tweede reden is van politieke aard. De tegenwoordige regeering staat bekend als warm ahangster van protectionistische maatregelen, waardoor de verwachtingen van de boeren worden aangewakkerd, om hulp van den Staat te verkrijgen in den vorm van hogere tarieven. Door de sterke positie van de voorstanders van den vrijhandel in den Rijksdag echter, dient betwijfeld te worden, of de tariefvoorstellen eenig succes zullen opleveren. De tariefcommissie heeft reeds verklaard, dat zij in het tegenwoordige stadium harer werkzaamheden geen maatregelen kan aanbevelen, daar het vraagstuk van de landbouwtarieven gelijktijdig met dat van de industrieele tarieven moet worden bestudeerd.

Onlangs deze verklaringen wordt de vraag naar hogere tarieven steeds dringender. De beweging begon met een samenkomst van boeren in Midden-Zweden en een afvaardiging naar den Ministerraad en den Koning, bij wie zij hun verlangens uitdenden. Nadien zijn in alle provincies vergaderingen gehouden en bijna elke boer, die een pen kan hanteeren, heeft zijn inzichten in de dagbladpers uiteengezet. Zonder overdrijving kan men zeggen, dat alle in de eerste plaats hogere invoerrechten en rechten op elk denkbaar product, zelfs op hout, hebben geëischt. Slechts weinig boeren zijn buiten deze beweging gebleven en hebben andere maatregelen gepropageerd, zooals be-

¹⁾ Zie in dit verband het artikel van den heer P. W. Silthuis in E.-S. B. van 27 Nov. jl. (Red.)

tere credietinstellingen en verkooporganisaties en rationalisatie van den landbouw. De regeering heeft reeds verleden jaar een commissie benoemd, teneinde een nauwkeurig onderzoek in te stellen naar den toestand van den landbouw en andere middelen dan protectionistische maatregelen aan te bevelen. Bovendien houdt zich reeds sinds eenigen tijd een aparte commissie bezig met het vraagstuk van de crediethervorming, doch geen dezer twee commissies heeft tot dusverre haar werkzaamheden beëindigd. Men verwacht echter, dat zij heel spoedig een interim rapport zullen uitbrengen.

Het credietvraagstuk van de boeren is in Zweden evenals in andere landen een moeilijk op te lossen probleem. De boeren bezitten gewoonlijk niet de middelen om zelf het beste tijdstip voor den verkoop van hun oogst uit te kiezen. Zij zijn genoodzaakt zoo spoedig mogelijk na den oogst te verkoopen, met het gevolg, dat zij vaak dringender werk als ploegen en zaaien moeten uitstellen, teneinde hun graan te kunnen dorschen. Bovendien drukt het groote aanbod op de prijzen en aangezien hier geen georganiseerde speculatie bestaat, die tegen de dalende prijzen kan optreden, krijgen de boeren nog minder voor hun voortbrengselen, dan wanneer zij in staat waren geweest hun verkoopen over een langere periode te verdeelen. Sinds 1924 kunnen de boeren evenwel hypotheken opnemen op hun oogsten en op deze wijze van de banken of de landbouwcredietinstellingen de middelen verkrijgen, die zij noodig hebben. Deze procedure is echter zeer omslachtig en vereischt vele formaliteiten, waardoor de boeren er slechts noode toe overgaan. Het gevaar bestaat, dat schending van formaliteiten hen in moeilijkheden brengt. Ook de geldgever moet op zijn hoede zijn, om te zorgen geen verliezen te lijden. Dit jaar was de vraag naar credieten tegen onderpand groter dan gewoonlijk en de banken, die zich vroeger van deze soort zaken afzijdig hielden, hebben tot op zekere hoogte aan de vraag van haar cliënten voldaan. Men kan evenwel niet zeggen, dat de boeren in het algemeen veel gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheden, die de wet hun in dit opzicht biedt, en het valt te betwijfelen, of deze wet ooit populair zal worden.

Wat de coöperatie van de boeren betreft, hierbij is hun conservatisme en hun tegenzin in nieuwe proefnemingen een groote belemmering, welke overwonnen dient te worden. De bovengenoemde Commissie moet tevens het vraagstuk oplossen van de organisatie van de coöperatie, welke voor de kleine boeren dringend noodzakelijk is. Op dit terrein moeten de boeren evenwel zooveel mogelijk zelf het initiatief nemen, daar het zeer moeilijk is, hun zulk een organisatie van buiten af op te dringen. Indien zij ervan doordrongen worden, dat zij geheel op zichzelf moeten steunen om uit de crisis te geraken, dan moeten zij hun houding, ondanks hun conservatisme, ten opzichte van de coöperatie wijzigen, evenals de industrieelen zulks in de moeilijke jaren na den oorlog moesten doen.

Hetzelfde geldt voor de rationalisatie van de landbouwmethoden. Het schijnt, dat de Zweedsche boeren over het algemeen happig zijn op technische verbeteringen. Zij zijn trotsch op de goede positie van den landbouw vanuit een technisch oogpunt bezien. De vraag is echter, of zij voldoende inzicht hebben in de economische zijde van het vraagstuk. Rationalisatie is zeer zeker aan te bevelen, maar zij kan ook te ver worden doorgevoerd met het gevaar, dat de financiële resultaten zullen af- in plaats van toenemen. Het is derhalve noodzakelijk, dat de boeren een boekhouding inrichten en de financiële resultaten ramen. In dit opzicht heeft de Boerenbond goed werk verricht, door de boeken zijner leden tegen een kleine commissie bij te houden. Hierbij doet zich nog een andere moeilijkheid voor. De boerderijen verschillen sterk in omvang en bodemgesteldheid en derhalve kan de eene boer niet steeds hetzelfde doen als zijn

buurman. Ook in dit opzicht geeft de Bond zijn leden steun door hun vergelijkend materiaal van overeenkomstige boerderijen te verschaffen, waardoor de boer beter in staat is, zijn eigen toestand te beoordeelen.

Het arbeidersvraagstuk is misschien wel het moeilijkst op te lossen. De loonen in den landbouw zijn veel lager dan die in de industrie: 40—50 öre uurloon tegen 80—100 öre voor industrieele arbeiders op het land. Voorts dient gelet te worden op de langere werktijden in den landbouw, waardoor het verschil der jaarlijksche inkomsten nog grooter wordt. In elk geval is het verschil groot genoeg, om de arbeiders van den landbouw weg te trekken. Daarom kan het voor de boeren noodzakelijk zijn, hun productiemethoden te mechaniseeren, teneinde werkkrachten uit te sparen en zodoende in staat te zijn, hoogere loonen te betalen. Bepaalde cijfers, gebaseerd op de boeken van ongeveer 300 kleine boerderijen, welke eenigen tijd geleden werden gepubliceerd, toonen aan, dat de eigenaars en hun families in 1925/26 slechts ongeveer 39 öre per uur ontvingen als loon voor hun werk, hetwelk veel lager is dan dat van den betaalden arbeider. Deze cijfers illustreeren de moeilijkheden van de boeren en bewijzen, dat spoedig maatregelen moeten worden genomen, hetzij door den Staat, hetzij door de boeren zelf.

DE NIEUWE KOPERINDUSTRIE VAN AFRIKA.

De heer E. Rosenthal te Johannesburg schrijft ons:

Toen David Livingstone en Henry Morton Stanley ruim een halve eeuw geleden Centraal-Afrika onderzochten, merkten zij op, dat een aantal „kopjes” een merkwaardig geringen plantengroei vertoonde. Terwijl vele dezer bergen met kreupelbosch en zelfs doornstruiken waren bedekt, waren andere, verspreid over duizenden vierkanten mijlen, bijna kaal. Wat hiervan de oorzaak was, viel in dien tijd moeilijk te verklaren, toen het tegenwoordige Congo en Rhodesia het vechterrein vormden voor vele barbaarsche zwarte stammen. Thans worden deze zelfde kopjes met hun schaarschen plantengroei door de moderne mijnonderzoekers naarstig geëxploreerd en een groot aantal wordt reeds intensief geëxploiteerd. Beleggers en mijningenieurs beseffen thans, dat de tropische wildernissen, welke door de groote Schotsche en Amerikaansche onderzoekers vijftig jaren geleden werden doortrokken, de rijkste kopervelden bevatten, die ooit ontdekt werden; de meest grootsche mijnbouwkundige ontdekking sedert het vinden van goud op Witwatersrand. Het is nu een algemeen erkende waarheid, dat aan de Afrikaansche inboorlingen koper reeds eeuwen lang bekend was als een schat liggende onder de boomlooze streken.

* * *

In vele deelen van Transvaal en Rhodesia werden zoogenaamde oude bedrijven ontdekt, die minstens twee duizend jaar geleden, mogelijk zelfs nog vroeger, waren opgericht. Deze oude mijnen, die, zooals sommigen verzekeren, geëxploiteerd werden door de Arabieren, Phoenicieërs en zelfs door de Egyptische Pharaos leverden stellig een groote hoeveelheid koper op. Brons, gefabriceerd uit erts van een bijzondere samenstelling, zooals het alleen te Rooiberg, Zuid-Afrika werd aangetroffen, werd thuisgebracht in Klein-Azië en Creta. Een kenschetsend en eenigszins merkwaardig feit bij deze vroegere mijnbedrijven was, dat koper werd onttrokken als een edel metaal. Metaaladers, niet dikker dan een potlood, werden in sommige gevallen zorgvuldig verwijderd, alhoewel de moderne ingenieurs deze als waardeloos zouden opruimen.

Gedurende de geheimzinnige eeuwen, die volgden en waaromtrent wij geen bepaalde historische gegevens bezitten, ontwikkelden de inboorlingen, toen de vroegere overzeesche pioniers waren verdwenen, een

zeer groote voorliefde voor ringen en andere ornamenten uit koper. Een groot gedeelte van deze grondstof werd daar ter plaatse verkregen. Naast het werkelijke erts wordt inheemsch koper in massieve blokken in vele deelen van Zuid-Afrika gevonden, dat, evenals het koper uit de buurt van het Lake Superior in de Vereenigde Staten buitengewoon moeilijk gesmolten kan worden.

Tachtig jaren geleden, in 1849, werden door Europeanen de eerste practische pogingen aangewend tot exploitatie van de vondsten in Namaqualand, waar de plaatselijke stammen sedert de eerste dagen van Nederlandsche kolonisatie in Afrika gedurende de 17de eeuw aantrekkelijke monsters opkochten. De industrie, die zich als gevolg van de omstreeks 1850 van Kaapstad gezonden expedities, begon te ontwikkelen, bleef tot onzen tijd voortbestaan en hoewel de oorspronkelijke ontdekkingen reeds grootendeels uitgeput zijn, behoeft men er niet aan te twifelen, dat er nog zeer groote hoeveelheden te vinden zijn in Richtersveld en andere ontoegankelijke districten, waar mijnonderzoekers koper hebben aangetroffen. Op het oogenblik echter hebben deze beddingen, liggende in een waterarme, afgelegen hoek van Zuid-Afrika, minder practische waarde dan de jongste vondsten in den Congo en te Rhodesia. Geologisch behooren deze beide laatste groote velden tezamen. Slechts een politieke grenspaal scheidt de gronden van de Engelsche en Belgische maatschappijen. Op het oogenblik valt het moeilijk te zeggen, welk bezit grootere beddingen bevat. Uit de jongste ontwikkelingen blijkt echter, dat de ertsvoorraden van Noord-Rhodesia zelfs grooter zijn dan die van den Congo, alhoewel in laatstgenoemd land de productie, die ongeveer 100.000 ton per jaar bedraagt, grooter is.

In deze landen is over een oppervlakte van duizenden vierkante mijlen een onderzoek in gang, zóó uitgebreid en volgens zulke moderne methoden, als nooit tevoren werden toegepast. De modernste installaties worden gebezigt, teneinde de beddingen zoo spoedig mogelijk open te leggen. In den Congo behooren de kopermijnen bijna uitsluitend tot een machtig Belgisch concern, de Union Minière, wier installaties voor het smelten, zuiveren, enz. en welke zorg voor de inheemsche werknemers ongeëvenaard is. Door de werkzaamheden dezer maatschappij ontstonden eenige aanzienlijke, snelgroeiende steden, zooals Elizabethville, Panda, Kambove, enz. Over eenige jaren, wanneer de tegenwoordige bedrijfsexpansie voltooid zal zijn, verwacht men, dat de Union Minière, wat de productie betreft, zal kunnen concurreren met de Amerikaansche Anaconda en andere maatschappijen.

Teneinde de aandacht te vestigen op den verbaazingwekkenden groei van de industrie in den Congo, mag er aan worden herinnerd, dat in 1911 nog geen 1000 ton werden geproduceerd en de productie sedert den grooten oorlog verijvoudigd is. Ongeëvenaard als de rijkdom van het Congoveld is (niet lang geleden beschouwden de smelterijen alle erts dat minder dan 18 pCt. koper bevatte als afval) schijnt de voorraad op Britschen grond nog grooter. Noord-Rhodesia wordt op het oogenblik door een groep welvarende mijnbouwondernemingen geëxploiteerd, die in hoofdzaak door Engeland en Amerika worden gefinancierd; de meeste groote mijnbouwgroepen aan den Rand worden door haar gecontroleerd. Elk dezer ondernemingen bezit mijnrechten over duizenden vierkante mijlen, afhankelijk tot op zekere hoogte van de groote „British South African Company”, die oorspronkelijk door Cecil Rhodes werd gesticht, teneinde Rhodesia te koloniseren.

Vliegtuigen van een overzeesche maatschappij, die hiervoor een filiaal in Afrika heeft opgericht, worden gebruikt voor het nauwkeurig opnemen van deze bezittingen. Zij zijn nog steeds in vele opzichten „Blackest Africa”, vol wilde beesten en ondoordring-

bare tropische wouden. Goede fotografische kaarten verschaffen aan de deskundigen gegevens, die vroeger zelfs in tientallen jaren niet bijeengebracht hadden kunnen worden, doch die thans binnen eenige maanden verkrijgbaar zijn. De ingenieurs besteden bijzondere aandacht aan de kale vlakten zonder plantengroei, daar zij weten, dat zulks een aanwijzing is voor de aanwezigheid van koper. Voortbouwende op deze voorafgaande verkenning, hebben de maatschappijen geophysische methoden aangewend en gebruik gemaakt van de nieuwste Duitsche uitvindingen. Daarnaast onderzoeken expedities met speciaal geoefende geologen systematisch dit enorme gebied en hoewel er jaren zullen voorbijgaan, alvorens een volmaakt beeld van de formatie kan worden verkregen, hebben de reeds verkregen resultaten de pioniers in staat gesteld, de reeds bestaande, met veel succes werkende, industrie in het leven te roepen.

Wat de waarde betreft is het eenige, met het koperdistrict van Noord-Rhodesia te vergelijken gebied dat van Witwatersrand. Het boren in Noord-Rhodesia heeft reeds 200 miljoen ton van een gehalte van 4pCt. erts aangetoond op de bezittingen van vijf maatschappijen en de deskundigen schatten dit gebied alleen in totaal op twee milliard ton! In afwijking van de vondsten in den Congo is het koperpercentage van die van Noord-Rhodesia betrekkelijk laag, anderzijds echter zijn de hoeveelheden zooveel grooter en de exploitatiekosten kunnen zooveel lager worden gesteld, dat naar alle waarschijnlijkheid de Rhodesiavelden deze eventueel zullen overtreffen. Op het oogenblik is de productie aanmerkelijk kleiner, een feit, dat moet worden toegeschreven aan de veel latere oprichting van de industrie. Een betrouwbare proef van de wijze, waarop deze kolonie vooruitgaat, kan verkregen worden uit de bevolkingsstatistieken. Sedert 1921 is het aantal Europeanen verdrievoudigd, nl. van 3600 tot ongeveer 10.000 en elke trein, die de Unie van Zuid-Afrika verlaat, vervoert vele blanke emigranten, die van plan zijn, in de kopervelden te gaan werken. De ontwikkeling van deze industrie dateert feitelijk pas van de laatste zes jaren en een Zuid-Afrikaansche economist heeft aangetoond, dat het beschikbare kapitaal reeds bijna viermaal zoo groot is als het in Witwatersrand belegde bedrag, toen dit gebied zes jaren geëxploiteerd was.

Het kapitaal, dat thans in deze industrie is belegd, bedraagt £ 50 miljoen, terwijl in Witwatersrand in 1892 (toen het 6 jaren bestond) slechts £ 14 miljoen was geïnvesteerd. Koersschommelingen der aandelen zijn onvermijdelijk in het verloop van een dergelijke groote onderneming en door een zekere mate van optimisme stegen de koersen van sommige Rhodesia-aandelen op de effectenbeurs hooger, dan de feitelijke toestanden rechtvaardigen.

Niettemin werken de maatschappijen zoo bevredigend, dat Noord-Rhodesia een zeer goede toekomst tegemoet gaat. Binnen vijf jaren, zooals eenige autoriteiten hebben verklaard, zal de productie 350.000 ton per jaar bedragen, hetgeen een waarde zou vertegenwoordigen van £ 23½ miljoen, een cijfer overeenkomende met meer dan de helft van de tegenwoordige goudproductie van den Rand.

De Union Minière is reeds een van de meest welvarende mijnbouwondernemingen ter wereld en een bron van groote welvaart voor België, wat o.a. tot uiting komt in de koersstijging van de aandelen. Of de berekeningen van de beleggers bewaarheid zullen worden en steden, in grootte wedijverend met Johannesburg, zich in het equatoriale Noorden zullen ontwikkelen, is een vraag, die nog niet beantwoord kan worden.

Voor Afrika als geheel ware het zeer zeker te wenschen.

AANTEKENINGEN.

De geldmarkt in December.

De steeds toenemende hoeveelheid middelen, welke de banken in de voornaamste geldcentra van de Vereenigde Staten, met name New-York, ter beschikking stond en thans nog staat — zij het in anderen vorm dan vroeger — kon daar gemakkelijk de opinie doen post vatten, dat de ontwikkeling van het land aan geen grenzen gebonden was. De industrie, door aandeelen-emissies goedkoop gefinancierd, was ruim van middelen voorzien en stelde groote bedragen, door bemiddeling der banken, ter beschikking van de geldmarkt. De „loans for others” maakten dan ook meer dan de helft uit van het totaal der makelaarsvoorschotten. Niets is moeilijker dan den toestand van het oogenblik objectief te bekijken en naar voren tredende verschijnselen op hun juiste waarde te schatten. Het is dan ook vergeeflijk, dat niet alleen Wall Street, doch ook de leidende personen bij de groote bankinstellingen den toestand tē rooskleurig inzagen. Inderdaad schijnt de industrie er ook niet zoo slecht voor te staan als aanvankelijk werd gevreesd en, al heeft de beurscrisis de industriele bedrijvigheid misschien al geremd, een ernstige depressie is nog niet, waarneembaar. Onder iedere omstandigheid is dat natuurlijk gelukkig, maar voor de Ver. Staten moet het beslist een verlichting zijn. Het is toch vrijwel zeker, dat een industriele crisis het bankwezen — en, voornamelijk de z.g. „Country banks” — zeer geschokt zoude hebben. Reeds in het begin van October 1929 werd in de Vergadering van de American Bankers' Association op den, wij kunnen wel zeggen critieken, toestand van de Country-banks gewezen. J. W. Pole, z.g. Comptroller of the Currency, wees toen op de noodzakelijkheid van een nieuwe bankpolitiek voor het — om het zoo maar eens te noemen — provinciale bankwezen. Welke middelen hij aan de hand deed, doet hier minder ter zake.¹⁾ Pole memoreerde echter eenige feiten, welke angstwekkend genoeg waren en hier te lande zeker te weinig de aandacht hebben getrokken. Zoo wees hij erop, dat in de jaren 1921—1928 5.000 banken met deposito's tot een bedrag van 1½ milliard dollar, haar deuren sloten.

Anders staat het met de banken in de grootste steden, die sterk profiteerden van de industriele ontwikkeling. Deze z.g. „metropolitan banks” zijn ongetwijfeld ruim gefinancierd en goed geleid en de National City Bank kon er dan ook in haar laatste maandoverzicht op wijzen, dat zij in de maand October slechts gedurende 2 dagen, en in November in het geheel niet bij de Federal Reserve Bank in het krijt stond. Zelfs kon zij de makelaarsleeningen „for others” uitgezet en tijdens de crisis opgezegd, overnemen. Zij was hiertoe in staat, doordat vrijwel het totale bedrag dezer leeningen haar als deposito's ter beschikking bleven staan. Wat voor de National City Bank geldt, geldt ook voor de andere New-Yorksche „metropolitan banks”.

In dit verband moet er toch nog op gewezen worden, dat het Federal Reserve System, dat hoewel niet in staat om de macht van Wallstreet te breken, toch zeker in menig opzicht en wij zouden haast zeggen ondanks zichzelf, een veel betere regeling van de binnenlandsche geldmarkt geeft dan vóór 1913 het geval was. Toen was een zeer groot deel van de beschikbare middelen der banken buiten New-York samengetrokken bij de banken in deze stad („The Central Reserve City”). Zou de beurspaniek samengevallen zijn met de industriele crisis, dan zouden de gevolgen zeker désastreus geweest zijn.

De grootindustrie, goedkoop en ruim gefinancierd, zal echter — met de mogelijkheid van een depressie voor oogen — er zich wel voor wachten al haar be-

schikbare middelen in eigen bedrijf te beleggen. Hierdoor zal een groot deel ter beschikking der geldmarkt blijven en deze ruim houden.

De bestaande geldruimte heeft zich reeds geuit, eerst door daling der geldkoersen, daarna door sterke gouduitvoeren en een toeneming van het goud voor buitenlandsche rekening te New-York („earmarked” goud). Daar de gouduitvoeren de tendens hebben de geldruimte te verminderen, zullen de Fed. Res. Banks, daar een krappere geldmarkt met het oog op de industriele bedrijvigheid niet gewenscht wordt, de aankopen van bankaccepten waarschijnlijk voortzetten. Dat daaraan gevaren zijn verbonden, is waarschijnlijk bekend. Niet alleen kan men zich niet langer beperken tot het uiterst soliede papier, doch het is reeds gebleken, dat aan veel accepten geen actieve goederen-ruiltransacties ten grondslag liggen, doch slechts dienen ter financiering van bevroren voorraden of goederenopslag, indien geen onmiddellijke afzet gevonden kan worden. Hier schuilt weer een der groote fouten van het Fed. Reserve System, een zekere Weltfremdheit als oorzaak van het uitbreken van een direct contact met de industrie en handel van het land, waardoor een beoordeeling van het aangeboden papier moeilijk wordt.

Het is te betreuren, dat de gouduitvoeren uit de Vereenigde Staten voor een zoo groot deel Frankrijk en niet Engeland ten goede komen. Verwacht wordt, dat deze Fransche goudonttrekkingen zullen voortduren, ook indien zij niet winstgevend meer zijn. Ook de Belgische en Duitsche wisselkoersen wettigden gouduitvoer, welke inderdaad ook plaats had.

Daggeld noteerde deze maand in New-York ca. 4½ à 5 pCt., meest 4½ pCt., particulier disconto voortdurend beneden de 4 pCt. Een verderé discontoverlaging lijkt niet onmogelijk. In eenige districten werd het disconto nog van 5 op 4½ pCt. verlaagd, hetgeen de geldmarkt te New-York ruimer zal maken en de discontoverlaging gemakkelijker.

In Engeland daalde het particulier disconto in het begin der maand tot bijna 1 pCt. beneden het officieel disconto en wel tot zelfs 4%. Behalve van het continent was er vraag van Amerikaansche zijde. Daar de koers van het Pond op New-York verbeterde en op Parijs zelfs boven het gouduitvoerpunt steeg, was een discontoverlaging te voorzien. Toen deze op 5 December niet plaats had, verwachtte men, dat de Bank of England het nieuwe jaar en een ruimere geldmarkt zou afwachten. Dit geschiedde, zooals bekend, niet en op 12 December had een verlaging van 5½ op 5 pCt. plaats. Weliswaar kon men van Fransche zijde een verminderde vraag naar goud verwachten, maar volgens veler opinie schuilt in den toestand van het Amerikaansche bankwezen — wij zagen het boven — een zeker gevaar, die grootere voorzichtigheid gewettigd zoude hebben.

Het is mogelijk, dat deze pessimisten gelijk zullen krijgen. Wilde echter de Bank of England niet iedere contrôle over de geldmarkt verliezen, dan was zij zeker tot dezen stap gerechtigd. Na de discontoverlaging bleef het disconto op vrijwel dezelfde hoogte als voordien, nl. ca. 4¹³/₁₆ pCt. De geldmarkt was over het algemeen krap, de druk van het ultimo werd sterk gevoeld.

Als men den toestand in Duitschland moest beoordeelen naar de financiën der groote steden, zou het met de buitenlandsche credietverleening treurig gesteld zijn. Intusschen beïnvloedt de onmogelijke financiering van overheidsondernemingen met kort crediet sterk de geldmarkt.

In tegenstelling tot andere geldcentra is de geldmarkt in Duitschland in de afgelopen maand bijzonder krap gebleven. Uiteraard heeft ook het bericht, dat het binnenland R.M. 350 millioen in de staatsfinanciering zou bijdragen de geldkoersen doen stijgen. Voor Kerstmis werd 8—10 pCt. voor daggeld betaald, de noteering op 27 December was 7½—9½ pCt.

¹⁾ Men zie het bijvoegsel van de „Comm. & Fin. Chronicle” van 19 Oct. 1929, dat geheel gewijd is aan de vergadering der A. B. A.

Het particulier disconto ligt om en nabij het officieele (7 pCt.) en het dient te worden afgewacht, of de ontspanning in het nieuwe jaar een discontoverlaging zal brengen. Over het algemeen was de Mark in de afgelopen maand vast en had zelfs goudinvoer plaats. Versterkte goudinvoer en een verdere ontlasting van de Reichsbank zullen de situatie natuurlijk ten goede kunnen wijzigen.

In Frankrijk blijft het enorme tegoed van de Schatkist een bron van onzekerheid. Dit zal zoo blijven, tot dat een kanaal naar de geldmarkt gevonden is. De schatkist beschikt thans over meer dan Frs. 18 milliard, waarvan 10 milliard in het buitenland. Daarenboven heeft ze nog groote kasmiddelen. Het beheer van de middelen in het buitenland schijnt niet altijd geheel parallel te loopen met de politiek, die de Banque de France met betrekking tot haar buitenlandsche saldi voert. Het doel, dat zij nastreven, is ook verschillend: de Banque de France zal den francoers uit economische overwegingen reguleeren, de Schatkist zal een hoog rendement en groote zekerheid wenschen. Het ruim blijven der geldmarkt, het binnenstroomen van goud, de verlaging van de rente van de Bons de la Défense Nationale zal vroeg of laat — tenzij in den gang van zaken een wending mocht intreden, welke thans nog niet te voorzien is — tot een discontoverlaging leiden.

Bijzonderen aandacht trok deze maand de koers der Argentijnsche Peso. Alarmeerende geruchten over sluiting der Caja de Conversión deden den koers belangrijk inzakken. Toch heeft Argentinië voor zijn bankbiljetten een dekking, zooals weinig andere landen. Wat was nu het geval?

De oogsten hebben dit jaar teleurgesteld. Gouduitvoeren hadden plaats. Een inkrimping van de binnenlandsche circulatie was echter niet gewenscht. De regeering besloot nu deze, volgens haar ongemotiveerde, gouduitvoeren te voorkomen door de zaak zelf ter hand te nemen.

Het geldwezen in Argentinië is eigenaardig georganiseerd. Men heeft gouden dollars met een pariwaarde van 47,57 Engelsche pence. Deze zijn echter niet in circulatie. Daarnaast heeft men den papieren dollar met een sedert 1902 vastgestelde waarde van 44 honderdste goud-dollar. Sedert 1927 werd de inwisselbaarheid van den papieren dollar, welke sedert 1914 was opgeheven, hersteld. Een „circulatiebank” bestaat echter niet. Voortdurend was er echter een dekking van ca. 80 pCt. aanwezig, welke den laatsten tijd echter eenigszins gedaald is. De daarmede samenvallende afbrokkelende koers van de Argentijnsche munt heeft de regeering bezorgd gemaakt over den koers, waartegen zij haar schulden aan het buitenland moet aflossen. Hun methoden zijn de onze niet en men heeft gemeend den koers te kunnen handhaven door den gouduitvoer zelf naar goedgevonden te regelen. De regeering heeft tot steun van den wisselkoers in Londen een crediet van £ 5 millioen gekregen, dat dienen zal om den wisselkoers op peil te houden. Een der credietvoorwaarden is, dat Argentinië zich heeft verplicht om, indien noodig, tot dekking dezer schuld, goud naar Londen te zenden.

Een inconsequentie lijkt ons dit niet, daar de Regeering hiermede geenszins haar opvatting, dat de gouduitvoer tijdelijk is, teniet doet. Wellicht zal zij na deze wederwarigheden besluiten tot oprichting van een Centrale bank, zooals wij die kennen.

Wij zullen ditmaal bij onze eigen geldmarkt slechts kort stilstaan. De positie van De Nederlandsche Bank vertoonde geen sterke veranderingen. Het particulier disconto vertoonde neiging tot dalen, tegen het einde der maand steeg het iets in verband met de jaarswisseling. Voor de geldkoersen verwijzen wij naar de statistieken achter in dit nummer.

Van belang lijkt het ons te vermelden, dat men thans in Spanje officieel en ruiterlijk erkent met de geldpolitiek een fiasco geleden te hebben. Primo de

Rivera verklaarde echter, dat de staatsleening, groot 350 millioen goud-peseta's, waarop de stortingen in buitenlandsche goudvaluta plaats moesten hebben, een succes is geweest. In het buitenland had men dat, naar wij meenen, niet verwacht. De opbrengst der leening zal, zooals bekend, dienen tot steun van de peseta.

De voortdurende daling van het Turksche Pond spoorde tot daden aan. Een wetsontwerp voor de oprichting van een Nationale Bank is thans ingediend. De bank zou er begin 1930 komen. De laatste dagen heeft de Banque Ottomane echter den koers nog moeten steunen. Als stabilisatiebasis wordt genoemd 10 Turksche Ponden per pond sterling. De koers van het Turksche Pond te Londen was op 28 November ca. 1070, op 20 December 984—988 en op 27 December ca. 986½.

Het heeft den schijn, dat der Scandinavische Muntunie nieuw leven ingeblazen zal worden. Een conferentie der leiders van de circulatiebanken had plaats te Gothenburg en, naar verluidt, zou men Finland en IJsland in de Unie wenschen op te nemen. Opvallend is, dat Zweden, Noorwegen en Denemarken hun disconto verlaagden en wel Denemarken van 5½ op 5 pCt. (met ingang van 27 December), Zweden van 5 op 4½ pCt., (met ingang van 1 Januari) en Noorwegen van 5½ op 5 pCt. (28 December).

In Zwitserland bekrachtigde de Nationale Raad den terugkeer tot den gouden standaard. In Luxemburg werd het wetsontwerp tot stabilisatie van den Franc aangenomen.

Joego-Slavië kondigde aan — op hoop van zegen — dat de dinarkoers gestabiliseerd zal worden op den huidige koers. Discontoverlagingen hadden nog plaats in Roemenië en wel van 9½ op 9 pCt. (voor goede handelswissels moet ca. 18 pCt. betaald worden!) en in Oostenrijk van 8 op 7½ pCt.

Een volgende maal hopen wij eenige beschouwingen te geven over de voornaamste Oost-Europesche geldmarkten.

V. D. BR.

BOEKAANKONDIGING.

Die Lage des Kautschukmarktes in der Nachkriegszeit, von Dr. Heinz George.
(Wilhelm Christians Verlag, Berlijn, Prijs R.M. 6).

Bovengenoemd werkje geeft in ruim honderd bladzijden tekst en 27 tabellen een overzicht van de ontwikkeling van de rubbermarkt onder den invloed van de beperking volgens de door Stevenson ontworpen regeling.

De inleiding geeft een korte geschiedenis van de rubbercultuur en van de markt voor en tijdens den oorlog, waarin wordt uiteengezet, dat de crisis, die voor dit product in 1922 begon, niet een gevolg van den oorlog was, doch, dat ze voortspoot uit de overproductie, die ontstond tijdens den „boom” van 1909. Deze crisis werd door den oorlog verlaat, ze wierp echter haar schaduw reeds lang vooruit, want rubber kreeg geen gelegenheid om van een scherpe oorlogshausse te profiteren, daar toen reeds de productie meer dan voldoende was, zoodat terwijl de meeste productieprijzen onder den invloed van de algemeene inflatie stegen, rubber geleidelijk daalde. In verhouding tot andere producten daalde de ruilverhouding van rubber dus sterk, dit kwam echter onder de heerschende omstandigheden in de geldprijzen niet duidelijk tot uiting. De gemiddelde prijzen waren:

1910 8/9.	1913 3,0½	1916 2,10½	1919 2/1¼
1911 5/5½	1914 2/3¼	1917 2,9½	1920 1/11
1912 4/9	1915 2/6	1918 2/3½	1921 -10½

De schrijver geeft een overzicht van de pogingen, die door de producenten werden gedaan om de crisis te bestrijden, o.a. van het streven in de richting van centralisatie van den verkoop, van de propaganda voor rubbergebruik in andere dan de algemeen bekende

takken van nijverheid, van de vrijwillige restrictie en toont aan, dat het verwachte resultaat uitbleef, zoodat het gevaar ontstond voor den ondergang van een aantal ondernemingen. De kans was dan groot geweest, dat de Amerikaansche belanghebbenden zich van uitgebreide aanplantingen tot lagen prijs zouden hebben meester gemaakt, waardoor de Britten hun leidende positie in de rubbercultuur zouden hebben verloren.

Het boekje blijft in zijn beschouwingen objectief en spreekt nergens duidelijk de meeningen van den auteur uit. Bij de behandeling van het Stevenson-scheme valt echter tusschen de regels door te lezen, dat hij het nut en de noodzakelijkheid van de restrictie aanneemt en dat de houding van de Hollandsche planters, die van de politiek van hun burens profiteerden zonder medewerking te verlenen, zijn sympathie niet heeft.

Dit zal wel de reden zijn, dat de nadeelige gevolgen van de restrictie worden ontkend en dat de mislukking niet ten volle wordt toegegeven. De schrijver meent, dat het Stevenson plan, wel is waar, als poging tot valorisatie schipbreuk heeft geleden, doch dat het doel om de Engelsche rubbercultuur voor den ondergang en voor den overgang in vreemde handen te behoeden, volkomen is bereikt.

De invloed van de beperking op de rubbercultuur wordt in het tweede deel van het boekje met cijfers toegelicht. Allereerst wordt gewezen op de stijgende productiekosten per pond, die tot 1922 door groote bezuiniging sterk waren verlaagd. In 1920 worden de „all in kosten” berekend op 14,34 d., in 1921 op 9,86 d. in 1922 op 7,85 d.; daarna stijgen ze door de beperking weer geleidelijk tot 10,34 d. in 1927.

De Britsche rubbercultuur liep natuurlijk in vergelijking tot andere productiegebieden terug en in het bijzonder wordt gewezen op de absolute en relatieve stijging van de Nederl. Oost Indische voortbrenging. Het Engelsche aandeel daalde van 1922 tot 1925 van 73 pCt. tot 57,1 pCt., terwijl het Hollandsche steeg van 24,1 pCt. tot 39,9 pCt. Na de opheffing van de restrictie nam Engeland echter weer spoedig een hooge vlucht, waaruit de schrijver de conclusie trekt, dat op dit gebied geen blijvend verlies te boeken valt.

In Nederlandsch Indië was intusschen veel Inlandsche rubber bijgeplant. De schrijver meent, dat het Stevensonplan hierop geen invloed van betekenis gehad heeft, daar een stijging van de Inlandsche productie onafhankelijk van de restrictie toch gekomen zou zijn.

Op dit punt verdoezelt Dr. George de gevolgen van de beperking en wij meenen dat de prijsstijging, die aanvankelijk op de invoering van het Stevenson-plan volgde wel degelijk tot een voortgezette uitbreiding van de aanplantingen aanleiding heeft gegeven. Als de crisis, die in 1922 dreigde, was doorgegaan, zouden de lage prijzen stellig tot verminderde bijplanting hebben geleid.

Interessant is de beschrijving van den invloed, die de restrictie op het verbruik van ruwe rubber had. Onder leiding van Hoover werd in Amerika de strijd tegen de Britsche overheersing van de rubbercultuur aangeboden, en tegenover de beperking van de productie werd een beperking van het verbruik gesteld door: bezuiniging en door de fabricage van geregeneerde rubber. Verder sloten de verbruikers zich in groepen aaneen om sterk te staan bij den inkoop, en werd gestreefd naar een eigen rubbercultuur.

Die eigen cultuur wil niet erg vlotten; uit de restrictieperiode zijn echter voor de producenten als na-deelen overgebleven: de koopersorganisatie en de fabrieken tot regeneratie van rubber.

Het verbruik van regeneraat steeg van 1922 tot 1927 van 20,85 pCt. tot 49,49 pCt. van het verbruik van ruwe rubber.

In een slotbeschouwing wijst de schrijver erop, dat de aaneensluiting van de Engelsche en de Hollandsche producenten, die tezamen 97 pCt. van de wereld-

productie beheerschen voor de hand ligt en hij verbaast zich erover, dat er nog geen overeenstemming is verkregen. De vrees, dat een samengaan tegenmaatregelen van Amerikaansche zijde zou uitlokken, acht hij ongegrond, daar men toch ook met de verbruikers wel een accoord zou kunnen treffen op basis van een voor alle partijen aanvaardbaren prijs. Deze prijs zou moeten liggen tusschen 1/- en 1/3.

De moeilijkheden van een samengaan op een bepaalde prijsbasis schijnen hier onderschat. De productiekosten zullen in de naaste toekomst voor vele ondernemingen dalen en dan zal de overeengekomen prijs aanleiding geven tot een ongemotiveerd sterke uitbreiding van de aanplantingen. Hiervan zouden nieuwe moeilijkheden binnen afzienbaren tijd het gevolg moeten zijn.

Het is zeer moeilijk de natuurlijke prijsvorming van een product te verhinderen, dat vrij door ieder kan worden geproduceerd. Men zal het opkomen van nieuwe concurrenten niet kunnen tegengaan en daardoor zal een accoord telkens worden bedreigd.

De schrijver voelt dit wel, want hij merkt op, dat één moeilijkheid voor de productieverhoudingen niet te overwinnen is en wel deze, dat er tusschen aanplant en eersten oogst een tijdvak van minstens vijf jaren ligt. In zoo'n tijdvak kan de behoefte groote schommelingen doormaken. Om deze reden zal een Regeering nimmer kunnen overgaan tot een aanplantverbod.

In dit verband wijst de schrijver ook nog op de mogelijkheid, dat binnenkort de synthetische rubber als nieuwe concurrent op de markt zal verschijnen en hij acht het niet uitgesloten, dat dit product het geheele vraagstuk van de ontwikkeling van de rubbercultuur op zal lossen.

Het boekje geeft voor hen, die de laatste jaren de ontwikkeling van het rubberprobleem hebben gevolgd niet veel nieuws, het heeft echter de groote verdienste om in kort bestek de voornaamste vraagstukken duidelijk uiteen te zetten.

den Haag, 16 December 1929.

TH. LICHTART.

INGEZONDEN STUKKEN.

De N.V. Philips' Radio schrijft ons:

Met verbazing namen wij kennis van het artikel van Dr. Rutgers in uw nummer van 18 December jl. Waar het hier een artikel betreft van een belanghebbende met wien wij in proces gewikkeld zijn, achten wij het principieel onjuist de discussie in de E.-S. B. voort te zetten. Een debat tusschen belanghebbende partijen heeft voor ons — en vermoedelijk ook voor de lezers van de E.-S. B. — geen bekoring.

(Wij respecteeren uiteraard de beslissing van de N.V. Philips' Radio om zich van discussie in de onderhavige quaestie te onthouden, doch meenen er ter vermindering van misverstand op te moeten wijzen, dat in het hierboven vermelde artikel van Dr. F. L. Rutgers vraagstukken werden behandeld, die een heel wat verdere strekking hebben, dan een enkele belangstrijd tusschen de naastbetrokkenen. Immers, het gaat hier om een vraag, welke zekér het algemeen belang raakt, t.w. of de verkooppolitiek van een onzer grootste concerns al dan niet geacht moet worden te zijn „in restraint of trade”. Dat over zulke vragen belanghebbenden aan het woord worden gelaten, spreekt, dunkt ons, vanzelf, aangezien zij geacht kunnen worden het best op de hoogte te zijn van de zaken, waarover zij schrijven en daarvan meer weten dan welke buitenstaander ook. Aan eene zakelijke bespreking van het voor en tegen van een bepaalde commercieele politiek, die voor de volkswelvaart groot belang heeft, zouden wij gaarne plaats hebben verleend. Wij twijfelen er niet aan, of zulk een discussie zou voor onze lezers hare bekoring hebben gehad. Red.)

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

The American Economic Review. — Cambridge, Mass., September 1929.

H. G. Brown, Capital valuation and „Psychological School“; E. E. Cummins, Jurisdictional awards and Carpenter's Union; H. L. Frain, Two errors in interpreting wage data; N. R. Danielian, Theory of consumers' credit; J. P. Guilford, Measuring human wants in business; S. J. Coon, Collective bargaining and productivity.

De Economist. — Haarlem, September 1929.

Prof. Mr. Dr. Ant. van Gijn, Een tweetal vragen in verband met het nieuwe model der Rijksbegroting; Ir. E. P. Wellenstein, Regeling van het Nederlandsche en Nederlandsch-Indische geld- en muntwezen, II.

Idem. — Haarlem, October 1929.

Dr. R. van Genechten, De waarde van den kapitaal-dienst; het agio van tegenwoordige op toekomstige goederen en de rente; Anna Polak, Een voortdurend veranderend beeld van den Nederlandschen Vrouwenarbeid.

Journal des Économistes. — Parijs, 15 October 1929.

E. Payen, La situation financière de la France et le budget de 1930; L. Chatin—Ollier, L'attitude des États-Unis et la politique économique de l'Europe; R. J. Pierre, Les budgets des principaux pays; Ch. S. Dewey, En Pologne: L'importation et la balance des comptes; G. de Nouvion, La question du blé; B. D. L. L. E., La Ligue du libre-échange; O. Pichot, Revue de l'Académie des Sciences morales et politiques; H. Jaspard et M. P. A. Hankey, La Conférence de La Haye.

De Naamlooze Vennootschap. — Amsterdam, 15 September 1929.

Prof. Dr. N. J. Polak, Afschrijving; A. F. L. Merx, Levering van aandelen op naam. Met naschrift door Prof. Mr. E. J. J. van der Heijden; Prof. Mr. G. Russel, Bestaat er tegenover den fiscus een bankgeheim? J. J. M. H. Nijst, Aandelen van geringe nominale waarde. II (slot); Drs. A. M. Groot, Fliessarbeit.

Idem. — Amsterdam, 15 October 1929.

Mr. O. B. W. de Kat, Teruggave van storting en ontheffing van stortingsverplichting; Arn. Krootjes, Boedelscheiding. Aandelen in Naamlooze Vennootschappen; Prof. Mr. G. Russel, Bestaat er tegenover den fiscus een bankgeheim? M. J. H. Smeets, Het nationale inkomen; J. M. F. Everling, Certificaten tegen den wil der vennootschap; Drs. A. M. Groot, Productieregeling of Planning.

Idem. — Amsterdam, 15 November 1929.

Mr. Dr. H. F. A. Völlmar, Van Liechtenstein begint... De oprichting der éénmansvennootschap; Prof. Dr. N. J. Polak, Het bankgeheim en de fiscus; E., Het emitteeren van aandelen boven parikoers; J. J. M. H. Nijst, Wet op de Holding-compagnies in Luxemburg; L. R. V.; Schade, schadebepaling en schadevergoeding; Drs. A. M. Groot, Bedrijfsbezetting; M. J. H. Smeets, Dividend-belasting wegens inkoop van eigen aandelen.

Political Science Quarterly. — New-York, September 1929.

W. L. Ransom, Undetermined issues in railroad valuation under the O'Fallon Decision; G. Bielschowsky, War indemnities and business conditions I; A. E. Malone, Party government in the Irish Free State; S. G. Duggane, Factors in the Chinese situation; H. B. Davis, The German Labor Courts; D. Viele, The problem of land titles.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN.

(In Guldens).

	September 1929	Sedert 1 Januari 1929	Overeen- komstige periode 1928
<i>Belastingen.</i>			
Pachten excl. pandhuizen.	12.030	92.255	56.945
Invoerr. incl. Landsgoed.	7.462.501	73.140.557	66.840.626
Uitvoerr. incl. Landsgoed.	1.246.299	10.026.697	10.141.106
Accijnzen	3.939.156	31.284.226	29.490.291
Andere ontv. I. U. en A...	22.124	228.004	229.453
Statistiekrecht	538.939	4.841.220	4.704.333
Personeele belasting	458.022	3.408.629	3.345.883
Inkomstenbelasting	4.815.547	35.808.958	34.871.040
Vennootschapsbelasting ..	8.391.042	22.603.828	26.362.975
Oorlogswinstbelasting ..	7.030	1.261.809	21.941.257
Opgeheven productenbel.. ¹⁾	6.767	106.261	264.975
Verponding	416.247	4.450.185	4.203.578
Recht van openb. verkoop.	199.058	1.969.364	1.756.478
Zegelrecht	892.390	10.794.390	11.139.584
Oversch. van vaste goed.	204.232	2.009.983	1.999.549
Recht v. succ. en overgang	49.269	1.001.000	307.542
Vergunning speeltafels ..	14.987	93.273	118.850
Slachtbelastingen	662.504	5.389.751	5.527.235
Bijzondere bel. buitengew.	18.188	161.483	174.935
Hoofdgeld	4.327	68.521	60.180
Landelijke inkomsten...	3.809.772	28.273.193	27.766.827
Belasting op loterijen...	2.605	617.251	614.881
Totaal....	33.159.502	237.418.316	251.388.573
<i>Monopolies.</i>			
Opium	3.439.046	31.142.112	32.208.133
Zout	1.391.094	12.873.745	14.427.163
Pandhuizen	2.167.335	17.905.703	16.704.745
Totaal....	6.997.475	61.921.560	63.340.041
<i>Producten.</i>			
Kina	33.817	586.994	480.264
Landscoutchoubedrijf ..	532.060	4.827.992	6.057.831
Boschwezen	2.782.992	17.155.786	15.089.863
Goud	128.796	1.184.757	1.229.524
Tin	3.852.398	35.240.903	40.678.661
Steenkolen	1.159.987	10.210.321	9.641.246
Aand. ijd. winst N.V., „Gem. Mijnb. Mij. Billiton“...	—	4.500.000	4.500.000
Totaal....	8.490.050	73.706.753	77.677.389
<i>Bedrijven.</i>			
Havenwezen	911.795	11.897.987	11.065.804
Baggerdienst	437.415	3.730.200	3.086.750
Landdrukkerij	210.559	837.659	530.081
Post-, Telegr.- en Tel. dienst	2.599.458	23.567.977	22.486.573
Spoor- en Tramwegen...	7.200.202	64.226.952	62.007.001
Waterkracht en Electricit.	175.948	1.169.359	1.208.933
Totaal....	11.535.377	105.430.134	100.385.142
<i>Allerlei middelen.</i>			
Aandeel ijd. winst van de Javasche Bank.....	—	3.261.403	2.985.439
Afstand van grond	338.228	2.870.876	2.848.162
Mijnconcessies	44.523	326.319	3.901.745
Boeten en verbeurdverkl.	127.845	1.126.357	1.059.079
Leges en salarissen, ont- vangen d. de griffiers v/d. versch. rechtscoll... ¹⁾	36.988	317.005	294.382
Heffing terzake van gesl. werkovereenkomsten ..	56.420	490.473	428.951
Opbr. Wees- en Boedelkam.	57.863	552.054	606.493
Kadaster	38.507	286.867	243.870
Afkoop heerdienst. B.G.	532.391	5.014.102	4.274.789
Schoolgelden	450.255	3.932.087	3.701.473
Ontv. groote ziekenin- richtingen en krank- zinnigengestichten	89.319	765.908	564.450
IJK van maten en gew...	42.865	378.067	366.019
Verk. en verh. van huizen	176.815	1.670.073	1.713.777
Ontv. waterleidingen	105.772	838.013	763.356
Bakengelden	220.963	2.305.807	2.185.780
Loodsgelden	204.301	2.525.925	2.039.185
Diversen	36.438	3.520.117	5.623.742
Totaal....	2.649.493	30.181.453	33.600.692
Totaal generaal....	62.831.897	508.658.216	526.391.837

¹⁾ Teruggegeven belastinggelden.

(Zie vervolg pag. 24).

STATISTISCH OVERZICHT VAN DEN ECONOMISCHEN TOESTAND VAN NEDERLANDSCH-INDIË.
(Ontleend aan de Maandstatistieken van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden).

		1929						Januari/Augustus		
		Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	1928	1929	
Prijzbeweging.										
Index-cijfers van 1913 = 100	Groothandelsprijzen van invoerartikelen	156	155	156	156	156	155			
	" " " uitvoerartikelen	127	124	127	123	127	124			
	" " " alle artikelen te zamen	150	148	150	149	149	148			
	Kleinhandelsprijzen " inheemsche artikelen	166	164	161	160	158	160			
	" " " uitheemsche " alle artikelen te zamen	145	145	145	146	145	144			
	" " " alle artikelen te zamen	155	154	153	153	152	152			
Index-cijf. v.d. ber. v. kost. v. 1913 = 100	Voeding voor een Europeesch gezin	169	166	165	165	164	166			
	" " zeep en licht voor een Europeesch gezin	163	161	159	160	159	160			
	" " voor de Inlandsche bevolking	155	152	152	153	153	156			
	" " petroleum en lucifers v/d. Inl. bevolking	156	154	154	154	155	157			
Effectenkoersen.										
Indexcijf. v. aandelen (groep I t/m. IX) en obligaties groep X. 1924 = 100	I Rubberondernemingen	163	151	147	143	153	152			
	II Suikerondernemingen	117	110	106	100	112	113			
	III Theeondernemingen	155	156	156	146	148	145			
	IV Tabakondernemingen	165	154	149	141	139	140			
	V Cultuurbanken	124	122	121	118	119	119			
	VI Banken	126	124	124	120	119	119			
	VII Handelondernemingen	174	170	168	168	166	164			
	VIII Spoorwegmaatschappijen	166	164	163	163	155	158			
	IX Scheepvaartmaatschappijen	161	157	154	147	142	142			
	X Obligaties Indische leeningen	150	145	143	139	139	139			
		113	112	112	112	112	112			
Voortbrenging.										
Inlandsche Landbouw Java en Madoera	Geogoste uitgestrektheid padi	320	720	1.047	568	208	105	3.229	3.146	
	" " " mais	113	41	76	110	105	119	1.306	1.304	
	" " " cassave	39	42	49	66	90	130	456	493	
	" " " knolgewassen	17	23	25	24	19	20	167	161	
	" " " peulvruchten	29	29	41	56	66	65	371	355	
	" " " ov. gewassen	32	36	43	42	46	53	316	326	
	" " " in totaal	550	891	1.281	866	534	492	5.845	5.785	
	Bijgeplante " padi	121	93	97	88	74	65	2.460	2.264	
	" " " mais	52	44	27	24	26	14	869	782	
	" " " cassave	144	129	91	114	126	86	353	307	
	" " " knolgewassen	15	14	15	19	24	20	155	142	
	" " " peulvruchten	49	61	82	97	68	43	499	461	
	" " " ov. gewassen	41	51	59	85	74	48	468	438	
	" " " in totaal	422	392	371	428	392	276	4.804	4.394	
Landbouwondernemingen in Ned.-Indië	Productie van Rubber ²⁾	7.736	8.164	8.709	8.691	8.856	7.862	60.001	66.944	
	" " Koffie ¹⁾	12	30	70	171	239	170	657	720	
	" " Thee ²⁾	5.712	5.567	5.735	5.375	4.050	3.437	38.303	39.775	
	" " Suiker ¹⁾	324								
	" " Kina ¹⁾	824	986	926	1.067	1.265	1.127	6.850	8.034	
	" " Palmolie ¹⁾	2.052	1.950	1.803	1.7:6	2.551	2.805	10.568	16.725	
	" " Palmpitten ¹⁾	387	422	393	542	509	512	2.305	3.297	
	" " Steenkolen ³⁾	124.360	135.292	138.239	130.728	141.415	133.418	950.641	1.049.499	
	Handel en verkeer.									
	Invoer in Java en Madoera	Eetwaren en genotmiddelen	13.836	13.563	12.587	11.270	16.297	13.746	85.166	108.639
Mineralen, hoofdzakelijk aardolieprod., cement en steenkolen		1.603	1.949	1.585	1.593	1.230	1.470	9.183	12.150	
Chemicaliën, geneesmiddelen, meststoffen, reukw. en vertw.		4.884	4.589	4.845	4.611	4.298	3.619	39.295	41.156	
Garens, manufacturen v.a.s. touw en touwwerk, kleding en modew.		15.543	20.924	19.362	16.431	19.139	16.923	140.462	145.539	
Metalen, edele en onedele en werken daarvan		4.919	5.557	6.394	5.412	5.432	5.572	45.628	45.043	
Machinerieën, werktuigen, toestellen, instrumenten enz.		5.262	6.639	6.715	5.491	4.797	5.500	38.411	46.364	
Geheele invoer		53.590	63.683	62.491	54.730	61.952	56.700	423.394	477.230	
" " Buitengewesten		29.801	30.975	33.193	31.061	33.344	30.556	216.522	248.243	
" " Java en Madoera br. gew.		173.089	176.976	156.395	156.070	163.693	154.146	1.077.327	1.321.670	
" " Buitengewesten		120.896	112.530	116.149	106.772	128.084	104.337	744.497	899.289	
Uitvoer uit Java en Madoera	Rubber, gecult. en ficusrubber ⁴⁾	5.030	5.371	5.590	5.000	7.188	5.220	63.554	44.452	
	Suiker, v. a. s.	21.040	4.346	12.023	26.790	41.760	35.936	208.879	195.405	
	Tabak, v. a. s.	4.948	3.898	2.354	644	716	264	18.714	16.693	
	Thee	5.589	7.016	6.955	6.303	6.585	4.674	58.590	50.251	
	Koffie, v. a. s.	1.249	1.370	1.498	2.277	4.130	4.147	22.811	17.587	
	Cement, ertsen enz.	4.880	4.078	1.573	2.290	2.345	2.831	28.108	24.741	
	Geheele uitvoer	59.148	40.004	42.049	55.157	78.109	70.250	524.267	471.377	
	" " Buitengewesten	66.428	62.212	55.769	54.503	63.907	66.520	494.554	489.054	
	" " Java en Madoera	6.028	6.567	6.871	6.117	7.018	5.128	42.152	50.907	
	" " Rubb., gecult. en ficus ⁴⁾ bruto gewicht	196.309	71.041	170.852	230.640	376.906	330.312	1.713.294	1.874.789	
Invoer in Java en Madoera	Suiker, v. a. s.	13.996	11.238	6.776	2.130	4.237	1.616	47.928	49.332	
	Tabak, v. a. s.	5.558	6.649	6.650	5.953	6.297	4.468	45.216	48.692	
	Thee ²⁾	1.508	1.602	1.728	2.655	4.599	4.592	31.973	20.252	
	Koffie, v. a. s.	7.154	6.875	4.788	3.586	4.447	5.955	35.380	43.881	
	Cement, ertsen enz.	341.351	176.969	261.229	312.412	479.654	437.768	2.734.995	2.788.494	
	Geheele invoer	485.487	493.655	459.681	464.921	500.171	489.189	3.212.883	3.793.237	
	" " Buiteng.	1.919	2.094	2.282	1.985	2.391	2.279	15.688	16.969	
	" " Kat. stoff., gebi. en ongbi.	1.254	1.603	1.902	1.458	1.946	1.404	11.325	12.516	
	" " Grof en fijn aardewerk	11.571	8.106	10.363	16.640	9.144	1.500	71.520	69.596	
	" " Kedelee	35.203	24.520	9.813	7.656	30.914	32.361	82.927	206.477	
Uitvoer uit Java en Madoera	Rijst, gepelde	3.035	3.286	3.918	3.487	3.819	1.984	27.939	27.863	
	Gedroogde visch	11.637	12.157	15.206	12.429	17.056	11.662	88.731	104.787	
	Bevolk. rubb. uit N.-Indië	34.538	39.799	32.879	37.906	43.355	47.494	274.806	305.981	
	Copra	1.276	1.125	883	852	2.979	5.906	12.960	16.214	
	Peper	1.860	1.523	1.694	1.867	1.625	1.699	14.018	13.126	
	Reizigersvervoer	327	252	278	278	264	252	2.061	1.937	
	Goederenvervoer	3.108	2.892	3.926	5.388	5.989	5.737	30.580	34.075	
	Reizigersvervoer	1.311	1.050	1.106	1.845	2.492	2.12	8.953	10.574	
	Goederenvervoer	217	181	193	204	212	252	1.664	1.612	
	Posterijen	220	176	179	174	169	179	1.614	1.449	
Telegrafie	406	449	542	584	632	602	4.046	4.203		
	617	547	548	500	570	564	4.482	4.517		
	672	683	720	664	784	766	5.730	5.772		
	228	234	246	249	249	235	1.869	1.883		
	446	430	459	689	498	458	3.523	3.983		
	176	174	192	183	204	201	1.430	1.514		

1) De tusschen haakjes geplaatste cijfers geven het aantal rapport. ondernem. van iedere maand. 2) Opgenomen wordt de totale maandprod. van een vast aantal rubber-ondern. (443) en thee-ondern. (187). 3) Van de voornaamste mijnen. 4) Inclusief bevolkingsrubber. 5) Januari/Juli.

POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE.

	Opbrengst	
	November 1929	November 1928
Posterijen	f 3.965.413,—	f 3.913.257,—
Telegrafie	„ 597.014,—	„ 616.363,—
Telefonie	„ 1.567.716,—	„ 1.230.231,—

RIJKSPOSTSPAARBANK.

	NOVEMBER 1927	1928	1929
Inlagen	f 10.388.281	f 11.174.719	f 11.559.265
Terugbetalingen ...	„ 10.049.514	„ 9.904.696	„ 11.054.596
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 322.029.461	„ 332.150.259	„ 342.509.734
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	„ 42.487.350	„ 42.157.650	„ 43.020.000
Spaarbankboekjes: Aantal nieuw uitgegeven	10.218	10.741	10.716
Aantal geheel afbetaald	7.083	7.411	7.833
Aantal in omloop op ultimo	2.044.198	2.073.948	2.106.442

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1929				1928	1927	1914
	28 Dec.	23/28 Dec.	16/21 Dec.	9/14 Dec.	24/29 Dec.	26/30 Dec.	20/24 Jul.
<i>Amsterdam</i>							
Partic.disc.	3 ¹ / ₈	3 ¹ / ₈ -7 ¹ / ₈	3 ¹ / ₈ -5 ¹ / ₁₆	3 ¹ / ₄ -9 ¹ / ₁₆	4 ⁷ / ₁₆ -1 ¹ / ₂	4 ⁷ / ₁₆ -9 ¹ / ₁₆	3 ¹ / ₈ -3 ¹ / ₁₆
Prolong.	5	4-5	3 ¹ / ₂ -4	3 ¹ / ₂ -4	4 ³ / ₄ -5 ¹ / ₄	5-1 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄
<i>Londen</i>							
Daggeld...	2 ¹ / ₂ -4	2 ¹ / ₂ -4	3-5 ¹ / ₂	4-5 ¹ / ₂	2-3 ¹ / ₂	2 ¹ / ₂ -3 ¹ / ₂	1 ³ / ₄ -2
Partic.disc.	4 ¹¹ / ₁₆	4 ¹¹ / ₁₆ -2 ⁵ / ₃₂	4 ¹¹ / ₁₆ -1 ¹³ / ₁₆	4 ¹¹ / ₁₆ -7 ¹ / ₈	4 ³ / ₈ -7 ¹ / ₈	4 ⁵ / ₁₆ -3 ¹ / ₈	2 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄
<i>Berlijn</i>							
Daggeld...	—	—	7-10	5 ¹ / ₂ -9	—	4 ¹ / ₂ -10	—
Partic.disc.	—	—	7	6 ⁷ / ₈ -7	—	6 ³ / ₄ -7	—
30-55 d...	—	—	7	6 ⁷ / ₈ -7	—	6 ³ / ₄ -7	—
56-90 d...	—	—	7	6 ⁷ / ₈ -7	—	2 ¹ / ₈ -1 ¹ / ₂	—
<i>Waren-wissel.</i>							
—	—	—	7 ³ / ₈	7 ³ / ₈	—	7 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄	—
<i>New York</i>							
Daggeld 1)	6-1 ¹ / ₄	5 ¹ / ₂ -6 ¹ / ₄	4 ¹ / ₂ -5 ¹ / ₄	4 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄	9-12 ¹ / ₄	5 ¹ / ₂ -3 ¹ / ₄	1 ³ / ₄ -2 ¹ / ₂
Partic.disc.	4	4	4 ¹ / ₈	4 ¹ / ₈	4 ⁷ / ₈ -5	3 ³ / ₈	—

1) Koers van 27 Dec. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia *)
24 Dec. 1929	2.47 ³ / ₄	12.09 ⁵ / ₈	59.35	9.76 ¹ / ₂	34.70	99%
25 „ 1929	—	—	—	—	—	—
26 „ 1929	—	—	—	—	—	—
27 „ 1929	2.47 ¹ / ₈	12.08 ¹ / ₈	59.31	9.76 ¹ / ₂	34.68 ¹ / ₂	99%
28 „ 1929	2.47 ³ / ₄	12.09 ¹ / ₈	59.28 ¹ / ₂	9.76 ¹ / ₂	34.71	99%
30 „ 1929	2.47 ¹³ / ₁₀	12.09 ¹ / ₈	59.24	9.76 ¹ / ₂	34.70 ¹ / ₂	99%
Laagste d.w.1)	2.47 ¹ / ₂	12.08 ⁵ / ₈	59.21	9.75	34.67	99 ¹ / ₂ %
Hoogste d.w.1)	2.48	12.10 ¹ / ₈	59.39	9.77 ¹ / ₂	34.73	100
23 Dec. 1929	2.47 ¹³ / ₁₀	12.09 ¹ / ₈	59.38	9.77	34.70 ¹ / ₂	99%
16 „ 1929	2.47 ³ / ₄	12.09 ⁵ / ₈	59.35 ¹ / ₂	9.76	34.69 ¹ / ₂	99%
Muntpariteit	2.48 ³ / ₄	12.10 ¹ / ₈	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
24 Dec. 1929	48.21	34.90	7.35 ¹ / ₂	1.48	12.97	33.85
25 „ 1929	—	—	—	—	—	—
26 „ 1929	—	—	—	—	—	—
27 „ 1929	48.19	34.92 ¹ / ₈	7.35 ¹ / ₂	1.48	12.96 ¹ / ₂	34.07 ¹ / ₂
28 „ 1929	48.20	34.92 ¹ / ₈	7.36	1.48	—	—
30 „ 1929	48.16 ¹ / ₈	34.97 ¹ / ₈	7.36	1.48	12.97 ¹ / ₂	33.60
Laagste d.w.1)	48.14	34.80	7.33	1.46	12.95	33.00
Hoogste d.w.1)	48.23	35.—	7.38	1.51	13.01	34.15
23 Dec. 1929	48.22	34.92 ¹ / ₈	7.36 ¹ / ₂	1.48	12.97 ¹ / ₂	34.22 ¹ / ₂
16 „ 1929	48.18	34.90	7.36	1.48	12.97 ¹ / ₂	34.40
Muntpariteit	48.—	35.—	2)	48.—	13.09	48.52 ¹ / ₂

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53¹/₄ en 7.21¹/₄.

Data	Stockholm *)	Kopen- hagen *)	Oslo *)	Hel- sing- fors 1)	Buenos- Aires 1)	Mon- treal 1)
24 Dec. 1929	66.82 ¹ / ₂	66.50	66.47 ¹ / ₂	6.24	101 ¹ / ₂ %	2.45 ³ / ₄
25 „ 1929	—	—	—	—	—	—
26 „ 1929	—	—	—	—	—	—
27 „ 1929	66.77 ¹ / ₂	66.47 ¹ / ₂	66.47 ¹ / ₂	6.23	101 ¹ / ₂ %	2.45 ¹ / ₄
28 „ 1929	66.80	66.50	66.47 ¹ / ₂	6.23	101 ¹ / ₂ %	2.45 ¹ / ₄
30 „ 1929	66.77 ¹ / ₂	66.47 ¹ / ₂	66.47 ¹ / ₂	6.24	102 ¹ / ₈ %	2.45
Laagste d.w.1)	66.72 ¹ / ₂	66.40	66.40	6.21	101 ¹ / ₂ %	2.44 ³ / ₄
Hoogste d.w.1)	66.85	66.52 ¹ / ₂	66.52 ¹ / ₂	6.26	103	2.46 ¹ / ₄
23 Dec. 1929	66.87 ¹ / ₂	66.52 ¹ / ₂	66.50	6.24	100%	2.46
16 „ 1929	66.90	66.52 ¹ / ₂	66.47 ¹ / ₂	6.23	102 ³ / ₈ %	2.45 ¹ / ₄
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 ¹ / ₂	105%	2.48 ³ / ₄

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.

Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 31 December 1929 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank- disconto
<i>Europa.</i>				
Londen *)	£	12.10 ³ / ₄	12.09 ³ / ₄	5
Berlijn *)	100 Mark	59.26	59.22 ¹ / ₂	7
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.76 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂
Brussel *) §)	100 Belga	34.59	34.70 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂
Luxemburg	100 Franc	48.—	6.94	—
Zürich *)	100 „	48.—	48.16	3 ¹ / ₂
Praag	100 Kronen	7.37 ¹ / ₄	7.35	5
Weenen *)	100 Schilling	35.—	34.92 ¹ / ₂	7 ¹ / ₂
Boedapest	100 Pengö	43.51	43.40	7 ¹ / ₂
Boekarest	100 Lei	1.4880	1.48	9
Sofia	100 Leva	48.—	1.79	10
Belgrado	100 Dinar	4.379	4.39 ¹ / ₂	6
Stamboel	Turksch £	10.93	1.15	—
Athene	100 Drachme	3.23	3.22 ⁵ / ₈	9
Milaan *)	100 Lira	13.09	12.97	7
Madrid *)	100 Peseta	48.—	32.85	5 ¹ / ₂
Lissabon	Escudo	2.68 ¹ / ₂	0.11 ³ / ₄	8
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	66.45	5
Oslo *)	100 „	66.67	66.47 ¹ / ₂	5
Stockholm *)	100 „	66.67	66.75	5
Reickjavik	100 IJsl. Kr.	66.67	54.64	—
Warschau	100 Zloty	27.91	27.85	8 ¹ / ₂
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24.70	7
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	47.97 ¹ / ₂	6-7
Reval (Estland)	100 Estl. Kr.	66.67	66.45	8
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26 ¹ / ₂	6.23	7
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.80	—
Danzig	100 Gulden	48.42	48.30	7
<i>Amerika.</i>				
New-York *)	\$	2.4878	2.477 ³ / ₈	4 ¹ / ₂
Montreal	Canad. \$	2.4878	2.45	—
Mexico	Mex. Dollar	1.24	1.19 ³ / ₄	—
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0569 ¹ / ₂	1.02 ¹ / ₂	—
La Paz (Bolivia)	Boliviano	0.9080	0.90 ¹ / ₄	—
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.8075 ² / ₂	0.27	—
Valparaiso	Peso (papier)	0.30	0.30 ³ / ₈	6-7
Bogota (Columbia)	Peso	2.42	2.40	—
Quito (Ecuador)	Sucre	1.21	0.49 ¹ / ₄	—
Lima (Peru)	Per. £	12.10 ³ / ₄	10.20	—
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	2.35	—
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.4740	—
Paramaribo	Gulden	1.—	0.9967	—
Willemsstad (Curaç.)	Gulden	1.—	1.01 ¹ / ₄	—
San José (C. Rica)	Colon	1.16	0.62	—
Guatemala	Quetzal	2.48 ³ / ₄	2.50	—
Managua (Nicarag.)	Cordoba	2.48 ¹ / ₂	2.46	—
San Salvador (Salv.)	Colon	1.2440	1.21 ¹ / ₄	—
<i>Azië.</i>				
Calcutta	Rupee	0.91	0.90 ³ / ₄	7
Batavia	Gulden I.C.	1.—	0.99 ¹ / ₄	5 ¹ / ₂
Kobe	Yen	1.24	1.21	—
Hong Kong	Dollar	—	1.04 ¹ / ₄	—
Shanghai	Tael	—	1.28 ⁷ / ₈	—
Singapore	Straits Doll.	1.4125	1.40 ¹ / ₂	—
Manilla	Phil. Peso	1.214	1.22 ¹ / ₂	—
Bangkok	Baht	1.10	1.12 ¹ / ₂	—
Teheran (Perzië)	Kran	—	0.23 ¹ / ₄	—
<i>Afrika.</i>				
Kaapstad	£	12.10 ³ / ₄	12.06 ³ / ₄	6
Alexandrië	Egypt. £	12.42	12.40 ³ / ₄	—
<i>Australië.</i>				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10 ³ / ₄	11.89 ³ / ₄	—
Nieuw Zeeland	£	12.10 ³ / ₄	11.89 ³ / ₄	—

1) Goudpeso. 2) Milreis Goud.

*) Not. te A'dam. Ov. not. part. opg.

§) 1 Belga = 5 frank.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
24 Dec. 1929	4,88 ¹ / ₈	3,94 ¹ / ₈	23,96	40,37 ¹ / ₈
25 " 1929	—	—	—	—
26 " 1929	4,85 ⁹ / ₃₂	3,94 ¹ / ₈	23,96	40,37 ¹ / ₈
27 " 1929	4,88 ¹ / ₈	3,94 ¹ / ₈	23,94 ¹ / ₈	40,38
28 " 1929	4,88 ¹ / ₈	3,94 ¹ / ₈	23,92	40,37
30 " 1929	4,88 ⁵ / ₃₂	3,93 ¹ / ₈	23,89	40,34 ¹ / ₈
31 Dec. 1928	4,85 ¹ / ₁₆	3,91 ¹ / ₈	23,80 ¹ / ₈	40,17 ¹ / ₈
Muntpariteit	4,8667	3,90 ¹ / ₈	23,81 ¹ / ₈	40 ¹ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	14 Dec. 1929	21 Dec. 1929	23/28 Dec. '29 Laagste/Hoogste	28 Dec. 1929
Alexandrië...	Piast. p. £	97 ¹ / ₈	97 ¹ / ₈	97 ⁷ / ₁₆	97 ¹ / ₈
Athene	Dr. p. £	375	375	374 ³ / ₄	375
Bangkok...	Sh. p. tical	1/10 ⁵ / ₁₆	1/10 ³ / ₈	1/10 ⁹ / ₁₆	1/10 ³ / ₈
Budapest...	Pen. p. £	27.87	27.85 ¹ / ₂	27.84	27.88
Buenos Aires	d. p. \$	46 ¹ / ₁₆	44 ¹ / ₈	45 ⁷ / ₁₆	45 ¹ / ₈
Calcutta....	Sh. p. rup.	1/5 ⁵¹ / ₆₄	1/5 ¹⁹ / ₁₆	1/5 ³ / ₈	1/5 ⁵⁹ / ₆₄
Constantin...	Piast. p. £	10.30	10.30	10.20	10.45
Hongkong...	Sh. p. \$	1/8 ¹¹ / ₁₆	1/8 ⁷ / ₁₆	1/7 ¹ / ₂	1/8 ⁶ / ₁₆
Kobe	Sh. p. yen	2/0 ⁹ / ₃₂	2.0 ³ / ₃₂	2.0 ¹ / ₁₆	2/0 ⁵ / ₃₂
Lissabon....	Escu p. £	108 ¹ / ₂	108 ¹ / ₂	108 ¹ / ₈	108 ¹ / ₂
Mexico 1)....	\$ per £	10.10	10.10	9.95	10.25
Montevideo	d. per £	46 ⁷ / ₈	45 ³ / ₈	46	46 ³ / ₈
Montreal...	\$ per £	4.92 ⁷ / ₈	4.92 ¹ / ₄	4.92 ³ / ₈	4.92 ⁷ / ₈
Riod. Janeiro	d. per Mil.	5 ⁵⁵ / ₆₄	5 ³ / ₈	5 ¹¹ / ₃₂	5 ³ / ₈
Shanghai...	Sh. p. tael	2/2 ²⁷ / ₃₂	2/2 ¹ / ₈	2/1 ¹ / ₂	2/1 ²⁷ / ₃₂
Singapore...	id. p. \$	2.34 ⁹ / ₆₄	2/3 ⁴⁹ / ₆₄	2/3 ¹¹ / ₁₆	2/3 ³ / ₈
Valparaiso 2)	\$ per £	39.61	39.67	39.65	39.70
Warschau...	Zl. p. £	43.47 ¹ / ₂	43.46 ¹ / ₂	43.44	43.50

1) In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in penc. doch in £ genoteerd. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

Londen 1) N.York 2)	Londen
23 Dec. 1929.. 21 ⁷ / ₈	23 Dec. 1929.... 84/11 ¹ / ₂
24 " 1929.. 21 ¹³ / ₁₆	24 " 1929.... 84/11 ³ / ₈
25 " 1929.. —	25 " 1929.... —
26 " 1929.. —	26 " 1929.... —
27 " 1929.. 21 ¹ / ₄	27 " 1929.... 84/11 ¹ / ₂
28 " 1929.. 21 ¹ / ₂	28 " 1929.... 84/11
29 Dec. 1928.. 26 ⁷ / ₁₆	29 Dec. 1928.... 84/11 ¹ / ₂
27 Juli 1914.. 24 ¹ / ₁₆	27 Juli 1914.... 84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Vorderingen.	14 Dec. 1929	23 Dec. 1929
Saldo bij de Ned. Bank	f 9.191.865,10	f 13.305.558,06
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 57.475,16	" 988.822,26
Voorschot op ultimo Nov. 1929 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomstenbelasting	" 39.744.791,46	" 39.744.791,46
Voorschotten aan Ned.-Indië	" 13.191.968,69	" 10.903.155,80
Id. aan Suriname	" 11.762.110,02	" 12.166.627,02
Id. aan Curaçao	" 945.939,78	" 904.148,69
Kasvold. weg. creditverst. a/h. buitenl.	" 129.814.189,47	" 134.119.097,17
Daggeldleningen tegen onderp.	" 2.000.000,—	" 6.550.000,—
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 30.426.255,24	" 28.495.740,14
Vordering op het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds 1)	" —	" —
Vordering op andere Staatsbedrijven 1) ..	" 6.972.186,53	" 7.795.309,18
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt ..	—	—
Voorschot door de Ned. Bank inrek. courant verstrekt	—	—
Schatkistbiljetten in omloop	f 106.717.000,—	f 106.717.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 99.090.000,—	" 99.090.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ..	" —	" —
Zilverbons in omloop	" 10.825.956,50	" 10.761.968,—
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	" 495.852,30	" 1.753.007,67
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1)	" 12.280.115,02	" 13.054.388,90
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	" 200.000,—	" 200.000,—
Id. aan diverse instellingen 1)	" 8.677.469,49	" 8.383.283,13

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	21 Dec. 1929	28 Dec. 1929
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	—	—
Saldo bij de Javasche Bank	f 13.325.000,—	f 7.877.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas	" 11.403.800,—	" 6.932.000,—
Schatkistpromessen	" 300.000,—	" 300.000,—
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	" 32.827.000,—	" —
Waarvan Muntbiljetten	" 2.608.000,—	" —
Muntbiljetten in omloop	" 40.963.000,—	" 40.483.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	" 2.504.000,—	" 2.504.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarkas ..	" 561.000,—	" 585.000,—
Voorschot van de Javasche Bank	—	—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 30 December 1929.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom. enz. in disc.	Hidbk. f 52.524.699,82 Bijbnk. " 3.463.702,97 Ag. sch. " 14.694.707,86	f 70.683.110,65
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef. Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	f 219.861.088,—	" 219.861.088,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hidbk. f 51.034.011,49 Bijbnk. " 8.421.923,89 Ag. sch. " 51.543.570,17	f 110.999.505,55
Op Effecten	f 107.458.423,26	
Op Goederen en Spec.	f 3.541.082,29	" 110.999.505,55
Voorschotten a. h. Rijk	—	—
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	f 65.021.575,—	
Muntmat., Goud	f 382.443.724,28	
	f 447.465.299,28	
Munt, Zilver, enz.	f 24.373.726,08	
Muntmat., Zilver	—	" 471.839.025,36 1)
Belegging 1/3 kapitaal, reserves en pensioenfond	—	" 25.374.316,49
Gebouwen en Meub. der Bank	—	" 5.200.000,—
Diverse rekeningen	—	" 37.327.696,86
		f 941.284.742,91

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefond	" 7.106.550,55
Bijzondere reserve	" 8.000.000,—
Pensioenfond	" 6.292.441,11
Bankbiljetten in omloop	" 851.257.385,—
Bankassigatiën in omloop	" 765.697,24
Rek.-Cour. Het Rijk	f 14.021.582,29
saldo's: Anderen	" 19.306.061,48
Diverse rekeningen	" 14.535.025,24
	f 941.284.742,91
Beschikbaar metaalsaldo	f 117.221.727,53
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	" 293.054.315,—

1) Waarvan in het buitenland f 23.890.447,18. Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikk. Metaal-saldo 1)	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
30 Dec. '29	65.022	382.444	851.257	34.093	117.222	53
23 " '29	65.028	382.444	822.973	29.673	131.388	55 ¹ / ₂
16 " '29	65.040	382.444	818.252	29.472	132.450	55 ¹ / ₂
9 " '29	65.041	382.451	829.225	20.935	130.546	53
2 " '29	65.056	382.451	860.795	22.139	116.619	55
25 Nov. '29	65.071	382.451	821.162	29.360	129.835	54 ¹ / ₂
31 Dec. '28	67.061	367.495	853.652	57.831	273.664	50
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 3)
30 Dec. 1929	70.683	—	111.000	219.861	37.328
23 " 1929	59.310	—	94.072	218.703	32.797
16 " 1929	60.194	—	85.619	219.574	35.298
9 " 1929	60.124	—	85.699	219.464	34.204
2 " 1929	61.252	—	106.983	219.455	35.430
25 Nov. 1929	60.726	—	86.861	215.513	39.312
31 Dec. 1928	92.512	—	126.186	220.138	39.494
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 2/3 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
23 Nov. 1929	706 ³	1.497	580	1.060	490
16 " 1929	710 ²	1.528	646	1.065	494
9 " 1929	731 ²	1.592	620	1.065	492
2 " 1929	751	1.795	535	1.063	477
26 Oct. 1929	590 ²	1.580	553	1.073	536
24 Nov. 1928	800	1.408	633	1.087	448
5 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

1) Sluitp. der activa. 2) f 100.000 bij de Ned. Bank gedep. en f 3.200 goud gekocht. 3) f 100.000 bij de Ned. Bank gedep. en f 6.000 goud gekocht.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
28 Dec. 1929	168.800		288.800	39.500	37.480
21 " 1929	166.800		291.600	42.800	33.040
14 " 1929	166.900		298.400	44.000	29.940
30 Nov. 1929	140.370	26.293	296.714	61.927	23.207
23 " 1929	145.536	25.299	297.779	56.239	22.227
16 " 1929	145.402	24.207	303.999	51.458	27.426
9 " 1929	145.630	24.545	308.785	59.215	22.974
29 Dec. 1928	169.810	20.557	311.442	63.897	40.231
31 Dec. 1927	178.209	17.733	319.844	55.411	121.269
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
28 Dec. 1929		152.500		***	51
21 " 1929		156.000		***	50
14 " 1929		159.900		***	49
30 Nov. 1929	8.093	30.463	115.758	42.820	46
23 " 1929	9.385	32.663	113.618	32.670	48
16 " 1929	9.447	33.133	116.736	31.655	48
9 " 1929	9.448	34.968	120.983	37.384	46
29 Dec. 1928	7.512	38.502	95.931	47.856	51
31 Dec. 1927	13.037	24.026	114.541	32.364	52
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis ²⁾/₁₀ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
18 Dec. 1929	140.734	371.698	28.807	10.630	20.566
11 " 1929	137.434	365.158	31.849	8.828	19.470
4 " 1929	134.269	361.086	32.640	9.623	18.731
27 Nov. 1929	135.382	354.557	40.155	15.264	17.880
20 " 1929	132.831	355.087	37.017	8.108	21.844
13 " 1929	132.771	358.108	33.821	9.210	19.275
19 Dec. 1928	155.508	384.811	31.100	15.667	20.486
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
18 Dec. '29	65.144	9.859	62.065	35.517	29.036	27
11 " '29	60.664	8.860	58.073	36.399	32.276	31 ¹⁷ / ₃₂
4 " '29	60.429	8.003	58.620	37.498	33.183	31 ¹³ / ₁₆
27 Nov. '29	57.704	17.433	58.219	38.200	40.825	35 ¹⁹ / ₁₆
20 " '29	62.499	15.340	58.545	38.545	37.744	33 ¹ / ₄
13 " '29	66.835	15.785	54.705	41.755	34.663	30 ¹⁹ / ₁₆
19 Dec. '28	57.757	11.143	60.248	35.964	31.397	29 ⁷ / ₃₂
22 Juli '14	11.005	13.736		42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitent.	Wissels	Waarv. op het buitent.	Beleeningen	Renteloos voorschot a.d. Staat
20 Dec. '29	41.388	222	7.291	26.029	18.771	2.543	3.200
13 " '29	41.248	211	7.191	26.608	18.770	2.629	3.200
6 " '29	41.131	201	7.168	27.158	18.752	2.670	3.200
29 Nov. '29	40.808	193	7.107	29.425	18.741	2.471	3.200
21 Dec. '28	31.835	732	13.657	23.005	19.214	2.211	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ²⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Particulieren
20 Dec. '29	5.612	1.923	67.149	7.373	4.605	7.345
13 " '29	5.612	1.519	66.904	8.184	4.797	6.921
6 " '29	5.612	1.663	67.291	8.309	5.284	6.435
29 Nov. '29	5.612	1.782	68.159	8.368	5.504	7.105
21 Dec. '28	5.930	1.463	61.914	7.272	5.187	6.596
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. ²⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitent. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
23 Dec. 1929	2.264,7	149,8	405,7	2.156,5	98,0
15 " 1929	2.247,1	149,8	390,8	2.090,8	108,6
7 " 1929	2.244,7	149,8	398,2	2.263,0	57,1
30 Nov. 1929	2.240,4	149,8	397,2	2.367,9	164,7
23 " 1929	2.236,2	149,8	389,7	1.917,8	49,9
22 Dec. 1928	2.729,3	85,6	158,2	1.933,5	37,5
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
23 Dec. 1929	92,6	603,3	4.579,0	448,4	296,5
15 " 1929	92,6	664,8	4.588,9	402,1	236,0
7 " 1929	92,6	665,2	4.684,0	438,7	289,5
30 Nov. 1929	92,6	686,8	4.916,5	445,4	286,3
23 " 1929	92,6	611,8	4.162,5	559,1	292,1
22 Dec. 1928	92,4	613,9	4.481,5	498,5	287,1
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 23, 15, 7 Dec., 30, 23 Nov. '29, 22 Dec. '28, resp. 28; 34; 41; 16; 43; 23 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1929	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. d.d. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitent.						Schatkist	Partic.
26 Dec.	1175	578	—	816	33	—	2.685	58	190
19 " "	1146	562	45	784	34	338	2.657	43	160
12 " "	1123	565	45	796	32	339	2.684	2	166
5 " "	1101	546	45	802	39	340	2.696	72	58
28 Nov.	1083	567	45	822	42	344	2.694	46	115
27 Dec. ¹⁾ 1928	903	566	—	682	42	—	2.322	21	211

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
11 Dec. '29	2.964,1	1.628,2	145,7	768,9	321,8
4 " '29	2.993,0	1.642,1	145,8	872,3	256,5
27 Nov. '29	2.987,4	1.629,5	147,2	912,3	257,3
20 " '29	3.041,7	1.624,8	153,9	899,6	283,8
13 " '29	3.039,2	1.627,1	147,8	971,4	299,5
6 " '29	3.018,9	1.552,7	151,7	990,9	330,4
12 Dec. '28	2.627,0	1.250,0	118,9	1.028,4	494,3

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
11 Dec. '29	386,9	1.918,3	2.425,7	168,4	68,2	71,6
4 " '29	355,1	1.938,5	2.452,7	168,4	68,1	71,5
27 Nov. '29	326,1	1.930,2	2.437,0	168,3	68,4	71,8
20 " '29	326,5	1.925,0	2.562,6	167,9	67,7	71,2
13 " '29	312,6	1.937,2	2.645,9	167,3	66,3	69,5
6 " '29	292,7	1.918,3	2.622,7	167,1	66,4	69,8
12 Dec. '28	235,5	1.813,7	2.466,0	146,9	61,4	64,2

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelschbare schulden: F. R. Notes en netto deposit. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
4 Dec. '29	580	17.538	5.604	1.766	20.469	6.722
27 Nov. '29	—	—	—	—	—	—
20 " '29	597	17.861	5.650	1.875	21.007	6.722
13 " '29	688	18.115	5.601	1.952	21.403	6.756
6 " '29	—	—	—	—	—	—
5 Dec. '28	630	16.367	6.380	1.729	20.486	6.906

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

31 December 1929.

De tarwe-markt begon deze week op 23 December nog in weinig levendige stemming. Eenige dagen tevoren was de kooplust in Engeland en ook hier en daar op het vasteland beter geworden wegens de toen weder aanzienlijk gedaalde prijzen, maar hierop was dadelijk in Noord-Amerika een flinke prijsstijging gevolgd, welke zich ook aan de Argentijnsche markt had meegedeeld. Als gevolg daarvan was de Europeesche vraag weder heel wat bekoeld. Een groote onverwachte verandering is echter op 24 December ingetreden, omdat toen een zeer lage opbrengstraming bekend werd, welke de Argentijnsche regering publiceerde voor den nieuwen tarwe-oogst, welke daar tegenwoordig wordt binnengehaald. In het vorige jaar heeft de Argentijnsche tarwe-oogst meer dan 40 miljoen quarters bedragen en in de laatste weken werd vrij algemeen aangenomen, dat de nieuwe oogst ongeveer 27—28 miljoen quarters zal opbrengen. Tegenover het vorige jaar was dat wel een belangrijke vermindering, waarvan nu reeds ongetwijfeld de markt langden tijd steun heeft ondervonden. De raming, welke op 24 December gepubliceerd werd, beliep echter niet meer dan 18 miljoen quarters en het is niet te verwonderen, dat de tarwe-markt daarop dadelijk reageerde met een sterke prijsverhoging. Ook veroorzaakte die lage raming een aanmerkelijke toename van de Europeesche vraag, zoodat op 24 December niet slechts in Engeland, maar ook op het vasteland, tot stijgende prijzen zeer veel zaken in tarwe werden gedaan. Daarbij bevond zich, vooral in Engeland, ook veel hardwinter, hetgeen in Noord-Amerika de uitwerking van de lage Argentijnsche raming nog deed toenemen. Aan de termijnmarkten te Chicago en Winnipeg stegen op dien dag de tarweprijzen ongeveer 5 dollarcenten per bushel, nadat op de voorafgaande dagen reeds een ongeveer even groote verhoging tot stand gekomen was als gevolg van de op het lage prijsniveau toegenomen Europeesche vraag en de Amerikaansche geruchten, dat de Federal Farm Board nu eindelijk in sterkere mate de tarwemarkt zou gaan steunen. Natuurlijk vond ook in Argentinië een sterke verhoging der prijzen plaats, welke aan de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario 40 à 50 centavos per 100 KG. bedroeg. Na die aanzienlijke prijsverhogingen is in Europa de vraag weder wat afgenomen, doch op het vasteland bleef toch wel kooplust voor tarwe bestaan. In Engeland was dat minder het geval, daar, zooals gewoonlijk, de feestdagen daar aan de graanmarkt een zeer stil karakter gaven. Algemeen wordt aangenomen, ook in Noord-Amerika, dat de Argentijnsche raming wel wat al te pessimistisch is. Er staat trouwens in het officieele rapport ook bij vermeld, dat de raming nog voor herziening vatbaar is en dat ramingen dit jaar zeer moeilijk zijn wegens het groote verschil in opbrengsten in verschillende gedeelten van het land. Dat aan de lage schatting niet al te veel geloof wordt gehecht, blijkt ook wel uit den loop na 24 December van de tarweprijzen aan de termijnmarkten in Noord- en Zuid-Amerika. Die zijn namelijk sinds dien dag al weder wat ingezakt. Berekeningen omtrent de in de tweede helft van dit seizoen beschikbare hoeveelheden tarwe, welke na het bekend worden der lage Argentijnsche raming werden opgesteld en waarbij die raming juist in aanmerking genomen is, komen ook nu nog tot de conclusie, dat weliswaar de overvloed minder groot zal zijn dan bij een grooteren Argentijnschen oogst, doch toch in elk geval nog zeer ruim voldoende voor de in de invoerlanden te verwachten behoefte. Wel mag worden verwacht, dat Europa in de eerstvolgende maanden in sterkere mate tarwe zal kopen, maar op Frankrijk zal men voorloopig wel nauwelijks kunnen rekenen en ook in Italië geeft men zich voortdurend moeite om den invoer zoo veel mogelijk te beperken. Duitschland

en enkele naburige kleinere landen, waarbij Nederland, blijven dus over en speciaal in Duitschland zijn de financiële verhoudingen tegenwoordig niet van dien aard, dat men daar eenigszins groote zaken kan verwachten. Een eenigszins hooger prijspeil is dus weliswaar mogelijk, doch bij de overmatige hoeveelheden tarwe, welke in Noord-Amerika beschikbaar zijn, is het zeer de vraag, of een blijvende prijsstijging van groote betekenis mogelijk zal zijn. Ook omtrent de opbrengst in Australië bestaat nog niet veel zekerheid en de ramingen wijzigen zich nog van week tot week. Voor Australische tarwe bestaat nog steeds vraag in Britsch-Indië en er kwamen daarheen dan ook in de afgelopen week zaken tot stand. Op 30 December waren de fluctuaties aan alle termijnmarkten gering. Het slot was voor December-tarwe te Chicago $5\frac{1}{2}$ d.c. en te Winnipeg $5\frac{1}{2}$ d.c. hooger dan een week geleden. Te Buenos Aires en te Rosario ondergingen de prijzen gedurende de afgelopen week voor den Februari-termijn eene verhoging van 25 cents per 100 KG.

De stand van de wintertarwe in de Vereenigde Staten blijft over het algemeen uitstekend en ook in Europa valt over de ontwikkeling van de wintergranen niet te klagen.

In rogge komen nog altijd niet veel zaken tot stand. Duitse rogge wordt wel geregeld naar Nederland en andere naburige landen verhandeld, doch de zaken zijn van kleinen omvang, terwijl andere soorten al zeer weinig belangstelling wekken. In Noord-Amerika is rogge deze week vast geweest en de sterke prijsdaling, welke op 20 December en voorafgaande dagen aan de termijnmarkt te Chicago tot stand gekomen was, is dadelijk weder ten volle ingehaald. Daarna is weder eenige verlaging ingetreden en het slot op 30 December was $\frac{3}{4}$ d.c. lager dan dat van een week geleden.

Voor maïs verkeert de markt nog altijd in flauwe stemming. Nadat gedurende de koude dagen voor Kerstmis voor Engeland een iets betere vraag gerapporteerd werd, werd later ook aan de Engelsche markt geklaagd over onvoldoende afzet. Hetzelfde geldt ook voor het vasteland en, ofschoon deze week zoowel van den Donau als uit Argentinië vrij wat minder maïs afgeladen is, zijn de prijzen na een aanvankelijk herstel tenslotte weder gedaald. Voor Donau-maïs kwam daardoor het prijspeil weer lager dan tot nog toe is voorgekomen, zoodat stoomende Donau-maïs op 30 December naar Rotterdam verhandeld werd voor f 7.25, terwijl in den nazomer de zaken in Donau-maïs zijn ingezet voor ongeveer f 9.25. De onvoldoende kwaliteit van verschillende in West-Europa aangekomen partijen Donau-maïs blijft de zaken belemmeren en drukt bij voortdurend den prijs. Voor Plata-maïs bewegen de prijzen zich op een ongeveer 8 à 10 pCt. hooger peil, doch ook in Plata-maïs zijn de zaken slechts klein, omdat nog flinke hoeveelheden in Argentinië aanwezig blijken te zijn en de in Argentijnsche havens aanwezige voorraden deze week zelfs weder zijn toegenomen. Ook blijven de vooruitzichten voor den nieuwen Argentijnschen oogst zeer goed. De groote hoeveelheden maïs, welke in de Donaulanden aanwezig zijn, blijven voortdurend haar druk op den maïsprijs oefenen. Er schijnt kans te bestaan, dat de kwaliteit der Donau-maïs verbetert, nu aan den Donau kouder weder is ingetreden. Wegens het koudere weder en de omstandigheid, dat de Donau waarschijnlijk spoedig voor de scheepvaart gesloten zal zijn, is ook het aantal ladende booten in de Donauhavens afgenomen, hetgeen de voornaamste oorzaak is geweest van de vermindering der verschepingen in de afgelopen week. De prijzen aan de Argentijnsche termijnmarkten zijn in het begin der week gestegen, doch spoedig ging de verhoging weder verloren, waarna verdere prijsverlaging volgde. Te Buenos Aires sloot de Januari-termijn voor maïs op 30 December 25 cents lager dan een week tevoren. Te Rosario was het slot eveneens 25 cents lager.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	22/28 Dec. 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	22/28 Dec. 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	1929	1928
Tarwe	22.651	1.639.992	2.188.795	—	105.659	74.988	1.745.651	2.263.763
Rogge	5.518	206.000	209.096	—	2.413	—	208.413	209.096
Boekweit	51	19.963	18.552	—	1.282	50	21.245	18.602
Maïs	24.712	856.683	1.040.307	14.521	208.465	218.117	1.065.148	1.258.424
Gerst	12.616	513.878	580.795	153	12.595	15.963	526.473	596.758
Haver	5.727	217.929	194.987	—	2.994	715	220.923	195.702
Lijnzaad	240	139.046	196.810	1.968	277.801	387.426	416.847	584.235
Lijnkoek	3.963	228.521	194.739	—	700	1.184	229.221	195.923
Tarwemeel	267	82.514	112.901	299	28.422	36.893	110.936	149.794
Andere meelsoorten	314	22.295	13.378	—	—	—	22.295	13.378

Niet slechts van maïs, doch ook van gerst, zijn de verschepingen uit de Donauhavens deze week aanzienlijk kleiner geweest dan in den laatsten tijd het geval was. Er werd echter zeer veel gerst uit Rusland afgeladen, waardoor ten slotte de totale gerstverschepingen ook nu weder van flinken omvang waren. Door de op 1 Januari in werking trekkende verhooging van het Duitsche invoerrecht op gerst, bestaat voorloopig in Duitschland zeer weinig kooplust voor deze graansoort en vooral Russische gerst is dan ook deze week eindelijk weder goedkoper te koop gekomen, zonder dat belangrijke zaken konden worden afgesloten. Ook voor Roemeensche gerst is de vraag voorloopig niet groot, terwijl uit Noord-Amerika zoo goed als geen verschepingen plaats vinden en ook weinig nieuwe zaken worden afgesloten. De Amerikaanse prijzen zijn namelijk in vergelijking met die van Roemenië en Rusland hoog. Door groote aankomsten van Donau-gerst in Duitschland, is de naar Europa onderweg zijnde hoeveelheid gerst deze week aanzienlijk verminderd. Gerst heeft in Noord-Amerika, en wel speciaal te Winnipeg, sterk meegedaan aan de prijsverhoging op 24 December, doch later is weer eenige reactie ingetreden. Te Minneapolis was aanvankelijk de verhoging slechts klein en zij werd gevolgd door een sterke prijsverlaging, welke echter op 28 December werd ingehaald. De gerstprijzen in Noord-Amerika bewogen zich meestal buiten het verband van de Europeesche markt, tot op 30 December weder eenige zaken werden afgesloten, toen Amerikaanse afladers hunne prijzen verlaagden. Deze verlaging vond niet haar oorzaak in de prijzen aan de termijnmarkt te Winnipeg, waar geen verlaging intrad. Het slot te Winnipeg voor den December-termijn op 30 December was 2¼ d.c. hooger dan een week geleden.

De Noord-Amerikaansche prijzen voor haver zijn tegenwoordig voor Europa van geen belang. De markt wordt hier nog steeds geheel beheerscht door Duitschland, waar, in verband met de steunmaatregelen van den landbouw en de verhoging van het invoerrecht op gerst, de haverprijzen gestegen zijn. Na eenige dagen echter was ook Duitsche haver weder goedkoper, omdat er in Duitschland nog groote hoeveelheden geëxporteerd moeten worden, waarvoor op dit oogenblik in de naburige landen onvoldoende vraag bestaat. Er komen wel geregeld zaken van bescheiden omvang naar Nederland en Engeland tot stand, doch haar omvang is niet in overeenstemming met de hoeveelheden,

welke in Duitschland voor export worden aangeboden. Voor Plata-haver bestaat weinig kooplust, nu Duitschland daarvoor voorloopig wegens de verhoging van het invoerrecht niet in aanmerking komt. Enkele zaken werden deze week naar Antwerpen en Engeland gedaan. Voor haver is in Argentinië de oogstraming grooter dan in het vorige jaar en haver heeft dus blijkbaar niet als tarwe van de droogte geleden. De prijzen voor haver aan de termijnmarkt te Buenos Aires bleven in de afgelopen week onveranderd.

SUIKER.

De afgelopen week waren de verschillende suikermarkten wegens de feestdagen zeer kalm gestemd, terwijl in de nominale noteringen nagenoeg geen verandering kwam.

In New-York waren de slotnoteringen op de termijnmarkt Mrt. 2.—; Mei 2.06; Juli 2.13 en Sept. 2.19.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 16.000 tons, de versmeltingen 44.000 tons en de voorraden 601.000 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1929	1928	1927
	Ton	Ton	Ton
Cubaansche prod.	5.156.316	4.037.833	4.508.521
Consumptie	131.980	89.986	161.000
Weekontv. afscheephavens...	17.251	18.474	29.038
Totaal sedert 7 Jan.	4.877.123	3.830.967	4.266.245
Weekexport	41.937	54.287	67.555
Totale export sedert 1 Jan. ..	4.643.450	3.676.819	4.007.818
Voorraad afscheephavens....	189.791	154.148	258.427
Voorraad binnenland	191.095	116.880	81.276

In Engeland verlaagden Raffinadeurs den prijs van hun product deze week met 3 d.

De zichtbare voorraden waren als volgt:

	1929	1928	1927
	Ton	Ton	Ton
Engeland 1/12	272.550	195.600	205.350
Duitschland 1/12	1.296.243	1.224.534	979.509
Tajecho-Slowakije 1/12	742.658	702.078	788.585
Frankrijk 1/12	446.438	390.449	399.794
Nederland 1/12	197.758	217.669	53.621
België 1/12	156.659	180.038	165.321
Polen 1/12	340.484	259.699	207.935

STATISTISCH OVERZICHT

Jaargemidd.	TARWE HardWinter No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE American No.2) loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer.No.2) loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkercolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.90 Bè s.g. per barrel		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	Sh.	%	£	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	10,80	100,0	\$	100,0	Sh.	100,0	£	100,0
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	17,90	165,7	1,89	112,5	86,6	118,5	58,1-	93,5
1927	15,22 ⁵	88,5	12,50	95,6	165,00	71,3	222,25	94,2	362,50	78,4	13,35	123,7	1,75	104,2	85,6	117,3	55,7-	89,2
Januari	15,22 ⁵	88,5	13,05	99,8	167,00	72,1	230,00	97,5	373,75	80,8	12,10	112,0	1,70	101,2	83,6	114,4	54,16-	88,3
Februari	15,05	87,5	12,70	97,1	164,50	71,1	219,25	92,9	354,75	76,7	11,25	104,2	1,26	75,0	81-	111,0	55,17-	89,9
Maart	14,80	86,0	12,82 ⁵	98,1	173,00	74,8	237,50	100,6	351,50	76,0	11,00	101,9	1,22	72,6	80-	109,6	55,26-	88,8
April	15,75	91,6	13,57 ⁵	103,8	172,75	74,6	258,25	109,4	373,75	80,8	10,95	101,4	1,22	72,6	74-	101,4	54,14-	87,2
Mei	15,60	90,7	13,20	101,0	175,25	75,8	245,00	104,2	372,75	80,6	11,00	101,9	1,22	72,6	70-	95,9	54,26	88,1
Juni	15,10	87,8	12,05	92,2	171,50	74,1	235,75	99,9	367,75	79,5	11,10	102,8	1,22	72,6	70-	95,9	53,19-	86,9
Juli	14,87 ⁵	86,5	11,45	87,6	178,50	77,1	252,50	107,0	368,25	79,6	11,05	102,3	1,22	72,6	69-	94,5	55,56-	89,0
Augustus	14,70	85,5	12,15	92,9	179,50	77,5	233,25	98,8	369,50	79,9	10,90	100,9	1,22	72,6	65-	89,0	54,13-	88,0
September	13,72 ⁵	79,8	11,45	87,6	178,75	77,2	230,50	97,7	359,00	77,6	10,90	100,9	1,22	72,6	65-	89,0	55,51-	89,0
October	13,45	78,2	12,12 ⁵	92,7	184,75	79,8	233,25	98,8	349,75	75,6	10,65	98,6	1,22	72,6	65-	89,0	59,1-	95,1
November	13,40	77,9	12,57 ⁵	96,2	201,00	86,8	246,25	104,3	348,25	75,3	10,60	98,1	1,22	72,6	65-	89,0	60,2-	96,8
December	13,50	78,5	12,70	97,1	207,50	89,6	247,75	105,0	361,00	78,0	10,30	95,4	1,22	72,6	65-	89,0	62,-	99,9
1928	13,80	80,2	12,87 ⁵	98,5	226,50	97,8	243,75	103,3	361,00	78,0	10,00	92,6	1,21	72,0	65-	89,0	61,12-	99,2
Januari	14,60	84,9	14,00	107,1	240,75	104,0	255,75	108,4	350,75	75,8	9,95	92,1	1,19	70,8	65/6	89,7	61,36-	98,6
Februari	15,30	88,9	14,97 ⁵	114,5	239,50	103,5	261,00	110,6	358,25	77,5	10,05	93,1	1,19	70,8	66-	90,4	61,14/6	99,4
Maart	15,30	88,9	15,47 ⁵	118,4	238,50	103,0	260,75	110,5	372,00	80,4	10,60	98,1	1,19	70,8	66-	90,4	62,15-	101,1
April	14,37 ⁵	83,6	14,27 ⁵	109,2	234,00	101,0	252,50	107,0	365,25	79,0	10,10	93,5	1,19	70,8	66-	90,4	63,17-	102,9
Mei	14,25	82,8	13,07 ⁵	100,0	246,75	106,6	241,00	102,1	359,75	77,8	10,10	93,5	1,19	70,8	66-	90,4	62,18-	101,3
Juni	12,00	69,8	12,62 ⁵	96,6	214,75	92,8	226,75	96,1	350,75	75,8	10,05	93,1	1,21	72,0	66-	90,4	62,10/6	100,7
Juli	11,65	67,7	11,57 ⁵	88,5	198,75	85,9	198,25	84,0	350,75	75,7	10,00	92,6	1,21	72,0	66-	90,4	63,8-	102,1
Augustus	12,27 ⁵	71,4	12,27	93,8	218,50	94,4	189,50	80,3	366,00	79,1	9,95	92,1	1,19	70,8	66-	90,4	65,12-	105,7
September	12,32 ⁵	71,7	12,07 ⁵	92,4	227,25	98,2	185,50	78,6	366,25	83,5	10,20	94,4	1,18	70,2	66-	90,4	67,18-	109,4
October	12,30	71,5	11,90	91,0	220,25	95,1	180,50	76,5	373,75	80,8	10,10	93,5	1,18	70,2	66-	90,4	70,31-	113,0
November	12,35	71,8	12,20	93,3	231,50	100,0	194,25	82,3	365,00	78,9	10,10	93,5	1,16	69,0	66-	90,4	75,10/6	121,7
December	12,72 ⁵	74,0	12,65	96,7	236,00	101,9	194,75	82,5	357,25	77,2	12,90	119,4	1,11	66,1	66/6	91,1	78,-	125,7
1929	12,65	73,5	12,62 ⁵	96,6	233,00	100,6	191,75	81,3	359,00	77,6	12,00	111,1	1,11	66,1	67-	91,8	89,8-	144,0
Januari	12,12 ⁵	70,5	11,62 ⁵	88,9	218,00	94,1	185,25	78,5	373,25	80,7	11,05	102,3	1,11	66,1	68-	93,2	82,17/6	133,5
Februari	11,12 ⁵	64,1	10,57 ⁵	80,9	198,25	85,6	177,50	75,2	363,50	78,6	11,15	103,3	1,16	69,0	69/6	92,2	75,46-	121,2
Maart	10,87 ⁵	63,2	10,20	78,0	193,50	83,6	171,25	72,6	365,25	76,8	11,25	104,2	1,30	77,4	71-	97,3	74,11-	120,1
April	12,80	74,3	11,20	85,6	218,50	94,4	191,25	81,0	415,50	89,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72,12/6	117,0
Mei	13,12 ⁵	76,3	10,75	82,2	202,50	87,5	182,75	77,4	452,50	97,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	73,17-	119,0
Juni	12,62 ⁵	73,4	10,20	78,0	191,00	82,5	172,00	72,9	506,75	109,6	11,40	105,6	1,30	77,4	72/6	99,3	74,19-	120,7
Juli	12,10	70,4	9,87 ⁵	75,6	185,00	79,9	168,00	71,2	516,50	111,7	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72,16-	117,3
Augustus	11,77 ⁵	68,5	9,20	70,4	174,00	75,2	164,75	69,8	483,25	104,5	11,35	105,1	1,30	77,4	72/6	99,3	70,51-	113,2
September	12,90	75,0	9,50	72,7	173,00	74,7	164,00	69,5	500,00	108,1	11,75	108,8	1,30	77,4	72/6	99,3	68,10-	110,4
October	12,55	73,0	9,30	71,1	168,00	72,6	164,00	69,5	485,00	105,9	11,75	108,8	1,30	77,4	72/6	99,3	68,15-	110,8
November	12,05	70,1	9,25	70,7	162,00	70,0	160,00	67,8	480,00	103,8	11,75	108,8	1,30	77,4	72/6	99,3	69,2/6	111,4
December	12,50	72,7	9,35	71,5	164,00	70,8	166,00	70,3	470,00	101,6	11,75	108,8	1,30	77,4	72/6	99,3	68,-	109,5
1930	13,10	76,1	9,35	71,5	163,00	70,4	165,00	69,9	475,00	102,7	11,75	108,8	1,30	77,4	72/6	99,3	67,51-	108,3

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) = Western vóór de invoering van Manitoba No. 3. † Zuid-Russische.

V.S. 18/12.....	601.000	181.000	170.000
Cuba 21/12	189.791	154.148	258.427
Cuba voorraad binnenland ..	191.095	116.880	81.276
Stoomend (geraamd)	202.000	275.000	144.000
Totaal	4.836.676	3.897.095	3.453.818

Op Java was de markt stil en lusteloos gestemd, terwijl er in de noteringen nagenoeg geen verandering kwam; nominaal waren de laatste noteringen: Superieur ready, Dec. en Jan. f 11.75, Febr. f 11.87½, Hoofdsuiker ready f 10.87½.

Hier te lande was de termijnmarkt de geheele week uiterst kalm gestemd met over het algemeen aanbod in de overhand. De handel was zeer beperkt en prijzen bewogen zich steeds op ongeveer hetzelfde niveau, ook toen aan het einde der week eenige kooplust kenbaar werd. Het slot was kalm op de volgende noteringen: Dec. f 11½, Mrt. f 12½, Mei f 12½ en Aug. f 12½, alles aanbod. De omzet bedroeg slechts 1950 tons.

KATOEN.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizentallen balen).

	1 Aug. '29	Overeenkomstige periode	
	tot 20 Dec. '29	1928	1927
Ontvangsten Gulf-Havens.	6565	6746	5953
" Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr.Brittannië	796	1012	532
" "t Vasteland etc.	2438	2636	2645
" " Japan.....	655	862	588

Voorraden.

(In duizentallen balen).

	20 Dec. '29	Overeenkomstig tijdstip	
		1928	1927
Amerik. havens.....	2639	2327	2586
Binnenland	1477	1232	1311
New York	95	37	212
New Orleans	511	358	520
Liverpool	344	482	566

KOFFIE.

De markt was gedurende de afgelopen week tengevolge van de feestdagen feitelijk slechts enkele dagen geopend. De stemming bleef kalm, zij het ook dat de kost- en vrachtaanbiedingen van Brazilië bij enkele afladers iets hooger sluiten dan een week geleden, hetgeen waarschijnlijk alleen valt toe te schrijven aan de omstandigheid, dat onder de voor uitvoer in de afscheephavens beschikbare hoeveelheid, die nog altijd in verhouding klein is, zich weinig goede en fraaie kwaliteiten bevinden. Wanneer de aanvoeren naar de haven van Santos, waarvan de limiet op 14 dezer teruggebracht is van 40.000 balen op 32.000 balen per dag, weder grooter zullen zijn geworden — en dit zal bij de geweldige in het binnenland van Sao Paulo teruggehouden voorraden wel niet lang kunnen uitblijven — zal, naar te verwachten is, de keus ook wel ruimer worden.

Uit Brazilië werd deze week geen nieuws vernomen. Alleen werd uit New-York bevestigd wat reeds eenige weken geleden alhier bij gerucht was bekend geworden, dat twee groote uitvoerhuizen te Santos in den loop dezer maand voor het Gouvernement van Sao Paulo belangrijke hoeveelheden koffie hebben opgekocht. Beweerd wordt, dat beide firma's tezamen een derde gedeelte van de voorraad te Santos, dus ongeveer 400.000 balen, hebben uit de markt genomen. Wanneer het doel van deze manoeuvre is om de prijzen voor uitvoer op te houden, dan is voor het oogmerk dit doel — zooals hierboven reeds is uiteengezet — bereikt, doch voor verbetering van den in Brazilië bestaanden noodtoestand is een dergelijke wijze van handelen natuurlijk van geen betekenis en lang volhouden kunnen de Brazilianen dit systeem onder de tegenwoordige omstandigheden bovendien in geen geval.

In Nederlandsch-Indië liepen de prijzen van de ongewaschen Robustasoorten ongeveer 1½ a 2 ct. terug en voor Robusta W.I.B. f.a.q. ongeveer 3 ct.

Aan de loco-markt werd de officieele notering van Superior Santos verlaagd van 42 op 40 ct. per ½ KG., doch die van Robusta bleef onveranderd 35 ct.

Aan de Rotterdamse termijnmarkt liepen de noteringen van het Gemengd contract ongeveer ½ a ¼ ct. terug. Zij waren op 30 dezer des namiddags: Januari 22½ ct., Maart 21½ ct. en alle volgende maanden 21½ ct. per ½ KG.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verschepping zijn thans ongeveer 56/- a 59/- per

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.		WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		RUBBER ⁴⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per ½ K.G.		THEE Af. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. ½ K.G.		Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100		Indexcijfer van The Economist, herleid 1927 = 100 tot 1925 = 100	
£	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	Sh.	%	H.	%	cts.	%	cts.	%				
261.17/-	100,0	23,25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	100,0		100,0	
290.17/6	111,1	17,55	75,5	47,25	85,9	24,75	83,9	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	92,2		92,9	
299.13/6	114,4	13,45	57,5	45,00	81,8	25,25	85,6	1/7,375	54,4	22,00	117,3	50	81,5	71	84,0	93,5		88,9	
309.8/6	118,2	14,15	60,6	46,25	84,1	26,00	88,1	1/7,125	53,7	21,12½	112,7	48,75	79,4	71,25	84,3	94,2		89,9	
312.15/-	119,4	14,25	61,3	47,75	86,8	26,50	89,8	1/8,25	56,8	20,62½	110,0	48	78,2	70	82,8	92,9		89,2	
304.1/-	116,1	14,75	63,4	47,50	86,4	26,25	89,0	1/7,875	55,8	20,25	108,0	48	78,2	72,25	85,5	92,3		88,7	
295.12/-	112,9	16,15	69,5	47,00	85,5	26,00	88,1	1/7,75	55,4	20,25	108,0	47	76,6	86,5	102,4	93,5		90,4	
296.9/6	113,2	16,85	72,7	47,25	85,9	26,00	88,1	1/6	50,5	18,37½	98,0	47	76,6	81,25	96,2	96,1		89,6	
289.15/6	110,7	17,90	77,0	48,50	88,2	26,50	89,8	1/4,75	47,0	18,62½	99,3	47	76,6	84	99,4	97,4		92,2	
292.-/6	111,5	19,70	84,7	48,50	88,2	26,50	89,8	1/5,25	40,8	18,50	98,7	45,375	73,9	—	—	96,1		90,2	
287.12/6	109,8	22,05	94,4	50,00	90,9	26,50	89,8	1/4,25	45,6	17,87½	95,3	44,25	72,1	94,5	111,8	96,8		89,1	
264.2/6	100,9	20,65	88,8	50,25	91,4	26,75	90,7	1/4,375	46,0	16,87½	90,0	45,25	73,7	93	110,1	96,8		88,6	
264.4/6	100,9	20,25	87,1	52,25	95,0	28,50	96,6	1/6,5	51,9	17,25	92,0	46	74,9	96	113,6	97,4		88,9	
266.13/6	101,8	19,70	84,7	51,50	93,6	28,75	97,3	1/7,75	55,4	17,87½	95,3	46	74,9	89,25	105,6	97,4		88,2	
255.1/-	97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	29,75	100,8	1/7,25	54,0	17,37½	92,7	46	74,9	84,5	100,0	98,7		87,9	
233.10/6	89,2	18,35	78,9	54,75	99,5	31,75	107,6	1/3,75	44,2	16,75	89,3	46	74,9	79,5	94,1	96,8		87,9	
233.17/6	89,3	19,35	83,2	55,00	100,0	33,25	112,5	1/0,75	35,8	16,87½	90,0	47	76,6	79	93,5	98,1		89,2	
234.6/-	89,5	20,65	88,8	54,50	99,1	33,00	111,9	-19,375	26,3	16,87½	90,0	47	76,6	74,25	87,9	98,7		90,5	
230.13/-	88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	32,25	109,3	-19	25,3	16,62½	88,7	48,25	78,6	78,25	92,6	98,1		91,2	
218.8/6	83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	31,75	107,6	-19,25	26,0	15,75	84,0	49	79,8	73,25	86,7	98,7		89,8	
211.19/-	80,9	21,75	93,5	53,00	96,4	31,25	105,9	-19,25	26,0	15,50	82,7	49,875	81,3	71,25	84,3	95,5		88,2	
211.18/-	80,9	19,30	83,0	51,75	94,1	30,00	101,7	-19,25	26,0	16,00	85,3	51,875	84,5	67,75	80,1	92,9		86,6	
214.7/6	81,9	18,55	79,8	47,00	85,5	29,00	98,3	-18,5	23,9	15,87½	84,7	52,75	86,0	70,25	83,1	93,5		85,4	
221.19/-	84,8	19,45	83,7	46,25	84,1	27,25	92,4	-18,8	24,7	14,62½	78,0	53	86,4	73	86,4	94,2		85,1	
232.10/6	88,8	19,90	85,6	47,25	85,9	27,50	93,2	-18,625	24,2	14,00	74,7	53	86,4	75,75	89,6	95,5		85,1	
228.8/-	87,2	20,45	88,0	46,25	84,1	28,00	94,9	-18,5	23,9	13,92½	74,3	51,75	84,3	76,5	90,5	95,5		84,8	
222.7/6	84,9	20,20	86,9	46,75	85,0	28,75	97,3	-19,875	27,9	13,77½	73,5	53,125	86,6	77,25	91,4	94,2		84,6	
222.11/-	85,0	20,10	86,5	44,25	80,5	27,75	94,1	1/-	33,7	13,37½	71,3	54	88,0	74,25	87,9	94,2		85,4	
221.0/6	84,4	21,25	91,4	44,00	80,0	27,50	93,2	1/0,125	34,0	13,50	72,0	54	88,0	72,75	86,1	94,8		85,8	
207.5/6	79,2	20,45	88,4	43,25	78,6	27,25	92,4	-10,5	29,5	13,37½	71,3	54	88,0	74,25	87,9	92,9		83,9	
197.5/6	75,3	19,40	83,4	41,50	75,5	26,25	89,0	-10,875	30,5	12,25	65,3	54	88,0	73,50	87,0	91,6		81,7	
200.5/-	76,5	18,75	80,6	40,00	72,7	25,75	87,3	-10,625	29,8	12,00	64,0	54	88,0	69,50	82,2	91,0		81,9	
209.5/6	79,9	18,65	80,2	38,75	70,5	24,75	83,9	-11	30,9	13,42½	71,6	54	88,0	68,50	81,1	91,0		83,7	
210.11/-	80,4	18,60	80,0	37,00	67,3	24,00	81,4	-10,5	29,5	13,00	69,3	53,50	87,2	64	75,6	91,6		83,6	
205.5/6	78,4	18,90	81,3	34,25	62,3	23,75	80,5	-10,125	28,4	13,47½	71,9	51,75	84,3	64	75,6	91,0		82,0	
188.9/6	72,0	18,45	79,4	32,50	59,1	22,50	76,3	-9,625	27,0	13,30	70,9	48,50	79,0	66	78,1	90,3		80,5	
182.-/6	69,5	17,50	75,3	34,25	62,3	23,00	78,0	-18,125	22,8	12,50	66,7	41,75	68,0	66,50	78,7	88,4		78,8	
174.7/6	66,0	17,50 ⁶⁾	75,3 ⁵⁾	32,00 ⁹⁾	58,2 ⁹⁾	22,25 ⁹⁾	75,6 ⁹⁾	-18	22,5	12,00	64,0	40	65,2	60,75 ¹⁰⁾	71,8 ¹⁰⁾				
177.12/6	67,8	17,25 ⁶⁾	74,2 ⁶⁾	31,75 ¹⁰⁾	57,7 ¹⁰⁾	21,75 ¹⁰⁾	73,7 ¹⁰⁾	-18	22,5	12,37½	65,4	38	61,9						
189.2/6	72,2	17,00 ⁷⁾	73,1 ⁷⁾	31,00 ¹¹⁾	56,4 ¹¹⁾	21,00 ¹¹⁾	71,2 ¹¹⁾	-18	22,5	12,25	65,3	36	58,7						
178.5/-	68,0	17,40 ⁸⁾	74,8 ⁸⁾	31,00	56,4	21,00	71,2	-17,75	21,5	11,87½	63,3	35	57,0						
175.5/-	66,9							-18	22,5	11,87½	63,3	35	57,0						

¹⁾ huidige officieele noteringswijze (Jan. 1928). ²⁾ = Maltling vóór de invoering van de huidige offic. noteringswijze (Jan. 1928). ³⁾ Jaar- en maandgemiddelden afgerond ⁴⁾ 6 Dec. ⁵⁾ 13 Dec. ⁶⁾ 20 Dec. ⁷⁾ 27 Dec. ⁸⁾ 5 Dec. ⁹⁾ 12 Dec. ¹⁰⁾ 19 Dec.

cwt. en van dito Prime ongeveer 59/- à 62/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 39/6 à 40/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Januari-verscheping, 25½ ct.; Benkoelen Robusta, Januari-verscheping, 26 ct.; Mandheling Robusta, Januari-verscheping, 27 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Januari-verscheping, 35 ct. alles per ½ KG., cif. uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Maart	Mei	Sept.	Dec.
30 Dec.	\$ 7,25	\$ 7,08	\$ 7,08	\$ —
23 „	„ 7,62	„ 7,44	„ 7,45	„ —
16 „	„ 7,50	„ 7,35	„ 7,38	„ —
9 „	„ 8,06	„ 7,95	„ 7,95	„ —

De loop van de koffieprijzen in het jaar 1929 was in grove trekken als volgt:

1 Jan. 1 Mrt. 1 Oct. 31 Dec.

Santos Superior volbeschreven	102/6	108/6	96/6	57/-	in Sh.p.cwt. c&f.
Rio type 7 beschreven	78/6	81/3	67/-	40/-	„ „ „ „
Robusta W.I.B. f.a.q.	53	55	48	35	in cts. p. ½ KG. cif.
Palembang Robusta G.B.	41	47	33½	25½	„ „ „ „
Guatemala prima	27½	—	24	17	in d.p. 50 KG. cif.
Santos Superior loco Rotterdam	61½	65	59	40	in cts. p. ½ KG. ceel
Robusta W.I.B. loco Rotterdam	51½	54	51	35	„ „ „ „
Gemengd termijncontractloopen- de maand te Rotterdam....	46½	51½	40½	22½	„ „ „ „
Rotterdam, 31 December 1929.					

COPRA.

De markt was gedurende de afgelopen week zeer kalm gestemd, en de omzettingen waren tengevolge van het gebrek aan vraag zoowel als aan aanbod zeer beperkt.

Van Marseille was er meer vraag, waardoor de prijzen van Mixed weer dichterbij die van sundried zijn gekomen. De slotnoteringen zijn:

Nederl.-Indische fms., alle termijnen $f 27\frac{1}{10}$, Nederl.-Indische Mixed, aflading December/Januari $f 25\frac{3}{4}$, Nederl.-Indische Mixed, aflading Januari/Februari $f 25\frac{3}{4}$.

STEENKOLEN.

Aan de onzekerheid, die al zoo'n geruimen tijd op de Engelsche kolenmarkt heerscht, is door de aanneming van het wetsontwerp met een meerderheid van acht stemmen geen einde gemaakt; integendeel wordt er thans gezinspeeld op een ontbinding van het Lagerhuis, omdat in feite geen meerderheid achter de regering staat voor de doorvoering van zoo'n drastischen maatregel als de doorwerking van het wetsontwerp inderdaad is. Aangezien uitstel dikwijls afstel beteekent, herleeft weder de hoop, dat er ten slotte van den geheelen maatregel niets komen zal en dit drukt min of meer de stemming voorzoover deze in opgaande richting is.

De prijzen zijn als volgt:

Northumberland Ongezeefde	$f 11.90$
Durham Ongezeefde	„ 12.—
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	„ 13.50
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	„ 11.75
Yorkshire gewassen Singles	„ 12.—
Westfaalsche Veförder	„ 13.35
„ Vlamstukken I	„ 14.50
„ Gasvlamförder	„ 13.25
„ Smeenootjes	„ 14.—
„ Gietcokes	„ 17.25
Hollandsche Eierbriketten	„ 16.50
alles per ton van 1000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam.	
Ongezeefde bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam	$f 11.75$.
Markt vast.	

IJZER.

De positie van de continentale ruwijzermarkt is in de afgelopen 14 dagen in hoofdzaak ongewijzigd gebleven. In

verband met het reeds eerder vermelde besluit van het Internationale Ruwstaalkartel tot inkrimping van de voortbrenging van ruw staal, hebben verscheidene producenten maatregelen genomen tot beperking van de ruwijzerproductie.

In het Cleveland district, waar de markt reeds geruimen tijd kalm was, werd deze stemming nog geaccentueerd door de vacantie- en inventarisatieperiode.

Het O.S.P.M. (Frankrijk) heeft den prijs voor gieterijijzer voor het eerste halfjaar 1930 met 15 frs. verhoogd. Het Roheisenverband verkoopt voor Januari tegen onveranderde prijzen en voorwaarden. De stemming van de staalmarkt was de vorige week uitgesproken lusteloos; de laatste week werd in verband met de feestdagen geen beurs te Brussel gehouden.

RUNVAART.

Week van 22 t/m. 28 December 1929.

De aanvoeren van zeezijde, hoofdzakelijk erts, bleven onverminderd zeer levendig. De ruimte bleef schaarsch, nam echter na de feestdagen eenigszins toe. Er was in het begin der week veel vraag, welke geleidelijk afnam. De stemming werd successievelijk minder vast. De ertsvracht naar de Ruhrhavens werd genoteerd op $f 1.60$ — $f 1.70$ en verminderde geleidelijk tot $f 1.$ — en $f 1.10$ per last met resp. 4 en 8 losdagen. Naar den Bovenrijn werd uitsluitend in daghuur bevracht. Deze bedroeg maximum 5 eu minimum 4 cts. per ton. Het sleeploon werd genoteerd maximum volgens het 115 cts. en minimum volgens het 85 cts. tarief. De waterstand bleef tot in de tweede helft der week vallend, daarna trad een sterke was in. Naar den Bovenrijn werd op 2.20 M. en naar den Benedenrijn op vollen diepgang afgeleden.

In de Ruhrhavens bleef de scheepsruimte schaarsch, bij een tamelijk drukke verscheping. De vrachten bleven onveranderd en bedroegen voor exporthavens naar Rotterdam Mk. 2.20 per ton inclusief sleeploon.

Schmollers Jahrbuch. — München, Leipzig, Augustus 1929.

E. v. Beckerath, Einige Bemerkungen zu Schumpeters Theorie der wirtschaftlichen Entwicklung; *W. Sombart*, Die Gesetze in der Nationalökonomie; *Th. Balogh*, Latente Inflation, Währungssystem, Notenbankpolitik und Börsenhausse; *E. Zipfel*, Die Bedeutung der Akten der Kriegsgesellschaften für die Erkenntnis des wirtschaftlichen Lebens während des Krieges; *J. Schumpeter*, Die Wirtschaftslehre und die reformierte Referendarprüfung.

De Socialistische Gids. — Amsterdam, October 1929.

F. van Meurs, De noodzakelijkheid van een socialistische vereniging tot bestudeering van maatschappelijke vraagstukken; *J. F. Ankersmit*, Het kongres van het N.V.V.; *Dr. J. Timbergen*, Het economische getij; *Dr. J. G. van Dillen*, De economische geschiedenis van Nederland in vogelvlucht. II (slot).

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 September 1929.

Prof. Dr. J. C. Th. Ufhof, Dry-farming in de Nieuwe Wereld; *P. H. M. Snel*, De Hudsonbaai-spoorweg in Canada; *Ir. P. Bakker Schut*, Over gewestelijke plannen en de urgentie van zulk een plan in het Westen van Zuid-Holland (vervolg).

Idem. — 's-Gravenhage, 15 October 1929.

B. J. Swart, De openlegging van Sumatra. Land- en waterwegen, spoor- en tramwegen; *E. van Hinte*, De ontwikkeling van eenige middelen van vervoer.

Weltwirtschaftliches Archiv. — Jena, October 1929.

Prof. Dr. O. Spann, Der individualistische und der universalistische Begriff der Weltwirtschaft; *Dr. A. Caspary*, Zum Problem des „Tableau Économique“ der kapitalistischen Wirtschaft; *Prof. Dr. G. H. Bousquet*, Von der „Wohlfahrt“ und ihrer Messbarkeit; *Dr. E. Fechner*, Der Begriff des kapitalistischen Geistes bei Werner Sombart und Max Weber und die soziologischen Grundkategorien Gemeinschaft und Gesellschaft; *Dr. E. C. van Dorp*, Der Freihandelsgedanke in der Welt nach dem Kriege.